

VESTNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

Pesem in prvo pomladno zelenje in cvetje, zadovoljna žareča lica, povorke in izleti, vsa Jugoslavija tako slavi. To je naš Provi maj! Za hip bo pozabljen poslovni vsakdan in njegove drobne skrbi ter napori. Iz doseženih uspehov bo rasla nova moč, nove koristne pobude bodo svetile do prihodnjega maja. Saj je ta mesec mladosti in vsega naprednega. Od štrajkov in demonstracij, do jurišev in hajk sega spomin Proega maja, do skrajnih meja našega življa je bilo treba ponesti baklo svobode. In zrastle je velik kot gora, tu je trden kot granit. Ponosen je in smel, če je treba delaven in skromen, je v kolektivu in med tovarišiji. Glasan je kot upravitelj te zemlje, vsega bogastva na njej. Čuva ljudsko pravico, ki jo je dobil. Dela, ker ve zakaj. Za sebe. Izobražuje se, da bo lažje delal. In celo kulturo uganja ta, ki so mu za Cankarja rekli, da naj ostane hlapec vse žive dni. Se mar res lahko sramuje česa? Iz bele krizanteme je pognal rdeči nagelj. Privid je postal resnica. Naj jo vidi vsi, pa naj jim bo pogodu ali ne. Nekateri bi jo radi utajili, drugi proglasili za odpadništvo. Sveti pa brez njih v daljne kraje, kjer je dan še bolj oblačen, kot je bil nekoč pri nas. Tovariši, to je pojem novega časa.

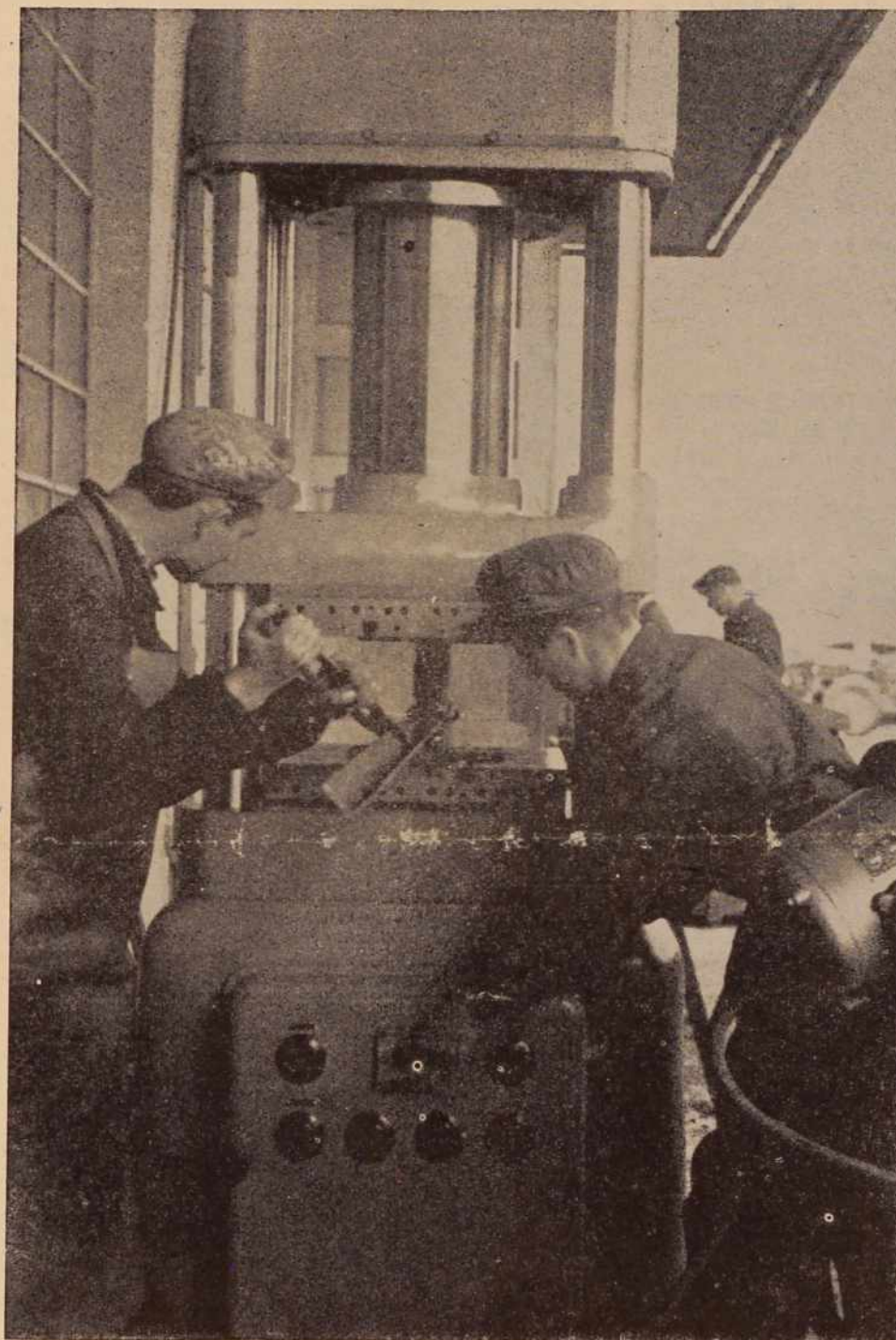
Provi maj je naš ponosni praznik. Že petnajst let. Provi maj je naš borbeni praznik. Že sedemdeset let. Provi maj je praznik upravljalcev. Že deset let. Nima plemiških in gosposkih predhodnikov. Delavec je, brez rodovnika. Pa je že izročilo. Vedno sveže in novo. Naročilo je osem delovnim ljudem sveta, da smo eno, da smo bratje. V času, ko postaja dosedanji svet premajhen, ne more biti razlikovanja med ljudmi zaradi pigmenta v koži. Odcepata po zaslugi napredka kolonialno gospodstvo. Tudi bloki držav, ki bi za ceno ničeve zmage pognali milijone ljudi v smrt in bedo, niso za čas sputnikov, ki v dobri uri obkrožijo planet, ki je še nedavno pomenil svet — mejo človeka.

Kako brez smisla je bila trditve, da je socializem malikovanje jekla in betona. Kako sivo je življenje človeka in zlagana morala marsikje tam, kjer bi radi to nam očitali. Pod krinko podjetnosti in sposobnosti ter prefinjenih parol o demokraciji se pečajo še vedno profiti. Se padajo streli za najosnovnejše pravice človeka. In za trenutek se nam zdi, da so le hude sanje. Mračljive zadovoljnih proizvajalcev in upravljalcev naše domovine pa raste naprej, tolče rekorde uspehov, ki so jih na svetu kjerkoli dosegli v razvoju proizvodnih sil. Gledamo na odnose med ljudmi naše domovine pri delu in v upoštevanju vsakogar, ki je pošten do sebe in do soljudi. Sindikati učijo uporabljati pravice in nositi odgovornost upravljalca. Ljudski glas pride do veljave povsod, kjer živimo. Komuna postaja pojem sožitja delovnih ljudi na ožjem področju in organizirana enota proizvodnje in potrošnje. Tu se pokažejo odnosi med ekonomskimi enotami v novi luči. Tu se krešejo in postajajo resničnost plačevanja po ploženem delu — trudu, kot nasprotje izkoriščanja. Poraja se tudi nova ljudska kontrola kot desna roka upravljanja v kolektivu. Zbor proizvajalcev predlaga komuni mnenje kolektivov in ga tudi uveljavlja kot veljavni sklep, obvezen za svoje področje. Samovolja in birokratizem izgubljata tla. Proizvajalec je svoboden, kulturn, izobražen in vesel nad rastjo socializma. Zato ceni svoj dan. Zato ga tudi praznuje tako, kot se spodobi v družbi, ki ga priznava in krepi. Od Goriškega do Gomile bo naš dan slovesen, velik praznik oseh delovnih ljudi.

JOSKO SLAVIČ

predsednik Okrajnega sindikalnega sveta

DAN

VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM IN DELOVNIM LJUDEM POMURJA ČESTITAMO K 1. MAJU!

OKRAJNI SINDIKALNI SVET

OKRAJNI ODBOR SZDL

OKRAJNI KOMITE ZKS

PO KONGRESU - K NOVIM DELOVNIM ZMAGAM

Peti kongres Socialistične zveze Jugoslavije, ki je končal pretekli petek petdnevno zasedanje, je dal tolikšno izobilje izkušenj, pobud, napotil in misli, kot ga da lahko le kongres tako množične in vsestranske aktivne organizacije kot je Socialistična zveza.

Obširna razprava je izluščila osnovno orientacijo za nadaljnje delo, za obdobje naslednjega perspektivnega plana, ki je tik pred nami. Kongres je ugotovil, da smo v zadnjih sedmih letih — po IV. kongresu SZDLJ — dosegli velike uspehe pri krepitvi materialnih temeljev naše družbe in pri razvijanju socialističnih odnosov.

Po sklepih Kongresa bodo tudi v prihodnjem obdobju osnovne naloge naše ekonomske politike hitro in skladen gospodarski razvoj na vseh področjih, povečanje proizvodnosti dela, hkrati z nenehnim izboljšanjem življenjske ravni in krepitvijo materialne osnove samoupravljanja.

Gospodarski razvoj v prihodnjem obdobju bo zahteval predvsem večjo skrb za vsebinsko izpopolnjevanje gospodarskega sistema. To bo potrebno zlasti na področju planiranja, politike cen, investiranja in politike kreditiranja. V bistvu gre za nadaljnjo omejevanje in odpravljanje ostankov administrativnega upravljanja.

Vstopamo v razdobje relativno mirnejšega razvoja, v katerem bo, kot kaže, dosti manj skokovitih sprememb, reorganizacij in podobnih pojavov, ki smo jih bili vajeni doslej. Toda to bo le na videz mirnejše obdobje, saj bo polno globokih vsebinskih družbenih sprememb in bo terjalo še več sistematičnega dela. Uresničevanje vseh

teh nalog bo vsebina dela Socialistične zveze v prihodnjem obdobju. Brez še krepkejših mobilizacije vseh socialističnih sil, združenih v Socialistični zvezi, si ni moč zamisliti uspešne nadaljnje socialistične graditve. Vsem tem nalogam pa se mora Socialistična zveza prilagoditi tudi z izpopolnjevanjem organizacije ter metod dela.

Zato je kongres sprejel tudi nov Statut Socialistične zveze. Bistvo sprememb v Statutu je nadaljnje osvobajanje organizacij SZDL formalizma in v krepitvi njihove aktivnosti na temelju zavesti državljanov. Socialistična zveza bo v bodoče prenesla težišče svojega dela v komuno, stanovanjsko skupnost in na druga področja samoupravljanja.

DELOVNI KOLEKTIVI!

Če še nimate programov za praznovanje, pridite za 1. maj v Radence, kjer se boste prijetno razvedrili v kavarni

Zdravilišča Slatina Radenci

»Tovariš!«

Provi maj je za vsakega izmed nas pomemben praznik, praznik, ob katerem si sezemo v roko z izgovorjeno ali neizgovorjeno besedo »tovariš«. Toda to ni samo beseda, ki ima v dnevnem življenju že nekoliko uradni in uobičajeni zven. Ne, ob prvem maju je v njej polno toplote, polno vsega tistega, kar nas preveča. A tega ne povemo, kot da bi se nam zdela, da ne bi mogli najti primernih besed, da bi te občutke izrazili, da bi osak izrazil zvenel preosakdanje.

Ob tem se nam zdi, kakor da ne bi podali roke samo znancu ali prijatelju, ki ga skoraj osak dan vidimo. Zdi se nam, kakor da smo takrat segli v roke milijonom in milijonom, ki si ob prvem maju rečejo »tovariš«, kakor da smo takrat segli v roke osem tistim, ki jih družijo ena ideja, ena misel: boj za socialistično družbo, boj za pravično uređitev, boj proti osakemu izkoriščanju človeka, boj do končne zmage delavskega razreda. In ob tem se pred našimi očmi zgrne ogromna armada ljudi, ljudi, ki se skoraj nikoli niso videli, ne srečali, vendar si osak reče tisto čudovito besedo »tovariš«.

»Kako je pri vas, tovariši? Kako delate?« Tako so se spraševali nekoč, tako se sprašujemo tudi danes, ko si podajamo roke. To želijo vedeti tudi tisti, ki se ne srečajo. Nič nenavadnega, niti običajna človeška radovednost ni. Vedeti hočejo, ker osak uspeh, osaka nova zmaga krepki prizadevanja, ohrabri tiste, ki omahujejo na težki poti bojev, bogati izkušnje. Zato si v današnji številki našega lista podajajo roke delavci tovarn, kmeti, gospodarstvo, nekdanji vinčarji, žene proizvajalke in govorijo o svojem delu, govorijo predsedniki delavskih svetov, govorijo mladina...

To je pomembno, zelo pomembno. Spregovorili so desetstisoč delovnih ljudi Pomurja, ljudem, ki se ravno tako veselijo slehernega uspeha osakega delavskega kolektiva, kot ta kolektiv sam. Ob tem bodo dobivali nove pobude, opazili v našem družbenem življenju pojave, ki prej niso ozbuvali njihove pozornosti. In če se morda nikoli niso srečali z ljudmi, ki na teh straneh pišejo in govorijo o svojem delu, o delu njihovih kolektivov, če morda tem ljudem mnogi ne bodo imeli priložnosti reči »tovariš« in jim neposredno seči v roko, pa jim bo zaradi tega toliko dražji »tovariš«, ki jim posreduje to, kar pravijo drugi, in zabeleži tudi to, kar pravijo sami. In ta »tovariš«, naš list danes že več kot desetstisoč posreduje to.

Morda bo neskromno, vendar pa dobro zapisati uredniško vest, da naš list redno izhaja v nakladi preko deset tisoč izvodov. Toda želeli bi, da bi še več ljudi dobivalo list, želeli bi, da bi prišel v vsako hišo, da bi še širši krog ljudi seznanjal s tem, kaj se pri nas dogaja, da bi jih še tesneje povezal in zato s to prvomajsko številko pričnimo mesec Pomurskega pestnika.

Na zaključim to uredniško beležko s pristranskimi pozdravi uredništva in uprave vsem našim naročnikom, bralcem, so- delavcem, donisnikom in vsem delovnim ljudem Pomurja želimo, da bi v zadovoljstvo praznovali 1. maj ter dosegli še večje uspehe pri graditvi socializma!

Stefan Balažič

DANES ZASEDANJE Okrajnega ljudskega odbora

Danes dopoldne zaseda v dvorani hotela »Zvezda« v Murski Soboti Okrajni ljudski odbor. Po predlogu dnevnega reda razpravljajo na skupni seji obeh zborov o gibanju gospodarstva v prvem četrtletju 1960 ter o problemih soboške bolnišnice in Zdravilišča Slatina Radenci.

Za ločene seje predvideva dnevni red sklepanje o poročilih izjavah nekaterim gospodarskim organizacijam, o odloku o dnevnicah, nadomestilu za ločeno življenje in kilometrino uslužbencev okrajnih organov ter o odloku o novih položajnih plačah predsednikov in sodnikov okrajnih sodišč.

Skupščina občinskega sindikalnega sveta v Lendavi

Več sredstev v sklade

Na letni obč. sind. skupščini v Lendavi, katere so se poleg zveznega ljudskega poslance Janeza Hribarja udeležili še nekateri drugi gostje, so zelo živo razpravljali in kritično ocenili delo sindikalnih podružnic. Zlasti so poudarili potrebo po hitrejšem uvajanju nagrajevanja po učinku, ki je v nekaterih podjetjih, kot sta Mehanka in Dežnikarna, pokazala ugodne rezultate. Ugotavljali so tudi, da so gospodarske organizacije vložile lani precej več sredstev v sklade podjetij kot prejšnja leta, vendar naj bi posvečale temu vprašanju v bodoče še večjo pozornost, kakor združevanju sredstev gospodarskih organizacij, namenjenih za investicije.

TUDI V RATKOVCIH TELEFON

Vas Ratkovci na Goričkem je precej oddaljena od večjih krajev. Letos so na občnem zboru kmetijske zadruge razpravljali tudi o tem, da bi napeljali v vas telefon. Zadrugniki so obljubili pomoč s prostovoljnimi delom.

Ratkovski gasilci pripravljajo gradnjo gasilskega doma. Meseca maja, ko bodo največja spomladanska dela opravljena, bodo pričeli. Tudi kančevski gasilci bodo letos nadaljevali z gradnjo gasilskega doma. Zbrali so tudi nekaj denarja za novo motorno brizgalno.

V GEDEROVCIH TELEVIZIJSKI KLUB

Krajevni odbor SZDL v Gederovcih je dal pobudo za ustanovitev televizijskega kluba v vasi. Vaščani so že zbrali nekaj denarja, nekaj pa sta prispevali tudi kmetijska zadruga in lovska družina. Za prvi maj bodo v klubu že gledali televizijski snored. Televizor bodo namestili v šoli.

V OKOLICI MAČKOVEC SE ČEBELARIJO S KOŠI

Na pobudo Kmetijske zadruge Mačkovci je bila ustanovljena letos v Mačkovcih čebelarjska družina. Zadruga je čebelarjem nabavila 102 AZ panja. V okolici pa je še nekaj čebelarjev, ki čebelarijo s koši. Te nameravajo vključiti v čebelarstvo družino in jim pomagati, da bodo pričeli sodobnejše čebelariti. Tudi kmetijska zadruga bo zgradila letos čebelnjak, v katerem bodo imeli 20 panjev. Za čebelarje so že priredili več predavanj, na šoli pa je bil ustanovljen pionirski čebelarjski krožek, ki šteje 12 članov.

PSENICA V PROSENJAKOVCIH LEPO KAZE

V prosenjakovski kmetijski zadrugi sodijo, da 90 odst. pšenice kaže izredno lepo rast. Italijske sorte so mnogo lepše od domačih, predvsem pa od onih, ki niso bile dovolj pognojene z umetnimi gnojili.

MLADI ZADRUŽNIKI SO AKTIVNI

Na območju KZ Selo-Fokovci deluje aktiv mladih zadrugnikov s samostojnimi sekcijama v Čikečki vasi in v Selu-Fokovcih. Mladi zadrugniki v Čikečki vasi obdelujejo v kooperativnem odnosu s kmetijsko zadrugo 50 arov zemlje. Letos bodo posejali kumare, sekcija mladih zadrugnikov v Selu-Fokovci pa bo zasejala hibridno koruzo.

Zadruga je dodelila tudi pionirski zadrugi 30 arov sadovnjaka. Jeseni bodo ta sadovnjak obnovili.

Sindikalne podružnice naj bi, po mnenju nekaterih delegatov na občinski letni konferenci, nekoliko bolj skrbale za strokovno vzgojo delavcev, pri čemer naj bi pomagali tudi delavski sveti. Sindikalne organizacije so napravile lani tudi v Lendavi pri uvedbi družbene prehrane pomemben korak naprej, saj se je poslužuje večina zaposlenih. Sindikalne podružnice naj bi letos uvedle blagajno vzajemne pomoči, ki bi delavcem posojale denar za letne oddihe.

POSVETOVANJE KIRURGOV V RADENCIH

V soboto in nedeljo je bil v Slatina Radencih sestanek kirurško-traumatološko-ortopedske sekcije Slovenskega zdravniškega društva. Sestanka sta se poleg kirurgov in ostalih zdravnikov udeležila tudi predsednik in podpredsednik OLO Murska Sobota tov. Rudi Čačinovič in Franc Sebnjanč. Na posvetovanju so razpravljali o načinu zdravljenja krvavečih čirov na želodcu. Do zdaj je prevladovalo mnenje, da je za zdravljenje teh čirov najuspešnejša konzervativna terapija, t.j. dieta, zdravila itd. Ob dosedanjih izkušnjah pa prevladuje mnenje, da je uspešnejša operativna terapija. V tem smislu je imel na sestanku glavni referat dr. Ivan Verdelj, zdravnik kirurškega oddelka Splošne bolnišnice v Murski Soboti. Koreferat pa je podal zastopnik Kirurške klinike v Ljubljani.

Drugo, prav tako važno in zanimivo pa je bilo predavanje dr. Erika Klineja, zdravnika v Slatina Radencih o rehabilitacijskem centru, ki naj bi se osnoval v Radencih. V tem smislu je tudi dr. Erik Kline prebral referat »Zdravilišče Slatina Radenci in kirurška obolenja«.

Udeleženci posvetovanja so si ogledali zdraviliške prostore v terapiji v Radencih, v Murski Soboti splošno bolnišnico, na Kapeli pa novo vinsko klet.

R. J.

POPIS KMETIJSTVA

Dne 15. maja se bo začel v Jugoslaviji popis kmetijstva, ki bo zajel prebivalstvo na kmetijskih gospodarstvih in skoraj vse, kar spada v področje kmetijske proizvodnje.

Popisali bodo prebivalstvo, delovno silo na kmetijskih gospodarstvih, kmetijska zemljišča, sadno drevje, vinograde, živino, perutnino, panje itd. Popisali bodo tudi poslopja, kmetijske stroje in orodje. Zbrali bodo podatke o proizvodnem sodelovanju individualnih gospodarstev s socialističnimi kmetijskimi organizacijami, o uporabljanju agrotehnike in naložbah individualnih gospodarstev v kmetijsko proizvodnjo. Na približno 5 odst. gospodarstev bodo uporabljali razširjen program tega popisa in bodo zbrali več podatkov o življenjskih pogojih kmečkega prebivalstva.

To bo prvi splošni popis kmetijstva v Jugoslaviji v tridesetih letih. Podobne popise bodo izvedle tudi nekatere druge države, članice Svetovne organizacije za kmetijstvo in prehrano (FAO).

GASILSKO POSVETOVANJE V LJUTOMERU

V nedeljo je imela Ljutomerska Občinska gasilska zveza širši razgovor z mladinskimi in sanitarnimi referenti ter referenti za žene. Govorili so o vključevanju mladine in žena v gasilske organizacije ter o organiziranju tečajev prve pomoči.

VREMENSKA NAPOVED

od 28. aprila do 8. maja

V splošnem bo prevladovalo lepo vreme: padavine pričakujemo okrog 29. aprila in okrog 3. maja, v ostalem bo lepo vreme.

Dr. V. M.

V delavnici lendavske Mehanske

ZA NAGRAJEVANJE PO DELOVNEM UČINKU – UGODNI POGOJI

NA PODROČJU NAGRAJEVANJA VODIJO NEKATERA VEČJA PODJETJA – POTREBA PO USTANAVLJANJU BIROJEV ZA NAGRAJEVANJE PO DELOVNEM UČINKU – VEČJA PODJETJA BREZ INŽENIRJEV IN TEHNIKOV – V AKCIJI ZA ZDRUŽEVANJE SREDSTEV SE VEDNO MNOGO DOLŽNIKOV

Letni skupščini Občinskega sindikalnega sveta – bila je zadnji ponedeljek – je poleg 98 delegatov prisostvovalo tudi več gostov: sekretar Republiškega sveta ZSJ za Slovenijo Franc Borštnik, zvezni ljudski poslanec Janez Hribar, predsednik OSS Joško Slavič, predsednik OLO Rudi Čačinovič in drugi. O enoletnem delovanju Občinskega sindikalnega sveta in sindikalnih podružnic v občini je poročal predsednik ObSS Rudi Horvat. Po razpravi so delegati izvolili nov 23-članski plenum in 3-članski nadzorni odbor ObSS.

V poročilu in razpravi je bilo zlasti obdelano področje nagrajevanja delavcev in uslužbencev v podjetjih in ustanovah. Poudarjeno je bilo, da nagrajevanje po učinku, kljub prizadevanjem sindikatov, še vedno ni zavzelo v gospodarskih organizacijah zaželenega razmaha. Medtem ko je v nekaterih podjetjih (Panonija, Pomurski tisk, Tovarna perila »Mura«, Tovarna mesnih izdelkov »Pomurka« itd.) že na-

grajevanih po delovnem učinku od 50 do 75 odst. zaposlenih delavcev, pa je v soboški občini še vedno precej podjetij, ki nagrajevanja po učinku še sploh niso uvedla, čeprav imajo za to vse ustrezne pogoje.

Razpravljalci so navedli niz primerov, da se delavci zelo zanimajo za nagrajevanje po učinku. V nekaterih podjetjih že tudi obstajajo ugodni pogoji za prehod k višjim obli-

kam nagrajevanja po učinku: po ekonomskih enotah in enoti proizvoda. Ob uvajanju sistema nagrajevanja po delovnem učinku pa se vse očitneje kaže potreba po strokovni obdelavi tega sistema, zato naj bi v večjih podjetjih ustanovili v ta namen posebne biroje. Nagrajevanje po učinku pa bi bilo moč uvesti tudi v nekaterih ustanovah.

Ob občutnem pomanjkanju strokovnega kadra v Pomurju je zelo aktualno tudi izobraževanje delavcev na delovnih mestih in štipendi-

Obisk rektorja ljubljske Univerze

V soboto je prišel na kratek obisk v Mursko Soboto rektor ljubljanske Univerze dr. Dolfo Vogelink. S predstavniki okrajne in direktorji srednjih šol se je pogovarjal o nekaterih problemih visokošolskega študija glede na potrebe v Pomurju. V spremstvu predsednika in podpredsednika OLO Rudija Čačinoviča in Franca Sebnjanč si je nato ogledal nekatere zgodovinske in kulturne znamenitosti ter industrijske objekte. -ko

Skupščina občinskega sindikalnega sveta G. Radgona

SINDIKAT SE POTEGUJE ZA OBRATNE AMBULANTE

Včerašnje letne konference Občinskega sindikalnega sveta v Gornji Radgoni sta se med drugimi udeležila tudi sekretar Okrajnega komiteja ZKS tov. IVAN ROS ter predsednik Okrajnega sindikalnega sveta tov. JOŠKO SLAVIČ. V poročilu in v razpravi o delu sindikalnih podružnic je bilo poudarjeno, da bi morale sindikalne podružnice bolj pospešiti uvajanje nagrajevanja po učinku. Pri tem so nekatere podjetja, kot na primer slatinsko podjetje in radgonska opekarna, že napravile prve uspešne korake. V razpravi so delegati omenjali kot potrebno tudi večjo pomoč občinskega sindikalnega sveta sindikalnim podružnicam, kar naj bi se med drugim uveljavilo v pogostejših razgovorih s predsedniki in tajniki sindikalnih podružnic.

Tudi v radgonski občini so gospodarske organizacije dale lani v sklade mnogo več sredstev kot prejšnja leta. Največ razumevanja za združevanje sredstev za investicije so pokazala obrtna podjetja kot na primer Avtoremont in podjetje »Mesoizdelki«. Delegati so na letni konferenci med drugim omenjali, da bi bilo potrebno ustanoviti obratne ambulante, kar bi znatno zmanjšalo število bolniških dopustov.

V precej živahni razpravi so delegati omenjali nekatere težave, ki jih imajo sindikalne podružnice pri izvajanju programov dela ter ugotavljali, da vlada tudi med zaposlenimi v radgonskih podjetjih precejšnje zanimanje za družbeno prehrano, ki so jo uvedli že v več podjetjih. -ko

Več sredstev za izobraževanje

V Ljutomeru je bila minulo nedeljo letna konferenca Občinskega sindikalnega sveta. Poleg številnih delegatov so konferenci prisostvovali tudi predstavniki Okrajnega sindikalnega sveta, OLO in Občinskega komiteja Zveze komunistov.

Predsednik Obč. sindikalnega sveta Viktor Pintarič je v poročilu prikazal uspehe dela sindikalnih podružnic pri izpolnjevanju planov ter povečevanju proizvodnje. Dejal je, da bo večina gospodarskih organizacij izpolnila petletni plan že letos. K temu je znatno prispevala tudi uvedba nagrajevanja po učinku in enoti proizvoda. Nagrajevanje po enoti proizvoda so v celoti vpeljali le v opekarni Križevci in Ljutomer, uvajajo pa ga tudi ostale gospodarske organizacije. Tudi na področju tarifne politike so sindikalne organizacije precej smelo in smotno odločale. Lani so podjetja precej povečala sklade. Največ čistega dohodka so namenila v sklade obrtna podjetja in sicer 40,9 odst. ter kmetijske organizacije, nekoliko manj pa industrija in trgovina.

Sindikalne organizacije so se lani vneto lotile tudi uvajanja družbene prehrane, ki ugodno vpliva na zmanjšanje obratnih nesreč in obolenj. V poročilu pa ugotavljajo, da se je nekoliko povečalo število težjih nesreč in hkrati s tem

tudi število bolniških izostankov.

Tudi pri izobraževanju delavcev so lani zabeležili precej lepe uspehe, potrebno pa je, da se podružnice zavzamejo za to, da se določi še več sredstev iz skladov skupne porabe podjetij za kulturno-prosvetno in izobraževalno dejavnost. Še bolj pa se bodo morale sindikalne podružnice zavzemati za letovanja in oddih zaposlenih.

V obširni razpravi so se delegati zavzemali predvsem za pravilno usmerjanje sredstev iz skladov gospodarskih organizacij. Ta sredstva naj bi podjetja, ki nimajo predvidenih investicij, posodila takim podjetjem, ki so sredi večjih rekonstrukcij in gradenj. Zavzemali pa so se tudi za pravičen odnos podjetij do komunice ter za zagotovitev oddiha delavcem. -ko

POMURSKI VESTNIK

List izdaja in tiska Časopisno založniško podjetje Pomurski tisk v Murski Soboti

Direktor Jože Vild
Urejuje uredniški odbor
Odgovorni urednik Štefan Balažič

List pošiljamo samo po predplačilu — Nenaročenih rokopisov ne vračamo in ne odgovorjamo zanje. Uredništvo: Murska Sobota, Kočjeva ul. 7, telefon 138 — Naročniški in oglasni oddelk: Murska Sobota, Kočjeva ul. 7 — Naročnina: celoletna 400 dinarjev, polletna 200 dinarjev, za inozemstvo letno 1000 din. — Tek. račun pri Komunizma banki v Murski Soboti števil. 605-70

1-365

Venezuelska epizoda

ENODNEVNA VLADAVINA UPORNIKOV V SAN CRISTOBALU — KAKO JE KONČAL BIVŠI GENERAL LEON SVOJO PUSTOLOVSCINO — DELAVSKA, KMEČKA IN STUDENTOVSKA MILICA ZATRLA UPORNIŠKO GIBANJE

Venezuela, po nafti bogata dežela na skrajnem severu Latinske Amerike, je pred dnevi doživela mučen dogodek. Skozi težko prehodne gozdove v planinskem pasu ob meji se je prejšnjo sredo vtihotapilo iz sosednje Kolumbije več sto oboroženih upornikov, po večini pristavev nekdanjega režima diktatorja Jimenez, ter zasedlo garnizijo v obmejnem mestu San Cristobal. Od tod so po radiu pozivali prebivalstvo in vojsko, naj se upre vladi predsednika Betancourta, ki je prišla na oblast po rednih parlamentarnih volitvah.

Toda njihova vladavina je bila kaj kratka. Ze takoj naslednji dan so se morali uporniki, ki jih je vodil nekdanji upokojeni in kaznovani venezuelski general Castro Leon, umakniti iz mesta pred napadom združenih kmečke, delavske in študentske milice. Pri poveljujejo, da je kmet Pablo Emilia Paesa speljal samega Leona na led. Ko se je ta namreč v četrtek umikal iz San Cristobala, je hotel priti čimprej do meje, da bi se umaknil pred milico. Naletel je na omenjenega kmeta in mu obljubil 50 bolivarov (150 dolarjev), če ga spravi čez mejo. Toda kmet je na skrivaj obvestil milico o gibanju uporniške skupine. In ko se je ta za hip zaustavila na neki farmi, jih je obkolila skupina dvajsetih kmetov ter zajela.

Generalna konfederacija dela sedaj odločno zahteva, naj upornikom strogo sodijo. Tega mnenja so vse demokratične sile v deželi, ki jih je Castro Leon s pomočjo vlade Dominikanske republike hotel uničiti ter pripeljati na oblast nekdanje, korumpirane elemente, s katerimi je sedanji režim pometa.

Cetudi je koalicijska vlada predsednika Betancourta ob prevzemu oblasti pričela s številnimi reformami, vendar ni dovolj enotna. Celo v samem gibanju, Demokratični akciji, ki ga vodi predsednik, je prišlo do notranjih trenj. Levo krilo se

deželi so bile tiste, ki so predsednika opozarjale na nevarnost pred notranjo reakcijo, ki si na skrivaj želi vrnitev diktatorja Jimenez, ter na priprave generala Leona na upor. Na srečo je vlada modro ravnala tik pred pričetkom upora, da je razdelila med študente, kmete in delavce orožje ter se tako naslonila na tiste sile, ki podpirajo revolucionarne spremembe ter gospodarsko-socialna prizadevanja nove oblasti. Zarota proti demokraciji je torej prav ob

Tako je bilo pred leti... Pristaši sedanjega predsednika Betancourta na ulicah Caracasa v boju proti Jimenezovi diktaturi. Te dni so se uprli poizkusom invazije

je ločilo iz gibanja. Zahtevalo je temeljitejša socialna reforme, predvsem pa tesnejšo naslonitev na delavske množice. Levičarske sile v

pomoči omenjenih slojev propadla. Ta resnica pa tudi terja od vlade, da prisluhne množicam, želim socialnih, gospodarskih in drugih reform.

SILEN POTRES V IRANU

TEHERAN — Iran, znano deželo potresov v zadnjih letih, je doletela te dni nova, huda nesreča. Močni potresni sunki so skoraj do tal porušili mesto Lar ter vas Geraš, ki ga sestavlja več naselij. Po uradnih vesteh je pod ruševinami izgubilo življenje 200 do 250 ljudi. Prva poročila so govorila celo o 3000 smrtnih žrtvah.

Dan nesreče bodo razglasili za dan žalosti. Teheranski radio je pozval prebivalstvo, naj gumno podpre prizadete. Prispela je že tudi prva pomoč iz tujine. ZDA so poslale 100 ton moke. Na poziv šaha so otroke staršev, ki so jih ubile ruševine, prepeleli v Teheran.

SAMO — ZAPOR

PORTVILLE — Južnoafriško notranje ministrstvo je ukazalo policiji, naj zapre vse tiste domačine-črnce, ki niso zaposleni. To naj bi bil odgovor na stavkovni val, s katerim domačini protestirajo proti rasizmu ter proti preliti krvi v Sharpevillu. Vlada bo tudi pospešila doseljevanje belecev, da bi okrepili belo raso.

Še ena neodvisna država

RAZGOVORI O PRIHODNOSTI BRITANSKE KOLONIJE SIERRA LEONE — RAZGLASITEV NEODVISNOSTI ZE 7. DECEMBRA?

Sierra Leone meri približno 80.000 km² ter sodi med majhne afriške dežele. Značilno za njo je tudi, da je sila redko naseljena. Med 2 milijonoma prebivalci je le 2000 belecev. In prav ta številka govori o tem, da je dežela v pravem pomenu besede afriška. Med belci je ogromno število uslužbencev kolonialne uprave.

Pravijo, da se Angleži niso upirali in se tudi ne upirajo popolni neodvisnosti v okviru Britanske skupnosti narodov. Cetudi je v tej deželi vladal zadnja leta mir, to še ne pomeni, da bi ne bilo močno razvito nacionalno gibanje. Angleži se baje ne zanimajo za to kolonijo predvsem zato, ker je oddaljena od ostalih britanskih afriških posesti in tu

di slabo razvita. Delno celo uvaža hrano in je znana samo po dragem kamenju.

Za Sierra Leone so v Londonu vedno trdili, da je »najbolj lojalna kolonija«. Toda že leta 1955 je prišlo do oboroženih spopadov s kolonialnimi silami. Britanska vlada je pozneje popustila in položaj se je normaliziral.

Prejšnji četrtek je že prispele posebna delegacija domačinov v London na pogajanja. Britanska vlada predlaga, naj bi neodvisnost v okviru Britanske skupnosti narodov dobili že 7. decembra 1960. V Londonu pravijo, da se vlada predlogu ne bo upirala. Tako se bo še letos neodvisnim deželam Nigeriji, Togo, Kongu in Somaliji pridružila še Sier-

Sing Man Ri na prepihu

PRED PADCEM POLITIKA, KI JE VSA POVOJNA LETA OB POMOČI ZDA IZVAJAL SVOJO VOLJO V JUŽNI KOREJI — KORUPCIJA REŽIMA, KI GA JE NAPADAL TUDI AMERISKI TISK — ZLORABA PREDSEDNIŠKIH VOLITEV 15. MARCA IN KRVAVE DEMONSTRACIJE

Južna Koreja, južni del korejskega polotoka, ki je podobno kakor Vietnam ali Nemčija razdeljena na dva dela, velja že od vsega pričetka za deželo, ki se ponaša s svojim »velikim zaveznikom« onstran Pacifika, z ZDA. Usoda te dežele in njen razvoj je nadalje tesno povezan z imenom Sing Man Rija, osebe, ki se približuje osemdesetim letom in še vedno ne namerava zapustiti predsedniškega položaja.

In prav s tem vnetim verovanjem v samega sebe in pa z metodami, s katerimi se je ohranil na krmlju, je zaslovel po vsem svetu. Vesti o korupciji režima in nasilju, ki ga izvajajo uradniki in policija nad tistimi, ki bi želeli demokratičnejši režim v deželi, so prišli na uho tudi Američanom, toda ti so menda v pričrnanju, da bi boljšega člo-

veka ne mogli najti, zatisnili eno oko.

Odpor proti takim metodam pa se je pojavil pred nedavnimi predsedniškimi volitvami, oziroma po njih. Opozicijska demokratska stranka je javno obtožila Rijevo upravo, da je volitve zlorabila. Posebno študenti so javno obsodili policijo zaradi pritiska in nasilja na dan samih volitev. In nato so sledile demonstracije po vseh večjih mestih,

posebno v Seulu, kjer se je odpor proti policiji spremenil v pravi upor, v katerem je padlo na desetine ljudi.

S tem je bila mera polna. Vrejte ni ponehalo, temveč se celo stopnjevalo. Sing Man Ri je začutil, da se mu sedež majo. Opozicija je vse bolj zahtevala, naj odstopi in razpiše nove volitve. Pred dnevi je sprito krvavih dogodkov in silnega ogorčenja po deželi obljubil, da bodo na mesto sedanjega predsedniškega sistema po zgledu na ZDA, kjer je predsednik republike hkrati tudi vladni šef, uvedli poseben položaj predsednika republike in poseben položaj vladnega predsednika.

Toda tudi to odločitev je skušal izigrati. Najprej je trdil, da bo obdržal predsedniški položaj, pozneje pa je spet zazelel vladno predsedstvo in je že tudi iskal »sposobne ministre za kabinete. Toda javnost, na katero močno vpliva jo liberalni krogi s študenti na čelu, tudi s tako spremembo ni zadovoljna. V Seulu so bile v nedeljo spet velike demonstracije. Kakih 30.000 ljudi je prodrlo iz predmestja v središče pred predsedniško palačo. Na nje so poslali redne čete, ki so ubile tri ljudi, več pa ranile, četudi niso smele uporabljati orožja. To se je zgodilo potem, ko je Sing Man Ri zaradi ogorčenih protestov sporočil, da bo razpisal nove predsedniške volitve in po potrebi tudi odstopil.

Sami dogodki v Koreji bi ne bili toliko pomembni, če bi ne šlo za osebo, ki je vsa leta ovirala vsakršna prizadevanja po združitvi obeh delov. Na njej so Američani zgradili tudi svojo obrambno oš zoper »komunistično nevarnost«. Kakor drugod po svetu, se temelji diktatorskih hotenj majoje. In kar je poglavito: zaradi revolta v deželi sami.

OD TEDNA DO TEDNA

SKUPNA STRATEGIJA

WASHINGTON — Po zaključnih razgovorih Eisenhower-de Gaulle v Camp Davidu so izdali uradno poročilo, v katerem je rečeno, da sta se oba predsednika domenila o »skupni strategiji Zahoda« na majskih razgovorih s Hruščevom v Parizu. Strinjata se tudi v tem, da je razorožitev najpomembnejše vprašanje, ki ga je treba rešiti. De Gaulle je v govoru pred ameriškim kongresom tudi dejal, da se bo Francija oboroževala z jedrskim orožjem, dokler se Anglija, ZDA in SZ ne odrečejo atomske oborožitve.

V PAKISTANU IN INDIJI

KARACI — Jugoslovanski državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović je po obisku v Pakistanu odpotoval v New Delhi, kjer se bo sestal z indijskim finančnim mini-

strom, premierom Nehrujem in predsednikom republike dr. Prasadom. Po uradnih razgovorih v pakistanskem glavnem mestu Ravalpindi s pakistanskimi vladnimi predstavniki je jugoslovanski visoki gost obiskal predsednika vlade Ajub Kana.

Kot neposreden rezultat razgovorov je jugoslovansko-pakistanski sporazum o znanstvenem in tehničnem sodelovanju, ki so ga podpisali v ponedeljek popoldne. Na pakistanski strani izjavljajo, da ta utegne odpreti pot ostalim sporazumom.

Koča Popović - za boljše stike

V ITALIJI - VLADNA KRIZA

RIM — Tudi nekdanjemu predsedniku vlade in prvaku krščansko-demokratske stranke Fanfaniju se ni posrečilo sestaviti vlado. Tako se je odrekel te naloge, še preden je dobil od predsednika republike mandat. Kaže, da so se znotraj stranke dvignili desničarski krogi ter odklonili podporo vladi »leve sredine, ki bi jo poleg krščanskih demokratov sestavljali še predstavniki socialistnih demokratov in republikancev. Vladna kriza prehaja počasi v tretji mesec.

DOLARJI IN PREDSEDNIK

Ameriški volivci bodo septembra izvolili predsednika republike. Eisenhower, priljubljena osebnost in republikanec, se bo umaknil iz Washingtona, za najverjetnejšega naslednika pa štejejo sedanjega podpredsednika Nixona. Sin znanega milijarderja Rockfellerja se je pred nedavnim umaknil podpredsedniku, četudi ga je tisk potikal v ospredje in ga že videl na predsedniškem položaju. Demokratska stranka bo verjetno najbolj podprla senatorja Kennedyja, »kandidata z otroškim obrazom«.

V tisku lahko najdemo — v besedi in sliki — mnogo podrobnosti o tem, kako nastopajo kandidati pred volivci, da bi si pridobili njihovo naklonjenost. To pač delajo na tipičen ameriški način. Reklama je pol uspeha, pravijo. In slednjic je tudi kandidatura od neke vrste — trgovski posel.

Kakor poroča dop. »Vesnik« Husic iz New Yorka, je tisk po prvih tednih »resnejše« predvolilne kampanje nenadoma pričel odvijati pred bralci podatke o gmotnem stanju Nixona, Humphreya, Kennedyja in drugih, seveda z namenom, da bi za svoje miljenice pridobil to ali ono srce. Tako skušajo nekateri dokazati, da ima ta ali oni kandidat dovolj lastnih sredstev; potemtakem se lahko posveti le politiki in »skrbi za javni blagor«. Skratka: ne potrebuje politične kariere zato, da bi si zagotovil določene dohodke kot bodoča glava ameriške uprave. Na drugi strani utegnejo »siromašni kandidati« nalete-

ti na simpatije delovnih množic prav zaradi — siromaštva.

Senatorja Humphreya javno imenujejo »siromašni kandidat«. Za podpredsednika Nixona trde, da živi

drugi podrobnosti iz njihovega zasebnega življenja. Tako izvedemo, da je predvideni republikanski predsednik prejemal v času, ko je študiral pravo, 35 dolarjev mesečno od družine. Na splošno se čudijo, kako je sploh mogel s tem denarjem dokončati vsenulilsko. Takoj po diplomji se je oženil. Baje mu žena ni le kupila prstana za poroko, temveč tudi plačala stroške za »medeni mesec«.

Toda lovci na senzacije gredo še naprej. Tako pišejo, da je Nixon v mladih letih rad igral poker in da si je igrati prigrabil precej denarja. Tako je z ženino pomočjo zbral 10.000 dolarjev. Ena polovica je po-

»stareme« Oldsmobile iz l. 1955, za katerega bi ne dobil več kot 700 dolarjev. V Nixonovo aktivo računajo tudi 15.000 dolarjev zajamčene letne pokojnine, ki bo prenehala — po 60. letu njegovega življenja.

Simbol senatorja Humphreya je »drugorec«, neke vrste splošne ameriške »apoteke«, v kateri lahko kupiš vse, celo hrano in pijačo. Končal je farmacijo in je prva leta po poroki preživel z ženo v eni sami sobici. Med drugo svetovno vojno ni služil v armadi zaradi nekaterih fizičnih napak, pa je postal učitelj v nekem kolegiju. Toda že tedaj se je pričel njegov dvakratni napredek, bolj v politiki, a manj v finančnih zade-

22.500 dolarjev letne plače in ima še 10.000 dolarjev drugih dohodkov.

Ko so Texačani pred nedavnim podarili svojemu senatorju nov »Cadillac«, ga je senator Johnson odklonil. Toda on kot milijonar je imel pri tem povsem drug namen. Pravijo, da je uspel v življenju po zaslugi svoje žene. Vendar naj bo kakor koli že: smatrajo ga kot človeka z več milijoni, saj nadzira neko radiotelevizijsko družbo in ima posestvo s 4000 akri bombaza v Alabami.

Njegov senatorski kolega Kennedy se je rodil v aristokratski družini in se počasi povzpela od novinarskega reporterja do magnata korporacije železa in jekla s kapitalom, ki je že zdavnaj prekorajl milijon dolarjev.

Oče Kennedyja je bil tako bogat, da je samo v gospodarski krizi leta 1929 izgubil 15 milijonov dolarjev, vendar se bogastvo v družini s tem ni omajalo. Zato lahko sin John sedaj trdi, da ga »denar ne mikae«. Razen tega se je poročil s hčerko newyorškega finančnika — a travdostropno hišo v Georgetownu, stalno stanovanje v Bostonu, družinsko hišo v New Yorku ter vilo v mondanskem letovišču Palm Beach.

Gmotni položaj demokratskega prvaka Stevensona cenijo na pol milijona dolarjev, newyorški guverner Rockefeller pa baje sam ne ve, koliko pravzaprav ima: 816 ali desetkrat več milijonov.

Sveda Američani ne bodo nekoga volili samo zato, ker je bogat, vendar žele spoznati tudi to stran bodočega predsednika. Nekateri pa navliče temu sodijo, da imajo sprito ameriške mentalitete siromašnejši —manj izgledov.

Trije, ki so v zobeh: Nixon, Rockefeller in Kennedy (od leve proti desni)

pravzaprav samo od svoje plače. O Kennedyju, Simingtonu in Johnsonu pa pravijo, da so milijonarji. Toda Američani ne bi bili Američani, če bi ne tudi javno »odkrili«

rabila družinska hiša, drugo pa — njegova prva politična kampanja. Prišel je služiti tudi kot vse bolj ugleden publicist. Danes ima 35.000 dolarjev letne plače in se vozi v

Komentar

praviti z dnevnega reda brez večjih težav o korist obeh dežel in njune »tradicionalne politike prijateljstva«. Indijski predsednik pa je zadevo ocenil mnogo resneje. Pekinško dejanje na mejah še vedno smatra kot samovoljo in pritisk.

Svet je pričakoval od srečanja Nehru — Cu En Laj več, kot je dočakal. Po dolgem času so izdali v bistvu pro in v zadnje uradno poročilo. Razgovori niso napredovali »titi za las, ker na obeh straneh vztrajajo pri svojem. Vendar je treba poudariti dveje:

— da se bodo vladni predstavniki v času med junijem in septembrom še nekajkrat srečali in problem obravnavali in

— da bodo na obeh straneh pazili, da bi ne prišlo do incidentov ali zaostrovanja položaja in da se bodo ravnali po stanju, kakršno je sedaj.

Kitajski gost je na tiskovni konferenci izrecno poudaril, da Peking ne smatra tako imenovane Macmahonove črte za mejo, vendar bo v času, ko pogajanja še trajajo, priznal tako stanje. To pomeni, da je nevarnost pred zaostrovanjem minila in da preostanejo samo še strpna pogajanja. Tudi to predstavljata za Azijo in ves svet hrabrilno novico.

Mladost ob Moravi

Zapiski z obiska v VIII. Pomurski MDB Štefana Kovača
na gradnji Avtoceste bratstva in enotnosti

Niš. Prijazen sprejem v Glavnem štabu mladinskih delovnih brigad. Kratek, a pristen pomenek — in rešena prva težava. V brigado, v VIII. Pomursko? Lahko pomagamo! Toliko, da vsedemo za mizo v restavraciji naselja, že se nam pridruži nasmejan, črnolas brigadir. Vozač, se predstavi — možemo u Klisuri, kada želite, čekam.

Zdaj smo že v vozilu, ki zavija z dvorišča štabnega naselja na cesto proti jugu. Jeep, ki nehoje vzbuja spoznavanje ob misli na kilometre daljave pred nami do naselja brigade, kamor smo namenjeni. Na cesti prehitevamo pešce, kolesarje, motoriste, tovornjake; hiše ob strani so čedalje redkejše. Naše vozilo ropoče, trese, se nagiba v ovinkih, vendar vozač je večjih rok. Opazujem ga in kakor da bi uganil moje misli, pojasnjuje — e, pa, znate! Prošao on kroz tri radne akcije. Pa će još! Spogledamo se, jeep — veteran iz treh delovnih akcij. Ta bi imel kaj povedati. Pred nami se je pojavil velik napis AUTOPUT in kakor da bi se umiril po prvem naporu, je zdrnil voz na široko, belo cestišče. Zdaj gre še hitreje, bela cesta drsi pod kolesi vozila, hitreje, hitreje — dokler ne vstane pred nami nov napis, za katerim je pa konec širokega asfaltnega cestišča. Tu začne druga trasa avtne ceste v izgradnji. Zdaj vozilo

poskakuje čez kotanje, hrope in kdaj pa kdaj jezno zaklokoče. Razrita trasa pa nam ponuja prva srečanja — brigada; z dela se vračajo. Slovence, Celjani, naselje Malošište — pojasnjuje vozač, vtem ko smo že sredi med njimi. Veselo nam mahajo v pozdrav, toda jeep poskakuje dalje. Trasa je še bolj razrita, zavijemo

vstran, skozi neko vas, toda kmalu smo spet na trasi. Zdaj je mestoma mokra, blatna, dokler se ne znajdemo pred velikim slojem skalovja, izza ovinka pa se zablešči široki tok Južne Morave. Smo že v Klisuri, tu blizu nekje bodo naši. Še dober kilometer razrite poti tik ob vodi Morave, zavoj v levo ob kolenu reke nam od-

krije pobočje nizkega hrička, kjer je prav v sredini cvetočega »sljivika« naselje štirih brigad. Na cilju smo.

Mačvanska, Plevljanska, Križevačka — in prav na kraju naselja, na najlepšem mestu, domuje zdaj VIII. Pomurska MDB Štefana Kovača. Zdravo, fantje, dekleta; tu smo, nepričakovano, kaj?

TAKO SO SPREGOVORILI NA BRIGADNI KONFERENCI

Ej, jeep, veteran; kolikokrat si doživel že kaj takega. Saj še kmalu na prosto ne bomo mogli. Obsuti smo z obrazi in vprašanji z vseh strani. Vsi naenkrat in vse obenem. Vsa vprašanja: kako doma, kako v Pomurju, na Goričkem, v Prlekiji, kako mladina, kako druga brigada — se združujejo s stiskom vseh rok v eno; v toplem in svežem pozdravu mladosti. Vsem in na vse odgovoriti — nemogoče. Sicer pa, smo že drugje. Nič ne vprašujejo več, pripovedujejo že. Zarečih obrazov, nasmejani, vedri in vsi počez: udarni smo, enkrat, večkrat in še bomo, tudi za posebno pohvalo nam gre in bo (!); lepo je tu, tovariši smo, delamo, učimo se, zadovoljni smo — in še in še.

Razmišljam o tem, kako je bilo snidenje z brigado. Pri-

srečno, mladostno in zdravo, kot je lahko samo v brigadi. Zdaj je pogovor resen, tu je štab brigade, tu je brigada, zdaj je konferenca:

Vsak dan na bolje gre in iz dneva v dan so vidnejši uspehi brigade. Začetne težave z urejanjem v naselju so za nami, tudi organizacijsko smo se utirili, normo zadovoljivo presegamo in še bolj jo bomo, čeprav delamo zdaj na težjem, kamnitem terenu. Pridobili pa smo si več izkušenj, zato ne bo težav. Tako komandant brigade, Rade Nešović. In za njim drugi — namestnik Janez, sekretarka Marija, intendant Peter, komandirji čet: telesno smo šibkejši od sosednjih brigad, toda ne damo se! Glede higijene, urejenosti prostorov in o disciplini pa smo najboljši, čeprav so vmes tudi izjeme.

Devetnajst mladincev in mladink je opravilo izpit za vožnjo z mopedom, nekaj jih obiskuje zidarski tečaj, a traktoristi so že položili kontrolni izpit s povprečno oceno plus 3. Predavatelji na tečajih trdijo, da so naši mladinci in mladinke med najboljšimi. Dvaintrideset deklet je med nami, več kot v oseh ostalih brigadah naselja, vendar ne zaostajajo za fanti.

In vse je potrdil zbor brigade: dober štab imamo, vsi smo tovariši, Škergeta iz Krapja, ki ni bil naših misli, smo poslali iz brigade, ne maramo, da bi nam kdorkoli škodoval na ugledu in še se bomo potrudili.

Razmišljam: morda bi storil brigadi krivico, če bi iskal najboljših med dobrimi, kajti največ je vredna enotnost, čvrsto tovarštvo, ki se poraja med temi mladimi ljudmi. Razen petih, šestih morda, so sami kmečki mladinci in mladinke, vsak s svojo željo in čustvi in mnogi izmed njih so prav v teh nekaj tednih življenja v brigadi prišli do spoznanja, da zdaj jasneje vidijo pred seboj svoj cilj in iskali bodo pot do njega. Zdaj pa so tovariši, ve-

Na delovišču

liki tovariši, in nikoli ne bodo pozabili življenja v brigadi, kajti nekaj bo ostalo in nastalo iz tega tovarštva.

Kljub temu, naj bo: tako je povedala brigada: najboljša je pesekozni II. četa, med brigadirji pa je treba omeniti Marijo Cernela, Marijo Ferenčak, Jožico Vogrinec, Eriko Poredoš in Marijo Jerebic med dekleti.

Ioana Sobočana iz Beltince, Milana Gerguriča, Arpada Barbarića, Gezo Novaka, Rudija Rajsarja, Jožeta Pečiča, Jurija Bogdana, Franca Kiša med fanti. In seveda Josipa Gorza, komandirja II. čete!

Zaključek brigadne konference: prizadevali si bomo, da bi bili v vsaki dekadi proglašeni za udarno brigado.

NAPREJ, PLAVI, PLAVI...!

Ne, nismo na kaki tekmi zvezne nogometne lige. Le gostje iz sosednjega naselja so tu; celjska in novogradiška brigada. Navijači pa niso nič manj temperamentni kakor na katerikoli veliki tekmi. Naši so plavi, gostje iz Malošišta rdeči. Tudi njihovih navijačev je precej, toda zgubili so se v poplavi štirih brigad iz Klisure. Plavi so gospodarji terena. Vsak teden se srečata ti dve nogometni enajstorici. In vsakokrat pripade zmaga plavim. Tudi danes ni vprašanje zmaga za plave, tekma je že dobljena. Tudi simpatični gostje, med katerimi je največ Celjanov, so se že sprijaznili s tem. Le za časten gol jim gre. Toda gledalci navijajo: gol, gol, hočemo še gol. Padlo jih je še več in tudi častni gol za goste. Končni rezultat — 8:1 za »plave«. Gostje niso imeli sreče niti v odbojki, zmagali so domačini — »plavi« — z 2:0.

Športno življenje je v naselju zelo razvito. Tudi pogoji za to so. Lepo urejeno nogometno igrišče, igrišče za odbojko in pripraven teren za razne druge športne igre, le nekaj desetnih metrov niže naselja — in mnogo prostega časa; le kdo ne bi izkoristil vsake prilike. Vse štiri brigade se tudi v športu kosajo med seboj, kadar pa pride do srečanja s sosednjim naseljem, potem so športniki vseh štirih brigad v enem, nastopajo najboljši, in težko jim je takrat priti do živga. To ni uspelo nobenemu nasprotniku.

Pomurci so priznana »sila« med športniki v naselju. Manj v nogometu, zato pa več v odbojki in drugih igrah. Sirelci pa trdno držijo prva štiri mesta na vrhu najboljših. Največ športnih lovorik priznavajo namesniku komandanta, Janezu Kuharju. Njegovo šport-

no slavo pa spremlja tudi »repetaška« — tudi tu je na vrhu rang-liste. K hudomušni pripombi o štirih porcijah večerje po tekmovalju z Brestovčani sodi tudi namigavanje o zelo zgodnjem vstajanju namesnika Janeza.

Tudi tokrat mu prija večerja, vendar ne le njemu, vsem, tudi meni. Bojim se le, da bo Vili opazil drugo pošiljko večerje pred menoj; gromki repetaški ho-ruk mi potem ne uide. Sicer pa — počutim se kot brigadir.

Zdaj je v brigadi že javna skrivnost, da se je število »repetašev« povečalo, vsaj v tistih treh dneh našega obiska. Ko to priznam, smo že doma. Brigada pa je ostala na trasi. Ko bodo objavljeni ti zapiski, se boste nemara že vračali s trase. In verjamem, da se boste vrnili zadovoljni. Vsak se bo vrnil z nečim, kar mu bo za vedno ostalo. Mandi boste morda oskrbeli kos oblačil narodne noše, o kateri je toliko govorila in jo občudovala, tudi

frulo je morda že dobila in upam, da še živi tista velika želva v njenem kovčku, zaradi katere bi skoraj pozabila na pošto brigadirjev. Brigadir »Svejk« iz II. čete mi je dejal, da bo ostal na trasi še dva meseca, rad bi postal zidar, toda spomin na njegovo vedro obnašanje bo vedno prijeten. Tudi intendant Peter — v naselju priznan kot »osvajalec«, se bo vrnil in preden bo odšel v Armado, se bo gotovo večkrat srečal z dekleti, ki so mu pomagale nositi vodo in vsaki-krat se bodo pomenkovali o tem, kako je »prelislile« komandanta. Preden se boste v Murski Soboti razšli, boste gotovo še enkrat razdrli tisto o komandantu in intendantu, ko bi kmalu zmaznili zamotana v šestnajst omer, a Serif bo prevzel poveljstvo nad Ho-ruk pozdravi, Pištek, Lutka, Fis in vsi ostali, katerih brigadirska imena si nisem zapomnil, pa boste sodelovali.

Vsem lep pozdrav!

Borut Lah

VIII. Pomurska mladinska brigada

IZ DNEVNIKA BRIGADE

Listam po zvezku, ki nosi naslov: Dnevnik VIII. Pomurske MDB Štefana Kovača. Bogata je njegova vsebina, četudi sem prepričan, da še zdaleč ni v njej zabeleženo vse, kar bi bilo vredno in potrebno zabeležiti. Naj spregovorim ta dnevniki.

Sreda, aprila: Zdevalo je. Kakor že večkrat: jutraj je bilo sončno, proti poldnevju pa se je vilo. Delali smo v Klisuri. Več sto metrov dolg skalnat hrib ob bregu Morave moramo odsekati in zgraditi široko traso avtoceste, ki bo speljana tik ob Moravi. Upali smo, da bo nalih kmalu prenehal. Toda ni. Nekoliko je sicer pojenjalo, vendar je deževalo naprej. Komandant Rade je bil na trasi. Oziral se je v oblake nad nami in zmajeval z glavo. Slutili smo, kaj namerava in ni nam bilo po volji. Se poldrugo uro dela tako kot smo začeli in presegli bomo normo vsaj za 50%. Toda oblaki se niso raztrgali in sonca ni bilo videti. Komandant je dal povelje: v zaklon, dokler ne preneha deževati. Niti enega ni bilo na trasi, ki bi izpolnil povelje. Zadržal se je, komandant, toda povelja ni ponovil. Bilo bi zaman. Vzel je v roke kramp, pomaknil titovko na tilnik, preletel z očmi po naših sklonjenih postavah in se nam pridružil brez besed.

Se vedno je rahlo deževalo, ko smo se vračali v naselje. Toda peli smo teza dne tako krepko in vedro, kot še nikoli prej. Z dela se je vračala brigada tovarišev...

Sobota, aprila: Vsi smo bili radovedni, kaj bo storil danes naš »Serif« Vili. Vedno dobre volje (včasih celo malo preveč), ne mara sicer »požarstva« in »vice« —

najrajši pa ima športne igre — je izjavil, da bo posekal rekord »šoferja« iz sosednje črnogorske brigade ter prepeljal več samokolnic. Držal je besedo — v štirih urah je prepeljal 300 samokolnic tovora na razdaljo 10 do 12 metrov. Pa še ni maral odnehati, dokler ni posegel vmes komandant in mu prepovedal nadaljnje tekmovanje. Prav je imel komandant, ni nam treba pretiravati. Toda kljub temu — čestitamo ti, Vili; postavil si rekord naselja!

Ponedeljek, aprila:

Danes smo doživeli velik dan. Prav v naše naselje in tudi k nam, na traso, so prišli predstavniki mladinskih organizacij iz 36 dežel sveta, iz Evrope, Azije, Afrike. Kot udeleženci Dvanajste konference organizatorjev mednarodnih delovnih akcij, ki je bila te dni v Niški banji, so se ves dan mudili med nami. Nikoli poprej se nismo srečali med seboj in morda se nikoli več ne bomo, toda danes ni bilo med nami zemljepisnih razdalj in ne jezikovnih pregrad. Nekaj časa na trasi ni bilo mogoče razločiti gostov in

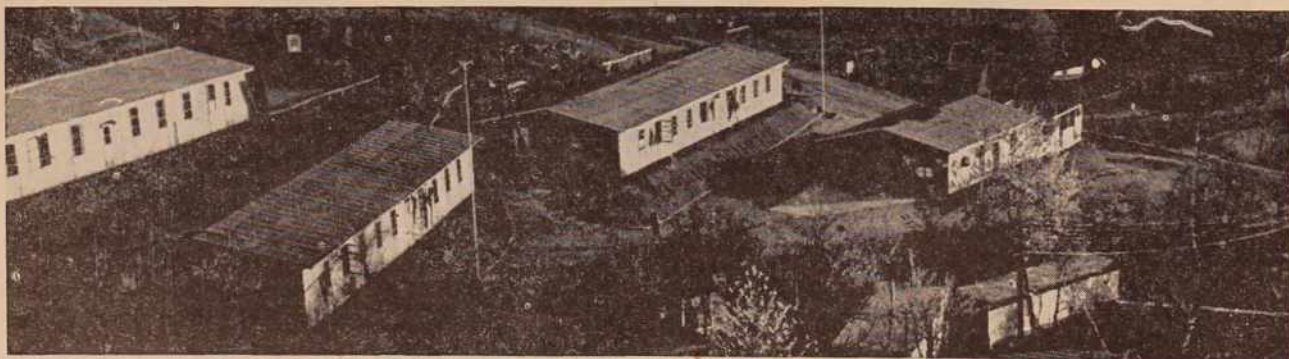
brigadirjev. Vsi smo bili mladinci in pod udarci naših krampov in lopat je iz razritega skalovja in zemlje nastajala podoba bodoče Avtoceste...

VIII. Pomurska MDB Štefana Kovača je dobila tudi spomin na ta obisk. Lepo vezena rutica, s simbolom dežele in njenih ljudi. Podaril nam jo je mladinec z otoka Cipra.

Cetrtek, aprila:

Naša kulturnoprosvetna skupina je gostovala v bližnjih Kočanih. Nastopili smo z recitacijami, skeči iz brigadirskega življenja in peli slovenske narodne pesmi. Vaščani so nas zelo priščno sprejeli, nekatere točke sporeda smo morali ponoviti. Kulturno-umetniško društvo Kočani nam bo vrnilo obisk prihodnjo soboto. Dodelali smo se, da bomo priredili skupen nastop: brigadirji naselja in člani društva in tako obiskali nekaj bližnjih vasi.

Se obračam liste dnevnika brigade. Vsak popisan list je delček brigade, delček njenega življenja. A koliko vsega je ostalo nezapisanega!

Naselje »Moša Pijade« v Klisuri ob Moravi

Delovnim Ljudem Pomurja

Danes in jutri, ko se delovni ljudje po vsem svetu pripravljajo, da proslavijo Praznik

dela — 1. maj, je tudi med našimi ljudmi mnogo prijetnega razpoloženja. Letošnji praznik naj bo toliko bolj bogat in svečan, ker slavimo 15. obletnico svobode in 10-letnico delavskega samoupravljanja. Zato poskrbimo, da bodo naša mesta in vasi v teh prvomajskih dneh čimlepše okrašena s cvetjem in zastavami.

DESET LET SAMOUPRAVLJANJA

PREDSEDNIKI DELAVSKIH SVETOV O SVOJIH IZKUŠNJAH IN PROBLEMIH

ODLOČNI KORAKI V SVET SAMOUPRAVLJANJA

- Proizvodnja — rdeča nit vseh razprav
- Kolektivna zahteva, da je delavski svet dosleden zagovornik težnj proizvajalcev
- Kako si ponekod še predstavljajo skrb za človeka
- Delavci, ki nimajo volilne pravice

Za prvomajski razgovor o deseti obletnici samoupravljanja v naših podjetjih smo obiskali predsednika DS pri Proizvodnji nafte Lendava Jožeta JELENA, predsednika delavskega sveta na KG Crnci-Apače Stefana LONČARJA, predsednika delavskega sveta Slatinskega podjetja v Radencih Ivana POLANCA, predsednika delavskega sveta opekarne Lendava Ivana HOZJANA, predsednika delavskega sveta v radgonskem podjetju »Mesoizdelki« Rudija STELCLA in predsednika delavskega sveta KGG Lendava Franca DANČA.

Ugotovitve, da so delavski svet v desetih letih pridobili veliko izkušenj in da so se v tem obdobju pojavile pri delu organov samoupravljanja tudi določene težave, niso bile prav nič posplošene. Kar po vrsti so navajali predsedniki delavskih svetov dejstva in jih komentirali ter ocenjevali.

Nekateri od teh, ki smo jih obiskali, so bili že v prvih delavskih svetih pred desetimi leti. Primerjali so prve seje delavskega sveta s sedanjimi in ugotavljali, koliko so pridobili organi samoupravljanja na pomenu. Ni bilo nešteto težav samo zaradi tega, ker delavski svetovi od začetka niso prav vedeli, kaj vse spada v njihovo pristojnost, temveč prav toliko problemov je nastajalo ob tem, ker člani delavskih svetov niso bili dovolj aktivni. V prvih zapisnikih delavskih svetov vidimo, kako skope so bile pogostokrat razprave o posameznih problemih. Kljub temu, da je bila rdeča nit vseh razprav na zasedanjih delavskih svetov pro-

znanjeni z vso problematiko, ki jo obravnavajo, na vsako delovno mesto pa potem pošljejo zapisnik seje delavskega sveta. O pripravljanju sej so dali predsedniki mnogo priponb. Na primer to, da je seznanjen z dnevnim redom pred sejo le

FRANC DANČ: »Specifični pogoji in tudi — težave, ker pri nas ne delamo po tekočem traku! Kako dobiti na posvetu čimveč delavcev?«

predsednik delavskega sveta. Potem seveda ni nič čudnega, če so nekateri predsedniki zatrjevali, da sodelujejo v razpravah na sejah še vedno le dobri dve tretjini članov.

Pa ni vzrok za premajhno aktivnost samo v tem. Člani delavskih svetov so pogostokrat še premalo razgledani, premalo poznajo finančno poslovanje podjetja, ali pa poslušajo na sejah tako sestavljena poročila, da jih ne morejo razumeti. »Prav je, da so bili organizirani seminarji za člane delavskih svetov,« je dejal predsednik Stefan Lončar s posestva Crnci-Apače. »Take pomoči bi morali dobivati delavski svetovi še več!«

V kmetijstvu so se organi samoupravljanja doslej uveljavili v manjši meri kot v industriji. Glavni vzrok je ne-

ločenih vprašanj. »Pri nas smo imeli tak primer pri razpravah o uvedbi osemurnega delovnega dne,« je omenil v razgovoru predsednik delavskega sveta pri KGG Lendava Franc Danč. O tem predlogu, ki so ga sprožili člani kolektiva, je razpravljala sindikalna organizacija in končno je prišlo vse skupaj pred delavski svet. Ta je po daljših razpravah na dveh sejah ugotovil, da je edina ovira za to preskromna mehanizacija. Ko je delavski svet svoj sklep kolektivu obrazložil in prikazal, da je uvedba osemurnega delavnika čez vse leto preuranjena, je sprejel kolektiv to obrazložitev z odobravanjem.

Povsod drugod, pa tudi v radenskem slatinskem podjetju, so delavski svetovi že pred leti razpravljali o novogradnjah. Če so se nameravane investicije zakasnilo, so člani kolektiva zahtevali od članov delavskega sveta, da se zavzemajo za čim hitrejšo izgradnjo. Pritisk proizvajalcev je

JOŽE JELEN: »Kako letne bilance in finančna poročila delavcem čimbolj razumljivo obrazložiti? Tudi tiste delavce, ki bodo odšli v Egipt v Sirijo, bomo sproti seznanjali z vso problematiko v matičnem podjetju.«

narasel predvsem z uvedbo nagrajevanja po učinku. Delavci so namreč ugotavljali, da z zastarelimi napravami ne morejo dosegati zadovoljivega učinka. Z uvajanjem nagrajevanja po učinku ali po ekonomskih enotah se je spremenil tudi odnos kolektiva do vseh gospodarskih vprašanj podjetja. Vsako leto so kolektivi z večjim razumevanjem odstopali čisti dohodek za investicije in za povečanje proizvodnje. Zato je tudi razumljivo, da so si delavci pri strojih kot v organih samoupravljanja prizadevali proizvodne obrate mehanizirati in obnavljati. In delavski svetovi morajo dosledno vztrajati, da se investicijska dela pospešijo, in postavljajo upravnim vodstvom kot najvažnejšo nalogo rekonstrukcijo obratnih prostorov. V industriji, pa tudi že na kmetijskih posestvih je tako delavski svet stopil korak naprej.

Zanimivo je, da so nekateri predsedniki delavskih svetov zatrjevali, da bi morali imeti predsedniki nekoliko več časa za proučevanje problematike podjetja, v finančnih poslih pa bi morali biti najmanj toliko »doma« kot direktorji in računovodje. Če že ne vsi člani delavskih svetov, pa ob takih mnenjih čutijo odgovornost do kolektivnega upravljanja vsaj predsedniki delavskih svetov.

Važna je ob oceni dosedanjega dela organov samoupravljanja tudi ugotovitev, da so člani delavskih svetov v mnogih primerih pokazali večjo prizadevnost za čuvanje zakonitosti kot uprave podjetij.

In kako je sodeloval z delavskim svetom sindikat? Pri Nafti člani odbora sindikalne podružnice s člani delavskega sveta pojasnijo na delovnih kolektivih vsak pomembnejši sklep delavskega sveta. Nekoliko slabše pa je sodelovanje na kmetijskih posestvih. Skupna pa je bila splošna skrb za delovnega človeka. Pri Nafti imajo okrog 100 stanovanj, nekaj stanovanj so zgradili tudi v Radencih, vendar je še vedno obnova proizvodnih obra-

IVAN HOZJAN: »Stroji nam odjemljejo kruh? Sezonski delavci ne morejo biti člani delavskega sveta, zato težimo za tem, da preidemo na redno proizvodnjo, kar nam je omogočila popolna modernizacija obrača.«

tov pred stanovanji. Predvsem sindikati so se zavzeli za uvajanje družbene prehrane, ki dobiva v kolektivih vedno bolj ugoden odmev in jo povsod uvajajo.

Delavski svetovi so imeli precej težav, kako kolektivom pravilno prikazati pomen skrbi za človeka. Skoraj povsod so smatrali delavci to skrb v tem, da se jim povečajo prejemki, dočim so smatrali uvedbo toplih malic in prispevke iz dohodka za organiziranje cenenejšega letnega odhoda kot nekaj, kar ne pomeni skrbi za človeka. V lendavski opekarni so nekateri delavci predlagali, naj bi denar, ki ga je del. svet namenil za nakup bagra, razdelili raje med kopače gline in najeli še nekaj ljudi. Delavski svet se s tem predlogom ni strinjal, delavci pa so se kasneje sami prepričali, kaj pomeni zanje bager, ki opravlja najtežja dela v glinokopu.

Predsednik delavskega sveta lendavske opekarne Ivan Hozjan je načel v našem razgovoru aktualno vprašanje, zakaj ne smejo delavci, ki se nimajo splošne volilne pravice, voliti in biti voljeni v organe delavskega samoupravljanja. To pomanjkljivost delavci kritizirajo.

Delavski svetovi so ta mesec tik pred volitvami. Dvoletna

mandatna doba je omogočila, da so se sedanjí delavski svetovi mnogo bolj poglobili v delo kot prejšnja leta.

RUDI STELCL: »Upravljanje podjetja je prešlo na vse člane kolektiva, ki sestavljajo delavski svet.«

Povsod bodo pred volitvami pripravili delavski svetovi bilanco desetih let razvoja samoupravljanja, tako da bodo nadaljnji koraki v svet samoupravljanja ob dosedanjih izkušnjah še večji in bolj smeli.

J. Makovec

KO ZATULIJO SIRENE...

Beseda polproletarec postaja v Pomurju sinonim za vse, kar poraja ob vedno večji industrializaciji pokrajine nove probleme. Produktivnost, bolniški izostanki in vse, kar odločujoče vpliva na oblikovanje zavesti proizvajalca, se v tisočih inčih prepleta v motivu tovarna — zemlja.

Srečal sem pred dnevi mlado ženo. Mož je zaposlen v Kopru kot zidar. Dobro služi, mi je dejala. Tudi ona bi se lahko zaposlila v Kopru, je pripomnila, toda z možem sta se odločila, da bosta zgradila na koščku zemlje, ki sta ga dobila od staršev, majhno, prav majhno hišico. Nekaj bosta zasluzila sama, nekaj bodo prispevali starši. Taka je zgodba in takšni so načrti mlade žene, ki že nekaj časa zaman poskuša dobiti doma primerno zaposlitev, v Koper pa ne gre, ker je njena perspektiva na koščku zemljice in v hišici, o kateri sanja.

Vsako leto rastejo tudi v Pomurju nove delavnice. Čez nekaj let bo dobilo zaposlitev še nekaj tisoč ljudi, toda s tem se bo moral spremeniti tudi odnos zaposlenih do tovarne. Danes gre še vse to zelo počasi, s tisoče pomisleki in predsodki in pogostokrat tudi s premalo vere v to, da bo jutrišnji dan zahteval od zaposlenih, da bodo proizvajalci pri stroju.

Takih zgodb o ljudeh, ki jim pravimo polproletarci, piše življenje vsak dan tisoče in tisoče.

ZEMLJA KLICE

Zemlja dehti od pomladi; drevje nakazuje prve cvetove... Dopoldanske izmene zapuščajo delo. Po cestah se vrstijo kolone kolesarjev in kolesark. Pet, deset, celo dvajset kilometrov je do doma. Ne mraz, ne dež, ne utrujenost ne sme biti razlog za malodušnost. Čas je neizprosno. Če ob tleh, pol starih, pol petih jutraj zabrni budilka. Potem dolgi kilometri do tovarne. Leto, dve, deset let in še več. Ob tleh popoldne ali kasneje kosilo, potem pa se prične drugi del življenja: zemlja je prav tako neizprosna kot budilka.

Takšen je vsakdanji ritem življenja polproletarca. Delovni dan se konča kasno v noč. In zato ni čudno, če je potem človek pri stroju utrujen, izčrpan in brez prave volje do dela. Tovarna naj bi bila še vedno nadomestilo za to, česar doma ni dovolj in nič več. Krivico bi storil ljudem, ki drugače gledajo na tovarno. Prav zaradi tega pa je vsa problematika, ki jo ustvarjajo polproletarci, toliko bolj peštr in pereča. Obiskal sem nešteto delavcev naših tovarn. Pravzaprav imel sem namen obiskati jih, toda malokaterga sem našel doma. »Je na njivi! Na travniku!« sem zvedel pri sosedi.

Delavec A. T., zaposlen pri lendavski Nafti, mi je pripovedoval, da je bil pred vojno trikrat na sezonskem delu v Franciji, dvakrat sta bila z ženo na delu v Nemčiji. Potem je kupil nekaj zemlje, postavil hišo in si iskal zaposlitev doma. Bil je v svojem pripovedovanju prepričljiv. Danes je bolan in izčrpan, čeprav mu manjka še nekaj let do upokojitve.

Nešteto je takih primerov. Mnogi starejši delavci so mi zatrjevali, da bi raje pustili tovarno, kot košček zemlje. »Ta je naša!« sem dobival odgovore, ki so mi potrjevali, kako krčevit je boj med starim in novim ob pojmovanju, kaj je »moje« in »naše«. Ne bi bilo prav, če bi take trditve posplošil, saj mi je M. S., ki že trideset let dela v tovarni perila v Murski Soboti, de-

jala, da želi, naj bi bili njeni otroci samo delavci. »Ali zemlja, ali tovarna!« je zaključila najin razgovor.

MLADINA ZE MISLI DRUGAČE

O vseh teh vprašanjih ima svoje mnenje tudi mladina. Pri takih, ki nimajo toliko zemlje, da bi se z njo preživljali, se vedno bolj prepričljivo vsaja v zavest prepričanje, da je tovarna vse, kar pomeni za njih bodočnost.

Pa sem tudi mlade ljudi videl, kako so hiteli popoldne domov, da pomagajo staršem pri kmečkem delu. To niso priložnostna dela, ampak že neke vrste vsakdanja obveznost. Mnogi bi šli raje popoldne v kino, si poiskali primerno razvedrilo, ali pa bi bolj prisluzili kolektivnemu življenju v podjetju in sodelovali v dramskih skupinah itd. Kar pa je najvažnejše, mnogo bolj bi se posvetili vsemu onemu, kar zadeva upravljanje podjetja.

Vendar je vas s svojo patriarhalnostjo, še toliko močnejša, da pušča svoj vpliv tudi na mladih ljudeh, ki pričnejo boj za življenje na tak način, ki nima nobene bodočnosti. »Stanujem pri starših, zato moram popoldne delati!« so mi zatrjevali nekateri mladi delavci in delavke. V nekaj letih si potem taki mladi ljudje ustvarjajo družine, seveda v starem gnezdu. Od tu pa je potem začetek stare poti, ki poraja nešteto problemov, in tudi kruhoborstvo polproletarca, ki visi med tovarno in zemljo. Vse to mlade ljudi veže na stari način življenja. Zato pa so očitki tistih, ki se želijo morda sprva podzavestno približati tovarni, upravičeni. Mnogi delavci namreč želijo, da bi gradili stanovanja v stanovanjskih skupnostih, toda za to ne dobijo zadovoljivega odziva.

Drugod v Sloveniji je čutili močan vpliv delavstva na podeželje. Čim pa ugotavljamo, da je pri nas polovica zaposlenih takih, ki niso ne delavci ne kmečki proizvajalci, je težko pričakovati, da bi ti pozitivno vplivali na podeželje.

V mnogih kolektivih so si predvsem sindikalne organizacije prizadevale, da bi si pridobili zaposleni primerne kvalifikacije. Letos je opravilo izpite za kvalifikacijo več sto delavcev in delavk. Toda niso redki primeri, da se delavci, ki imajo nekaj zemlje, zadovolji z minimalnimi mesečnimi prejemki in ne kaže nobene težnje po tem, da bi se strokovno izpopolnili. Ločiti pri tem delavce in polproletarce? To ni mogoče. Zato so vsa ta vprašanja toliko bolj pereča. Vendar je prav v tem bistvu vsega vprašanja. Odrzati se od zemlje in se ves posvetiti delu v tovarni, ki zahteva iz dneva v dan človeka — proizvajalca in upravljalca. Ob večji produktivnosti in ob vsem, kar daje materialne pogoje za življenje zaposlenih, bo moč doseči to, da delavci ne bo potrebno za življenje še neko dopolnilo v zemlji.

Ko ob dveh zatulijo sirene, se za mnoge prične drugi del življenja, ki pa nima nobene perspektive. Zato pa predvsem mladina upravičeno pričakuje, da bo dobila vso pomoč, da dokončno razbije vez med tovarno in zemljo.

Juš Makovec

DEJANJA IN UKREPI

bodo ženam spodbuda za nadaljnjo dejavnost
in vključevanje v družbeno življenje

Letošnje proslave 8. marca, mednarodnega dneva žena, so bile v Murski Soboti ob tej priložnosti dva razgovora v kolektivih z ženami-proizvajalkami in to pri Pomurskem tisku in pri okrajni trgovinski zbornici z ženami, ki so zaposlene v trgovinski stroki. Oba razgovora sta bila uspešna in sta pokazala, da zaposlene žene zlasti potrebujejo pomoč za varstvo otrok. V kolektivu »Pomurskega tiska« se je po razgovoru prijavilo za toplo malico 95 odst. zaposlenih in izdajanje te malice od 1. tega meseca uspešno teče. Trgovske uslužbenke želijo pol pripravljeno hrano in servisno pomoč za pospravljanje. Vse te želje so znane svetovno stanovanjske skupnosti.

Razgovora sta nakazala tudi razne druge probleme. Tako so trgovske delavke povedale, da se ne zavzemajo za pridobivanje višje kvalifikacije, ker ne morejo napredovati na vodilno mesto. To so podprle s tem, da v Murski Soboti niti enega trgovskega obrata ne vodi ženska. Žene v »Pomurskem tisku« pa so želele, da v letošnjem letu organizirajo dopust za vse člane kolektiva, kar se bo tudi zgodilo. Do sedaj je bilo namreč tako, vsaj običajno, da je zaposlena delavka dopust izrabila

za opravljanje večjih gospodarskih poslov. V »Murici«, kjer bi bil razgovor nemara najbolj potreben, ga sploh ni bilo. Kazalo bi poiskati vzroke, zakaj razgovor ni uspelo organizirati. Dalje je bil v Murski Soboti tudi razgovor s prosvetnimi delavkami, v Lendavi pa v »Dežnikarni« in »Mehaniki«.

Pri 21 kmetijskih združenjih so bili delovni posveti združenic. Hkrati so v kmetijski združenji Cankova, Črnelavci, Puconci, Tešanovci, Puževci in Martjanci sekcijo na novo ustanovili. Na razgovorih so predstavniki združenega sveta žene seznanili s planom za

druge za letošnje leto. Med ženami so predvsem skušali zbuditi zanimanje za pridelovanje zelenjave in za pitanje prašičev za izvoz. Povsod so žene pokazale veliko zanimanje za ustanavljanje obratov za razbremenjevanje kmečke žene. Sprožile so ustanovitve nekaterih pekarn, pralnic in otroških zavetišč.

Na vseh razgovorih so žene življenjsko iznašale konkretne stvari. Tako so v Lendavi zahtevale med drugim, naj bi otroški vrtec posloval ves čas, dokler so žene v službi. Iznesle so tudi zahtevo po razširitvi obrata družbene prehrane. V Murski Soboti so prosvetne delavke poudarile potrebo po garsonjerah za mlade prosvetne delavce, zahtevale obrat družbene prehrane, boljše preskrbo trga s sadjem in zelenjavo, trgovke, ki so ves dan zaposlene, pa zaveti-

šče za predšolske in šolske otroke, servis hišnih pomočnic in drugo. Te žene niti ne morejo na zbor volivcev, da bi tam povedale svoje želje, ker so zaposlene v službi in doma. Žene imajo namenja je tudi komisija za delo z ženami pri Okrajnem odboru SZDL, ki pa hkrati poudarja, da je v Pomurju še vedno običajno mnenje, da je dovolj, če je en član družine član SZDL. Praksa pa kaže, da so se tudi žene vključile v SZDL povsod tam, kjer so odborniki vaških odborov našli nov do ženo. Razgovori v kmetijskih združenjih pa so pokazali, da so žene voljne delati. Dolžnost vseh političnih činiteljev vse do sindikalnih podružnic pa je, da ne bo ostalo zgolj pri razpravah. Le dejanja in ukrepi bodo ženam spodbuda za nadaljnjo dejavnost in vključevanje v družbeno življenje.

Bj. S.

V LENDAVI: VPRAŠANJE SREDSTEV

Žene bi se rade zaposlile, to pa povzroča vprašanje varstva otrok

Kar zadeva sodelovanje v družbenem in delavskem upravljanju, sodeluje v lendavski občini v raznih odborih 125 žena. V občinskem zboru proizvajalcev je ena žena, v raznih svetih pa 12. Med članstvom organizacij in društev je 3278, v odborih teh organizacij in društev pa 204 žene.

Za Lendavo je znano, da bi se tam žene rade zaposlile. S tem v zvezi omenjajo 350 žena. To pa je povezano tudi z varstvom šolskih in predšolskih otrok v času, ko bi bile njihove matere zaposlene. Zato omenjajo razširitev sedanjega otroškega vrta in povečanje njegove zmogljivosti od 300 na 500 otrok. Vprašanje pa je seveda, kje vzeti denarna sredstva za prostore in vzgojiteljice. Znano je namreč tudi, da nima stanovanjska skupnost dovolj sredstev niti za plačnega tajnika.

Sicer pa so bile ob letošnjem 8. marcu v lendavski občini proslave na 11 krajih s približno 1500 udeleženci. Poleg praznovanja za odrasle so bile proslave tudi po šolah v okviru pionirskih odredov. V Lendavi so imeli tudi razgovor z ženami kolektiva kmetijskega in gozdnega gospodarstva.

-š-

-b-

V maju razgovori z ženami po kolektivih

Kratek razgovor s predsednico komisije za delo z ženami Občinskega odbora SZDL v Gornji Radgoni tovarišico Ido Sodja

V občini Gor. Radgona žene aktivno sodelujejo v družbenem in delavskem upravljanju, saj je v raznih odborih okrog 170 žena. 9174 žena je članice raznih organizacij in društev, v odborih teh organizacij in društev pa je 340 žena. V občinskem ljudskem odboru so 4 žene, v raznih svetih pa je 17 žena.

V kratkem razgovoru nam je predsednica komisije za žene pri Občinskem odboru Soci-

alistične zveze delovnih ljudi v Gornji Radgoni tovarišica Ido Sodja povedala, da se radgonske žene najbolj zavzemajo za pralnico. Krpalnica zdaj ni več toliko aktualna, ker je začel z delom šiviljski obrat. Zelo potreben je tudi obrat družbene prehrane, hkrati pa bi kazalo razširiti otroški vrtec ali pa osnovati še enega.

V Gornji Radgoni bodo sestanki z ženami po kolektivih prihodnji mesec. Poleg že

omenjenih in drugih problemov se bodo pogovorile, zbrane na sestankih, tudi o kvalifikaciji žena. Znano je namreč, da se žene v družbenem življenju ne udeležujejo dovolj, ker so doma prezahtevane.

Za konec še to, da so bile ob letošnjem 8. marcu v radgonski občini proslave na 11 centrih. Povprečna udeležba na proslavi je bila okrog 100 ljudi.

-bjs-

NA POTI DRUŽBENEGA UVELJAVLJANJA

Od 14.200 vseh zaposlenih v okraju je 32 odstotkov žena

Žene se tudi v našem okraju v vse večjem številu vključujejo v družbeno življenje. Se peč. Komisija za delo z ženami pri Okrajnem odboru SZDL sodi, da tudi v Pomurju žene zavzema čedalje vidnejše mesto v družbenem življenju. Od 14.200 vseh zaposlenih v okraju je 32% žena. To je nedvomno velik korak naprej. Žene se pojavljajo kot proizvajalke in stare matere, slije, da je žena samo za dom, je na umiku.

Ob tolikšnem številu zaposlenih žena in ob tem, da je vseh žena volivk v okraju celo nekoliko več kot moških, pa so občutno prešibko zastopane v organih ljudske oblasti. V ljudskih odborih našega okraja je vsega 13 žena ali samo 3,6 odstotka. Nekoliko boljše v prid ženam je njihova udeležba v organih družbenega upravljanja, v raznih svetih, šolskih odborih, raznih društvih in političnih organizacijah. V raznih svetih je 85 žena, v odborih množičnih in političnih organizacij pa je stanje naslednje: v SZDL je 13,5% žena, v sindikatu 22,6% žena, v Rdečem križu 54%, društvo prijateljev mladine 72% in v prosvetnih društvih 49,6% žena. V članstvu SZDL je 13.080 žena ali 42%.

Mnogo bolj pa so pomurske žene zastopane v delavskem samoupravljanju. V delavskih svetih in upravnih odborih je od vseh članov 21% žena. V teh organih so dan najboljše pogoji za uveljavitev žene. Njihovo sodelovanje v teh organih jih bo opogumilo, da se bodo hitreje uveljavljale tudi na ostalih področjih. Dejstvo pa je, da je za zdaj njihovo sodelovanje v vseh organih, kjer so, še premalo oplojno.

Treba pa je tudi odgovoriti na vprašanje, kje so razlogi za tako stanje. Komisija za delo z ženami pri Okrajnem odboru SZDL v Murski Soboti sodi, da je prezahtevnost žene doma osekakor osnovni razlog, kateremu še po svoje pripomore mišljenje mnogih, da žene ni kos družbenim funkcijam, in seveda toliko očitana zaostalost.

Razbremenitev zaposlene žene preko stanovanjskih in vaških skupnosti ji lahko izdatno pomaga in ji tako odpre večje možnosti udeleževanja. Pripomniti pa velja, da si žene same še vse premalo prizadevajo, da bi stanovanjske skupnosti, ki so sicer že formirane v vseh večjih krajih Pomurja, tudi zaživele. Tu bo potrebno še vsekakor mnogo vzgojnega dela.

Na prvem mestu je sistem izobraževanja. Pretežno število zaposlenih žena je brez kvalifikacij, če izrazimo prosvetne delavke in žene, zaposlene v zdravstvu. Kakor znano, je v našem okraju 349 učiteljev in 212 žena, zaposlenih v zdravstvu od zdravnikov specialistov do laborantov. Pri uslužbenkah še z manjšo razliko prevladujejo one z nižjo izobrazbo. Medtem pa je pri delavkah v proizvodnji sestav po kvalifikacijah mnogo slabši, saj je zaposlenih le 9 visokokvalificiranih, 331 kvalificiranih, 495 polkvalificiranih in kar 1174 ne-kvalificiranih žena.

Izobraževanja na delovnem mestu doslej skoraj ni bilo. Izobraževalni centri, že ustanovljeni o nekaterih večjih podjetjih, bodo prav tem proizvajalkam morali posvečati posebno pozornost. Seveda pa je uspeh izobraževanja istočasno povezan z razbremenitvijo, ker se doslej žene za kvalifikacijo čestokrat prav iz teh razlogov niso mogle odločiti.

Sindikat in Socialistična zveza morajo o prihodnje še bolj skrbeti za te probleme, a ne le za ženo, zaposleno v industrijski proizvodnji, marveč tudi za ženo-proizvajalko v našem kmetijstvu.

KJE BOMO PRAZNOVALI PRVI MAJ

MURSKA SOBOTA:

30. APRILA: ob 20. uri bakljada, povorka proti novi gimnaziji, kresovanje, ognjemet, godba na pihala.

1. MAJ: ob 6. uri budnica, ob 9. uri zbirališče delovnih kolektivov na svojih delovnih mestih, ob 10. uri prihod delovnih kolektivov v povorki na zborni mesto, govor, program DPD »Svoboda«, godba na pihala in recitacije.

POPOLDNE 1. MAJA: zabavni program ljudsko rajanje na prostem v Fazanovcu.

2. in 3. MAJ: izleti delovnih kolektivov — namen zblizati vas in mesto, kmeta in delavca.

BAKOVCI:

30. APRILA: postavitve mlajev, mlajev, kresovanje, govor, recitacije, pevke točke.

1. MAJ: udeležba na proslavi v Murski Soboti.

GEDEROVCI:

30. APRILA: kresovanje, v programu sodeluje šolska mladina.

CANKOVA:

30. APRILA: postavitve mlajev na Cankovi v Gerlinčih in Korovcih, kresovanje, govor, recitacije, pevke točke.

1. MAJ: ob 6. uri budnica, ob 9. do 11. ure ogled prenosov prvomajskih praznovanj po televiziji, ob 14. uri govor, sodeluje ženski pevski zbor, mladinski pevski zbor in recitatorji.

POPOLDNE 1. MAJA: prosta zabava v zadrženem domu.

2. in 3. MAJ: tekmovalje v odbojki, šahu, streljanju in nogometu.

GRAD:

30. APRILA: postavitve mlajev, kresovanje pri Gradu, v Vidoncih, Dol. Slavečih, Motovcih in Kovačevcih, godba, petje, ples ob kresu.

1. MAJ: proslava, govor, sodelujejo pevski zbor osnovne šole, mladinski pevski zbor in recitatorji.

POPOLDNE 1. MAJA: prosta zabava.

MACKOVCI:

30. APRILA: postavitve mlajev, kresovanje, ob kresu zborna recitacija, kolo, ples in godba.

PROSENJAKOVCI:

30. APRILA: postavitve mlajev, kresovanje.

1. MAJ: govor, na proslavi sodelujejo pionirji, mladina, granitarni in gošbeniki.

POPOLDNE 1. MAJA: plesna prireditelja.

2. MAJ: strelsko tekmovalje med družinama »Gorčice« in »Stane Rozman«.

PUCONCI:

30. APRILA: kresovanje, govor, petje, recitacije in ples.

1. MAJ: povorka vaščanov, društev, organizacij in delovnih kolektivov, govor, pevke točke in recitacije.

POPOLDNE 1. MAJA: tekmovalje TVD »Partizane« in prosta zabava.

PUŽEVCI:

30. APRILA: postavitve mlajev, kresovanje.

1. MAJ: udeležba na proslavi v Murski Soboti.

ROGAŠOVCI:

30. APRILA: postavitve mlajev, kresovanje s kulturnim programom, ognjemet.

1. MAJ: budnica, polaganje temeljnega kamna za gradnjo kulturnega doma, govor, sodeluje mladina, tekmovalja v šahu, streljanju in odbojki.

POPOLDNE 1. MAJA: prosta zabava.

RATKOVCI:

30. APRILA: postavitve mlajev, kresovanje.

1. MAJ: udeležba na proslavi v Murski Soboti.

TESANOVCI:

30. APRILA: postavitve mlajev, kresovanje, bakljada, ob kresu govor, kulturno-zabavni program mladine in pionirjev.

1. MAJ: izlet na Goričko.

TISINA:

30. APRILA: ob 19. uri proslava v zadrženem domu, sodelujejo pionirji, mladina in godba na pihala.

1. MAJ: udeležba na proslavi v Murski Soboti.

MARTJANCI:

30. APRILA: postavitve mlajev, kresovanje, ob kresu kulturno-zabavni program.

1. MAJ: udeležba na proslavi v Murski Soboti.

KROG:

30. APRILA: postavitve mlajev, kresovanje, govor.

1. MAJ: udeležba na proslavi v Murski Soboti.

FOKOVCI:

30. APRIL: kresovanje, ob kresu govor.

1. MAJ: proslava v šoli za vasi Selo, Fokovci, Zgor. Moravci.

POPOLDNE 1. MAJA: prosta zabava.

BODONCI:

30. APRILA: postavitve mlajev in slavočoka, kresovanje, bakljada, sodeluje pionirski pevski zbor, mladinski pevski zbor, recitatorji in godba na pihala.

1. MAJ: športna tekmovalja.

PRVOMAJSKA PROSLAVA BODO TUDI V ČRNELAVCIH, KUZMI, PERTOCI IN BOGOJINI.

GORNJA RADGONA:

30. APRILA: ob 20. uri bakljada in kresovanje na gradu.

1. MAJ: ob 5. uri budnica, ob 8. uri zbor delovnih kolektivov, govor, sodeluje gošba na pihala, mešani pevski zbor DPD »Svoboda«, mladinski pevski zbor in recitatorji osemletniki.

POPOLDNE 1. MAJA: nogometna tekma, odbojka, prosta zabava v dvorani »Partizane«.

2. in 3. MAJ: izleti delovnih kolektivov.

SLATINA RADENCI:

30. aprila: ob 19. uri govor, pevke točke, recitacije, po proslavi kresovanje.

ROŽIČKI VRH:

30. APRILA: kresovanje.

1. MAJ: ob 14. uri proslava v zadrženem domu, govor, pevke točke, recitacije, sodelujejo pionirji osnovne šole z Murskega, po programu prosta zabava.

VIDEM OB SCAVNICI:

30. APRILA: kresovanje.

1. MAJ: ob 14. uri pevke točke učencev osnovne šole od Vidma in S. Stare gore, govor, recitacije in telovadne točke.

POPOLDNE 1. MAJA: tombola.

NEGOVA:

30. APRILA: kresovanje.

1. MAJ: ob 8. uri govor, pevke točke, recitacije.

POPOLDNE 1. MAJA: prosta zabava.

STOGOVCI:

30. APRILA: ob 19. uri postavitve mlajev, ob 20. uri govor, ženski pevski zbor, deklamacije.

APACE:

30. APRILA: kresovanje.

1. MAJ: ob 8. uri povorka, govor, pevke točke, recitacije.

POPOLDNE 1. MAJA: prosta zabava.

LENDAVA:

30. APRILA: štirje kresovi s programom.

1. MAJ: ob 5. uri budnica, ob 8. uri zbor vseh delovnih kolektivov na zbornem mestu, ob 8.30. povorka skozi mesto pred dom »Partizane«, slovenski govor, madžarski govor, sodeluje pionirski pevski zbor, folklorna skupina DPD »Svoboda«, pevski zbor, godba na pihala.

POPOLDNE 1. MAJA: tekmovalje kegljacev, mopedistov, rokometne in nogometne, zabave pred domom »Partizane« in v obratu družbene prehrane pri Proizvodnji narje.

2. in 3. MAJ: izleti delovnih kolektivov in medsebojni obiski.

VELIKA POLANA:

30. APRILA: bakljada in kresovanje.

1. MAJ: ob 10. uri zborovanje, govor, kulturni program šolske mladine.

POPOLDNE 1. MAJA: športna tekmovalja in prosta zabava.

DOBOVNIK:

30. APRILA: kresovanje.

1. MAJ: zborovanje, govor v slovenskem in madžarskem jeziku, pevke točke, recitacije in godba.

POPOLDNE 1. MAJA: športna tekmovalja in prosta zabava.

TURNISCE:

30. APRILA: ob 20. uri kresovanje, govor, pevke točke in recitacije.

1. MAJ: ob 4. uri budnica v vseh Renkovcih, Gomilcih in Turnišcih, ob 7. uri kolebarske dirke, ob 8.30. zbirališče in povorka do »Planice«, govor, pevke točke in kolo.

POPOLDNE 1. MAJA: nogometna tekma, odbojka, zabava NK »Pianica«.

BELTINCI:

30. APRILA: kresovanje.

1. MAJ: ob 6.30 budnica, ob 8.45 zbor za povorko pri ObLO, ob 9. uri povorka, govor, pevke točke, deklamacije.

POPOLDNE 1. MAJA: rokometna tekma.

2. in 3. MAJ: izleti delovnih kolektivov.

CRENSOVCI:

30. APRILA: kresovanje.

1. MAJ: ob 5.30 budnica, ob 8. uri zbor pri zadrženem domu, ob 8.30 povorka, govor, deklamacije, pevke točke.

POPOLDNE 1. MAJA: tekma v odbojki.

GORNJI PETROVCI:

30. APRILA: kresovanje.

1. MAJ: ob 5. uri budnica, ob 9. uri zbirališče pri gostilni Horvat, povorka, govor, pevke točke in recitacije.

POPOLDNE 1. MAJA: prosta zabava.

KRIZEVCI V PREKMURJU:

30. APRILA: kresovanje.

1. MAJ: ob 9. uri zbirališče za povorko v Mavčevcih, povorka v Cepenci, govor, pevke točke, recitacije, otvoritev avtobusne proge Cepinci—Murska Soba, prosta zabava.

POPOLDNE 1. MAJA: prosta zabava.

CEPINCI:

30. APRILA: kresovanje.

1. MAJ: ob 13. uri v zadrženem domu uprizoritev igre »Cigani« v madžarskem jeziku in govor.

ZENAVLJE:

1. MAJ: proslava, združena z otvoritvijo elektrike v vseh Neradnovcih in Zenavljah, ob 13. uri govor, pevke točke, recitacije, zabava.

LJUTOMER:

30. APRILA: ob 20. uri kresovanje na Kamenščaku.

1. MAJ: ob 6. uri budnica, ob 9. uri zborovanje delovnih kolektivov na Glavnem trgu, govor, promenašni koncert.

2. in 3. MAJ: izleti delovnih kolektivov v Železne dveri in Jeruzalem.

BUČKOVCI:

30. APRILA: kresovanje.

1. MAJ: ob 6. uri budnica, povorka, ob 8. uri proslava v prosvetni dvorani, govor, sodelujejo učenci osnovne šole, pevski zbor, mladina, kinopredstava za tiste, ki so prispevali za novi kinoprojektor.

POPOLDNE 1. MAJA: na Moravskem vrhu plezanje na mlaj, prosta zabava.

VERZEJ:

</

Razgovor z bivšimi viničarji in današnjimi upravljavci
o grenkem kruhu njihove mladosti in o novem času
v radgonskih, kapelskih in ljutomerskih goricah

NI MIRU MED TRTAMI

Pomladansko sonce na rebrih radgonskih, kapelskih in ljutomerskih gor. Tu in tam velike zaplate obnovljenih vinogradov. Med zeleno travo kakor majhni bombni lijaki velike jame, pripravljene za sprejem novih sadnih dreves. Znak, da nastajajo novi plantažni nasadi. Ponekod skupine kopačev, pari pridnih rok, ki postavljajo kolje in vežejo trse. Res, ni miru v naših goricah, ni miru med trtami.

Tako ugotavlja tudi Franc Lukovnjak, 75-letni upokojenec Vinogradniškega gospodarstva v Gornji Radgoni, ki je začel svojo trnovo pot predvojnega viničarja na Orehovskem vrhu. Pozneje je došel do kletarja, kletarstvo pa je vodil na Orehovskem vrhu tudi po osvoboditvi, vse dokler na Orehovskem vrhu niso opustili kleti.

Ce ga povprašate, kako je bilo pred vojno, bo Lukovnjak brž povedal, da so takrat za viničarje odločali gospodarji. »Danes je popolnoma drugače,« pravi ta bivši radgonski viničar, ki pa je bil v letih 1951 in 1952 tudi član delavskega sveta vinogradniškega gospodarstva:

»Seveda sem na sejah razpravljal in sodeloval. Pa še kako! Se preglasen sem bil večkrat. »Ze zopet Lukovnjak!« — so menili tisti, ki si jih težko pripravili do besede, tudi takrat, če je bila na dnevnem redu razprava o zaslužku. Pri nekdanjem lastniku pred vojno ni bilo nobene razprave, še pripomba ne ali pritožbe. Tudi Prvega maja nismo nikoli praznovali.

»O TEM SMO PRAVOČASNO SKLEPALI IN ODLOČALI...«

Kmalu bosta minili dve leti, odkar je Matija Holc z Zgoranjega Kocjana član delavskega sveta Vinogradniškega gospodarstva Kapela. Sam sicer ni bil pred vojno viničar, ker je premlad, zato pa je te grenke čase okusil njegov oče, ki se je moral udinjati pri cankovskem Voglerju, sedaj pa že uživa zaslužni pokoj.

Matija Holc stanuje sedaj v bivši Saričevi vili, kjer ga pa sredi dne ni bilo moč najti. Z nekaterimi drugimi kopači je v vinogradu krepko vihtel težko motiko. Za hip je pustil delo in pogovor o delavskem samoupravljanju je brž stekel:

»Kaj smo počeli na sejah delavskega sveta? Planirali smo, tudi klet, ki jo bomo 8. maja predali svojemu namenu. Gradili smo jo približno poldrugo leto. Razpravljali smo o nakupu strojev, obnovi vinogradov, o nagajevanju po produktu, po skupinah... Tudi o stanovanjih. Leta 1962 pridejo na vrsto stanovanjski bloki: po eden na Murščaku, Radenskem vrhu, Kapeli, pri Svobodni brigadi, kot jo imenujemo. Vse to je že planirano, tako kot smo pred

»KLET BOMO NAPOLNILI Z LASTNIM PRIDELKOM...«

Enako prepričljiv vtis je zapustil tudi razgovor s Francem Sovičem iz Nunske grabe. Sovič je član delavskega sveta Vinogradniškega gospodarstva Ljutomer. Sam pravi, da je bil viničar od malih nog, a tudi njegovi starši. Pred vojno si je najprej služil kruh v Hermančih, po svoji poroki pa v Nunski grabi. Tu prebiva še danes,

vendar se je medtem v njegovem življenju marsikaj spreminilo.

»Nekoč viničarji nismo imeli vpogleda, kam kaj gre,« je rekel in se nasmejal. Najbrž si je mislil, kako bi ga pogledal takratni lastnik, če bi si ga drznil vprašati, kaj namerava s pridelkom žaljavih viničarskih rok. »Danes je drugače. Danes imamo vpogled prav v vse gospodarjenje in celo moramo vedeti vse od začetka do konca. Če se komu primeri krivica, se mu danes tudi brž popravi. Nekoč je bilo tako, da si dobil odpoved, če si le malo pokritiziral.«

Sovič se tudi spominja znanih ljutomerskih dogodkov leta 1955. Pravi, da se je pokojni Mavrič zgrudil dva metra od njega. Zandarji so jih grobo suvali. Nakar je počilo. S tako silo so se morali umakniti pred puškinimi kopiti in baje neti, da so zvilili drog na bližnjih vratih, ki je bil iz železa. Orožniki so nato položili mrtvega Mavriča na dvorišču na betonirano greznico, kjer je ležal kot žrtev boja za viničarske pravice...

O tem, kaj obravnavajo na sejah delavskega sveta, pravi Sovič:

»Razpravljamo o samem delu, o tehnološkem postopku. Ljutomer z zaledjem potrebuje klet. Načrti in elaborat so na pristojnem mestu od dne, ko smo zaprosili za kredit. Kaže, da bomo začeli graditi letošnjo jesen, dogradili pa bomo klet leta 1963. Takrat, upamo, bomo spravili vanjo tudi že prvi pridelek. Klet bo imela zmogljivost 400 vagonov, imela bo moderno stiskalnico, predelavo sadnih in grozdnih sokov. Prepričani smo, da bomo čez nekaj let sami napolnili klet z lastnim pridelkom brez zasebnega sektorja.«

O stanovanjih pravi Sovič, da tistemu, ki se poroči, najdejo stanovanje, sicer pa bodo letos gradili na Ormoški cesti šeststanovanjski blok.

»SPOČETKA NI BILO IZKUŠENJ...«

Bivši predsednik nekdanje Vinogradniške zadruge Železne dveri Martin Vogrinec je danes predsednik upravnega odbora Vinogradniškega gospodarstva Ljutomer. Tudi on je bil pred vojno viničar, ki je živel od danes do jutri. Danes rešuje na sejah upravnega odbora skupno z ostalimi vse gospodarske, finančne, kadrovske in druge probleme, tudi stanovanjske. Sam pravi:

»Za vse se je potrebno zanimati. Pet let sem bil predsednik zadruge Železne dveri. V upravnem odboru smo bili sami bivši viničarji. Vodili smo nieno gospodarjenje. Sedaj so Železne dveri delovišče ljutomerskega posestva. Lani je znašal povprečni zaslužek zaposlenega na našem posestvu na mesec 11.000 dinarjev. Tako je bilo tudi predlani. Lani smo imeli približno isti plačni sklad, čeprav je bilo manj dobička zaradi vremenskih nepravil. Na posestvu je 60 do 70 družin nekdanjih agrarnih interesentov s povprečno 50 ari obdelovalne zemlje. Skupno je 170 do 180 družin. Vse te družine si redijo svinje,

a tudi krave, perutnino. Okrog 100 družin ima »deputate« do 20 arov...

Da, spočetka nam je po vojni trda predla. Ni bilo izkušenj v gospodarjenju in upravljanju. Bile so preglavice z normami in še čem. Pozneje smo si pridobili prakso. Danes najdete v bivših viničarijah novo pohištvo, radijski sprejemnik pa v sleherni hiši. Zaposleni na posestvu zdaj kupujejo stvari, ki jih prej niso imeli in nanje niti n'siti n'so

sveta VG Ljutomer. Nedog pravi:

»Največ je gospodarskih in finančnih problemov, a tudi stanovanjskih. Največ razpravljamo o investicijah in kreditih in to na slehernem zasedanju delavskega sveta. Vse gre naprej z veliko naglico, tako da se večkrat sprašujemo, kako bomo to in ono odplačali. Za obnovo vinogradov je še najmanj kreditov, največ jih je za gradnjo hlevov, silosov, traktorjev, pri-

otroci za zdaj v šolo v Ljutomer, kar za manjše zlasti pozimi ni majhna reč. Na sestanku organizacije SZDL, a tudi na krstevnem odboru so sicer govorili o graditvi šole na bližnjem Kotnikovem bregu, vendar za to ni sredstev. Vendar ni sam načel pogovora o šoli, odgovoril je le na vprašanje. Drugače pa je Petek dejal:

»Tudi ostali delavci se zanimajo za problematiko, ki jo obravnavamo na zasedanjih delavskega sveta. Človek se mora za vse zanimati, če hoče naprej s časom. Sodim, da ni enostavno biti član delavskega sveta. Dne 22. maja bodo volitve v novi centralni delavski svet VG Ljutomer, ki šteje 33 članov, a tudi v 8 novih delavskih svetov po deloviščih, ki štejejo po 5 do 7 članov.

Te dni postavljamo kolje in vežemo trse, kopljemo pa tudi jame na Kamensčaku, kjer bomo nasadili jablane: jonatan in druge prvovrstne sorte. Sadovnjake obnavljamo le z lastnimi sredstvi, ker se ni kredita. Gre za postopno obnovo. Sicer pa bomo na Kamensčaku 20 ha nasada.«

Drugače pa Petek in Nedog upata, da bo letos sadna in vinska letina. Ob koncu razgovora sta povedala, da imajo zdravniško službo urejeno v Ljutomeru, za prvo pomoč pa je poskrbljeno v skupini. Tudi Petkov oče je bivši viničar. Delal je tudi v nekdanji vinogradniški zadrugi. Dela še danes. Ve, da je v delu bodočnost, kar velja še zlasti za mlade rodove: na ljutomerskem vinogradniškem gospodarstvu in drugod.

In tudi zato ni miru med trtami radgonskih, kapelskih in ljutomerskih gor. B. Sinko

CESTITKE ZA 1. MAJ

Skraban Janez iz Murske Sobote, Serec Jože iz Crnce, ki služita vojaški rok: VP 6731/2 — KNIN, Dalmačija; vojaki: Franc Perkič, Stefan Bojnec, Alojz Čergul, ki služijo vojaški rok v Mostaru.

Ob 1. maju delavskem prazniku

čestitamo delovnim ljudem Pomurja za dosežene
uspehe pri graditvi socializma ter jim želimo v
bodoče še večjih!

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR

Murska Sobota

Delovnim ljudem Pomurja,

delavcem, združnikom, članom sindikata čestitamo in pozdravljamo

ob mednarodnem delavskem prazniku 1. maju

ter jim želimo obilo uspehov pri graditvi socializma!

OKRAJNI SINDIKALNI SVET M. SOBOTA

Združnikom in kmetovalcem ter vsem delovnim ljudem
Pomurja čestita in pozdravlja za praznik delavskega
razreda

Okrajna zadružna zveza Murska Sobota

Trgovsko podjetje na malo »MERKUR« Murska Sobota
sprejme

TRGOVSKE POMOČNIKE-PRODAJALCE
in
VAJENCA

Plača po tarifnem pravilniku. Prošnje sprejema uprava
podjetja v Murski Soboti, Lendavska c. 22 a.

NAMESTO
PRVOMAJSKE PESMI

Hotel bi, bratci zapeti
pesem za prvi maj,
pa vam besede ne najdem,
sam prav ne vem, zakaj.

Mórda pomlad prenačisto
nasula bogastva je v maj?
Mórda so trave prenežne,
presilen sonca sijaj?

Morda, ker že reka ljudi
danes na ulicah poje?
Morda ker že vsak človek slavi
praznik in delo svoj?

Morda, ker v milijardah po speti
moč ozvali na ta dan?
Morda preživo pa spomin je
na vse, ki so pali zanj? —

Hotel bi, bratci, zapeti
pesem za prvi maj,
pa le nemočen ponavljam:
Živel naš prvi maj!

Manko Golar

Zgodba o drenu
in medvedu

(Zgodba iz Pomurja)

Zima se je začela poslavljati
in s toplim jugom je prihajala
pomlad, ki je že drnila prvo
cvetje in spletala s ptički gnez-
dca za nov zarod. Že so se
prebujale živali in živalice, ki
so spale vso zimo.

Tudi medved se je prebudil.
Kot da bi se napil vina iz Je-
ruzalema, je kolovratil po goz-
du, tako slabo so ga držale še
njegove kosmate noge. No, že-
lodec je bil čisto prazen in la-
čen pajek je napredel v njem
čuda pajčevin. In pod kožo ni
bilo nič več sledu o debeli pla-
sti masti, ki si jo je nabral po
hosti, ko je pobiral sladke hru-
ške, za nedeljo pa je iztaknil
še divje čebele in jim polizal
med iz polne skleda. Tak je
bil naš medved!

Zdaj pa je bil revež. Tepke
še niti cvetele niso, čebelar
pa so bile skleda prazne; še za
polizati ni bilo kaj. Tako je
taval naš medved, jezno bruna-
čil predse, ker ga je preva-
rila pomlad; včasih je pome-
žniknil v sonce, kakor bi ga ho-
tel vprašati, ali je v deželi že
prava pomlad.

Naša Branka se je naučila vo-
ziti kolo. Ob prvomajskih
dnehi se ni rada peljala z mamo
in očkom na izlet.

Tam za tretjim grmom ga je
srečala lisica. Nič kaj prida
ženska! Ko je zagledala med-
veda, je v hipu posladkala svoj
obraz z nasmehom, kajti tudi
teto lisico je imelo in jo vrtelo
okrog želodca, danes ji ni pri-
šlo še nič pod roke, še tista
edina miš, ki jo je srečala, ji
je popihala v luknjo.

Torej je srečala medveda in
se mu sladko nasmehnila, ka-
kor je pač že navada pri li-
sica:

«O, sosed medved, že pokon-
cil! Nekam zgodnji ste letos,
kar ni vaša navada. Oh, kako
mi je žal, da vam ne morem
postrčati. Res, prav žal!»

Stric medved se ni zmenil za
lisico. Kar naprej jo je mahal
po gozdu. Kdo bi le izgubljal

čas s klepetavo ženščino, ki
krade kure in v sili lovi miši!
Ne, to bi bilo preveč sramote
za strica medveda, ki je ven-
dar ugledna osebnost v gozdu
in je bojda celo v nekakšnem
sorodstvu s samim levom, kar
pa menda ne bo čisto res in si
je vse to najbrž stric medved
le izmislil.

Pa kaj je hotel! Lisica je si-
lila vanj in se mu smehljala,
ker je vedela, mrcina, da je
stric medved lačen in ga je iz
same hudobije ustavljala na
poti in mu z besedami delala
skomine po jedati:

«Oh, dragi stric medved, res
mi je žal, da je moja hiša
prazna in da ni v njej niti naj-
manjše in niti najbolj drobne
hruške. O, ko bi vedela, bi
prav zagotovo poskrbela vsaj
nekaj za vaš želodec. Vem za
med; ni daleč od tu! Toda za
vaš želodec bi bilo boljše kaj
svežega! Oh, med, ta med je
še od lanskega leta. Še škodil
bi vam! Res, gospod stric med-
ved.»

Zdaj se je medved že ustavil
in zacmokal z jezikom, kot bi
lizal med, pa ne tistega od lan-
skega leta, pač pa že tega, ki
ga je prinesla prva pomlad.

Lisica pa je klepetala dalje:
»Veste kaj, ljubi stric medved,
tam pod grčem, tam pod bre-
gom ob robu gozda, že cvete
drevo, ko ni drugod še niti
sledu o kakšnem cvetočem dre-
vesu. Pravim vam, spoštovani
stric medved, to drevo bo ro-
dilo sad najprej. Češnja, in ne
vem kaj še vse, naj se skrije
pred tem čudom. In ta sad,
ljubi stric, vam ga iz srca
rada prepustim. Saj greste z
mano, da vam pokažem to ču-
dežno drevo.»

In sta šla: medved in lisica,
in prišla pod lepo cvetočo dren.
Res, čebele so ga že obletavale
in medved je kar zagodrnjal
od zadovoljstva, kajti vse kaže,
da bo grm kmalu dozorel. Toda
lisici tega ni hotel pokazati,
on, medved, ki je v sorodu s
samim levom. In se sploh ni
spuščal več v razgovor z lisico.

«Kar lepo tu sedite,» je rekla
lisica, »in počakajte sadu, ki
bo zrel brž ko bo to drevesce
odcvetelo. Oh, da bi vam le
teknilo! To je še rekla, zavila
oči in stekla po bregu navzgor.

Medved je sedel pod grm.
Veselo je opazoval čebelice, ki
so obletavale rumeno cvetje in
čakal, čakal...

Minila je pomlad, minilo je
poletje, sadu pa še ni bilo. A
medved je še vedno čakal, ča-
kal, čakal, tako je bil zaverov-
van v svoj dren. Prišla je
zgodnja jesen, a sadu še vedno
ni bilo.

Pa je prišla lisica: »Kaj,» je
rekla in se debelo začudila,
»mar še ni sadu? Ta je pa
lepa! O ti hudobno drevo! Ve-
ste kaj, stric medved, to drevo
noče nalašč roditi, ker ve, kako
težko čakate, da bi si nabrali
kaj zaloge pod kožuho. O, da
sem jaz medved, bi temule
drenu že pokazala!»

In to je bilo medvedu do-
volj. Ves besen je planil po-
konci, se zaletel — a ne v li-
sico, kot bi bilo prav — v dren
in zvijal in zvijal in lomil v
jezi veje in jih zopet zvijal, da
ni ostala na drenu niti ena
vejička več ravna.

In od tedaj ima dren vse veje
krivenčaste. In med njimi ne
boste našli niti ene ravne veje.
Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

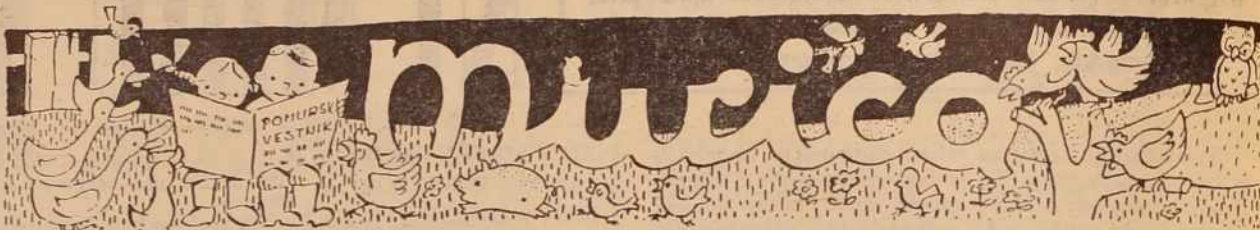
Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Kar pogledajte in prepričajte se!

Ferdo Godina

Kozlarjev Izidor in pohani piščanci

Kozlarjev Izidor je rad pripovedoval,
kakšne dobrote ima vsak dan za kosilo. Ni
nam samo pripovedoval. Tudi kazal nam
je, kako te dobrote uživa. Brez milnega
mehurčka pa nam ni hotel niti pripovedo-
vati niti kazati.

Milne mehurčke sem mu znal jaz naj-
boljše napihniti. Milnico sem pripravil v
črepinji. Moral sem dati v vodo dovolj
mila, da so bili potem mehurčki dovolj ve-
liki. Če niso bili veliki in podolgovati, Izi-
dor sploh ni maral začeti s predstavo.

Izidorjeva predstava se je začela takole:
Jaz sem vtaknil slamo v milnico in sem
mehurčke napihnil. Izidor je sedel na
zemljo in približal obraz mehurčku. Glava
v mehurčku mu je postala podolgovata,
usta so se mu raztegnila, ušesa so mu zra-
sla, vrat se mu je podaljšal. Tako strašilo

nam je potem pokazalo, da je opoldan za
kosilo jedlo klobaso. Odprlo je žrelo in
goltalo.

Drugega dne je »strašilo« jedlo kuhana
jajčka, tretji dan na pohane piščance.

Pri pohanih piščancih so se Izidorjeve

predstave nehale. Pred milnim mehurčkom
nam je pokazal, kako je jedel pohane pi-
ščance in je trdil, da jih je jedel s kosini
vred. Tega mu nismo verjeli.

Palko Dolinec

TRIJE LENUHI

(Prekmurski narodni motivo)

Živeli so trije bratje, lenuhi, kakršnih
še spet ni videl. Ni se jim ljubilo govoriti,
ne hoditi, še manj pa delati. Edino, kar jih
je veselilo, so bile polne skleda in mehke

postelje. Ker pa brez dela ni jela, so po-
stale skleda kmalu prazne. Ko je najmlajši
brat videl, da nimajo več jesti, je to pove-
dal bratoma.

Nastal je velik spor, če se pohani pi-
ščanci pojedjo s kostmi ali brez njih.

»Jutri bomo jedli spet pohane piščance.
Pojedel jih bom s kostmi,« je dejal Izidor.
Strašno je bil jezen na nas, ker smo bili
tako drzni, da mu tega nismo verjeli.

Na tistem smo se dogovorili, da bomo
drugega dne opoldne šli h Kozlarjevem in
bomo našli Izidorja pri piščancih. Naj nam
pokaže v resnici, ne pred milnim mehur-
čkom, če je piščance s kostmi. Pred milnim
mehurčkom lahko govori vsak, kar hoče.

Drugega dne smo skrivaj legli za Koz-
larjevo plot in smo čakali, da Kozlarjeva
mati pokliče domače h kosilu. Izidorja smo
celo videli, da je šel v hišo.

Počakali smo, da jih zalotimo prav pri
pohanih piščancih. Ko se nam je zdelo,
da so s pojedino začeli, smo navaliili proti
hiši. Jaz sem šel v hišo, drugi pa so stopili
k majhnim oknom, v katerih so bili leseni
križi.

»Dober dan,« sem pozdravil.

»Dober dan,« so mi odgovorili Kozlar-
jevi, ki so sedeli okrog mize. »Kaj bi radi?»

»Prišel sem pogledat, če Izidor je po-
hane piščance s kostmi vred.«

»Kakšne pohane piščance?« me vpraša
Kozlarjeva mati. »Se koruznega močnika
ni pri hiši, kaj šele pohani piščanci.«

Res sem videl, da so imeli na mizi veliko
skledo, iz katere so grabili rumeno koruzno
brozgo.

Od tistega dne se Izidor ni maral več
pogledati v milnem mehurčku in nam pri-
povedovati, kaj doma jedo.

»Kaj me briga,« je rekel srednji brat.
»Če nam ne bo treba jesti, bomo lahko več
spali.«

»Bodita tiho!« se je zadržal najstarejši
brat. »Jaz hočem spati.«

Proi dan so bili bratje kar zadovoljni,
saj so lahko v miru spali, ne da bi jim bilo
treba ostajati zaradi jedi. Drugi dan se jim
je godilo slabše. Začelo jih je zvižgati po
trebuhu, naslednji dan pa od gladi se spati
niso mogli.

»Bomo šli delat?« je vprašal najmlajši
brat. »Ne morem več prenašati gladi.«

»Neumnost,« je rekel srednji brat. »Rajši
umrem, kakor bi šel delat.«

Najstarejši brat ni rekel ničesar. Posku-
šal je zaspati, čeprav mu ni uspelo.

Prišel pa je v hišo lenih bratov potepuh
in se hotel okoristiti z njihovo lenobo. Pre-
brnil je vso hišo, ker pa ni našel ničesar,
kar bi se dalo odnesti, je v jezi potaknil
ogjen. Lesena hiša se je ožgala. Ko je ogenj
že zajel streho in je postajalo bratom ču-
dalje bolj vroče v posteljah, se je spet
oglasil najmlajši brat.

»Streha nam gori nad glavo,« je rekel.
»Zdi se mi pametno, da gremo iz hiše.«

»Kar pojdi, če si se napelical postelje,«
je zabrudal srednji brat. »Rečem ti pa,
da naju pusti lepo na miru.«

»To sta grozna!« se je zadržal najstarejši
brat. »Ne razumem, kako se vama ljubi
toliko govoriti!«

Ko so si bratje povedali vse, kar so
imeli, so se obrnili in spet poskušali za-
spati. Nobeden ni hotel zapustiti sobe in
mehke postelje. Hiša pa je lepo gorela na-
prej in ker je ni nihče gasil, so z njo ored
zgoreli tudi trije bratje — lenuhi.

NAŠ KOTIČEK

VSI UČENCI SMO
PIONIRJI

Na naši šoli smo vsi učenci
vključeni v pionirsko organi-
zacijo. V začetku leta smo iz-
volili nov odredni štab. Ob-
enem smo izbrali voditelje po-
sameznih krožkov.

Nekateri učenci hodijo že od
začetka šolskega leta k pev-
skemu zboru. Dramska skupi-
na je bila zelo marljiva, saj je
pripravila kar dve mladinski
igrici: »Pogumni Tonček« in
»Pastirček in princeska«. So-
delujejo pa pri vsaki proslavi
z deklamacijami in preročki.
Na šoli imamo tudi precejšnjo
pionirsko knjižnico, iz katere
si pogosto izposojamo knjige.

K šahovskemu krožku smo ho-
dili zlasti pozimi, ko je bilo za
to več časa. Dve ekipi bosta
šli tekmovati v Mursko Soboto.
V okviru pionirske organizaci-
cije imamo tudi strelsko sekci-
jo, v kateri dosegajo pionirji
na tekmovanju lepe uspehe.

Po razredih pa imamo učne
krožke, v katerih se slabši
učenci še posebej uče predme-
tov, ki jim v šoli delajo te-
žave. Krožke vodijo učenci, po-
magajo pa nam vsi tovariši
učitelji.

Razen tega imamo na šoli še
šolsko zadrugo in podmladek
Rdečega križa.

Pionirji osnovne šole Krog

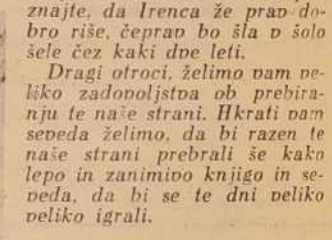
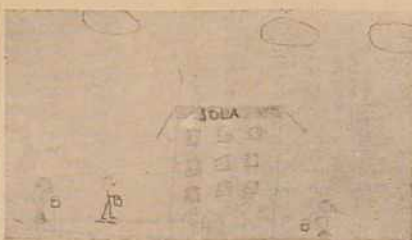
DRAGI PIONIRJI!

V današnji praznični števil-
ki Pomurskega vestnika smo
namenili tudi vam, dragi otroci,
posebno stran. No, dali smo
ji naslov, ki ga že poznate:
Murica. In na tej strani smo
posvetili poseben kotiček do-
pisnikom, ki so nas za to že
delj časa prosili. Z veseljem
ugotavljamo, da bi morali do-
pisnikom posvetiti pravzaprav
celo stran, če bi hoteli obja-
viti vsa pisma, ki so nam jih
te dni poslali pionirji. To pa
seveda ni mogoče. Kajti, pova-
bili smo nekatere naše pesnike
in pisatelje, da nam pošljejo

svoje prispevke za to našo
prvomajsko prilogo, namenjeno
vam, otroci. In nekateri so se
nam odzvali s prispevki, ki jih
danes objavljamo. Prepričani
smo, da vas bomo z njimi raz-
veselili in da jih boste te dni,
ko boste šolske dolžnosti laho-
ko malo pozabili, z veseljem
prebirali. Pa še nekaj: o ta do-
pisniški kotiček smo stisnili še
risarski kotiček. Veste, o na-
šem bloku na Stefana Kovača
ulici v Murski Soboti deluje
risarski krožek. Kar na osem
lepega je vzniknil. Majda, ki
hodi že v četrty razred, silno
rada riše. No, Sonjica, mlajša
sestrica, ki hodi šele v prvi

razred, ne zaostaja prav nič
za njo. Pa sta Sonjica in Maj-
da ob lepih poletnih dneh ri-
sali kar na dvorišču. Drugi
otroci iz bloka, njeni prijatelji
in prijateljice, so ju sproa ho-
dili samo opazovati. Potem jih
je pa Majda povabila: »Pridi-
te, risimo skupaj!« In tako je
na osem lepem nastal risarski
krožek, v katerem sodelujejo
razen Majde in Sonje še Vasja,
pa Samo, Andrej, pa še ena
Majda in Vlado ter Alenka.
No — mislim, da nisem koga
pozabila. Ah, da, še najmlajša
članica risarskega krožka je
tu — štiriletna Irenca. No, si
boste mislili, kaj pa ta lahko
napravi. O, le pogledite si, ka-
ko je narisala šolo. No, le pri-
znajte, da Irenca že prav do-
bro riše, čeprav bo šla v šolo
še le čez nekaj dni.

Dragi otroci, želimo vam pe-
liko zadovoljstva ob prebira-
nju te naše strani. Hkrati vam
seveda želimo, da bi razen te
naše strani prebrali še kako
lepo in zanimivo knjigo in se-
veda, da bi se te dni veliko
veliko igrali.

Obrtno podjetje »ELRAD«-SKORAJ INDUSTRIJA

NOVE TELEVIZIJSKE ANTENE

Letos poteka 5 let, odkar se je iz nekdanje radio-mehanične delavnice razvilo obrtno podjetje »Elrad« v Gornji Radgoni, ki izdeluje predvsem antene za UKV in TV.

Leta 1958, ko so se na domačem trgu pojavili televizijski sprejemniki, je »Elrad« svojo proizvodnjo preusmeril na izdelovanje UKV in televizijskih anten in pripadajočega materiala, predvsem kablov. Pred petimi leti je bilo v podjetju zaposlenih le deset ljudi (mi-

mogrede naj omenim, da so še vsi pri »Elradu«, leta 1958 se je število zaposlenih povečalo od 21 na 58 ljudi, danes pa v podjetju dela že 73 ljudi.

Podjetju so potrebne investicije za izgradnjo novih prostorov, nujno potreben pa jim je

tudi visokokvalificirani strokovni kader. Vendar so kljub temu dosegli že zavidljive uspehe. Glede na kakovost izdelkov in povpraševanje po antenah, so morali proizvodnjo povečati. To jim je deloma uspelo z nabavo nove opreme. V teh dneh so začeli urejati prostore za galvaniko, kar je pri izdelovanju anten zelo važno z ozirom na njihovo odpornost. Predložili so že investicijski elaborat za re-

konstrukcijo obrata v višini 44 milijonov dinarjev. Pripravlja jo tudi tennično dokumentacijo za plačevanje po enoti dela. Najbolj važno pa je to, da se pripravljajo na industrijski način proizvodnje.

Podjetje nas od časa do časa preseneti s svojimi novimi izdelki. Tudi z letošnjim 1. majem bodo začeli izdelovati televizijske antene od 5 do 11 kanalov, ki bodo nadomeščale dosedanje enokanalne antene, ki bodo sorazmerno poceni. V načrtu pa imajo tudi izdelovanje anten za avtomobile in teleskop antene.

Povpraševanje za UKV in televizijskimi antenami je veliko ne samo doma, zanje se zanimajo tudi v inozemstvu. Zato so se v podjetju odločili sodelovati na razstavi v Gradcu, ki bo od 30. aprila do 8. maja, v mesecu juniju pa na II. mednarodnem obrtniškem sejmu v Beogradu.

Rudi Korošec, ki je med najstarejšimi člani kolektiva, sodi o uspehu podjetja tako: »Uspeh podjetja je pripisati celotnemu kolektivu.« Tov. Mirko Ravnikar, prav tako že dolgoletni član kolektiva, pa pravi: »Če bomo razširitev podjetja lahko uresničili že v dveh letih, potem bomo lahko še zaposlili mnogo več ljudi!«

Predsednik Ljudske skupščine LRS tov. Miha Marinko pri ogledu razstavljenih izdelkov podjetja »Elrad«

ČZP »POMURSKI TISK« V MURSKI SOBOTO OD 30 NA 180 ZAPOSLENIH

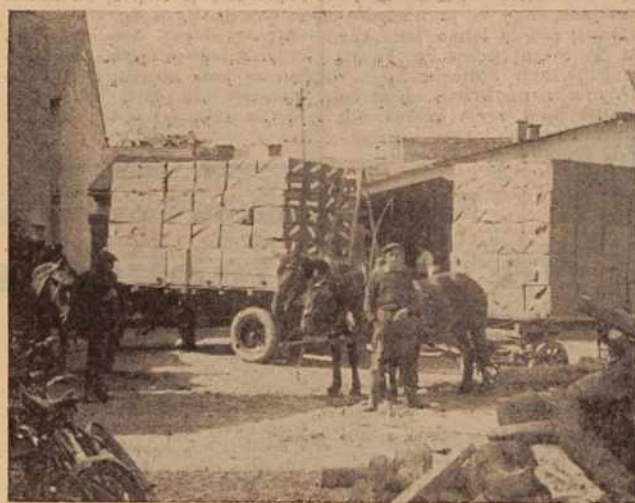
Pred petimi leti je bilo v podjetju zaposlenih le 30 ljudi. V majhnih prostorih, ki bi bili primerni le za večje obrtno podjetje, dela danes že 180 tiskarjev, kartonažerjev, knjigovezov in knjigotržcev, dočim znaša letni plan realizacije, za katerega se je celotni kolektiv obvezal, da ga bo letos dosegel, 350 milijonov dinarjev. Pester, kot noben drug kolektiv v Pomurju, je kolektiv Pomurskega tiska.

Ob pomanjkanju primernih prostorov so posamezni obrati podjetja podobni mlademu človeku, ki mu je suknjič že zdavnaj pretesen. Zato se je kolektiv zavzel za obnovo in za dograditev novih, večjih in primerno urejenih prostorov. Kaj pomeni tiska s prostorom, vedo v podjetju predvsem delavke v kartonažnem oddelku, ki je najmlajši. Kolektiv je z razumevanjem namenil precejšen del čistega dohodka za novogradnjo, poleg tega pa bo potrebno najeti še nekaj posojila.

Kakor se je podjetje širilo v preteklih letih glede na proizvodnjo, je rasel tudi kolektiv sam. Letos je bila uvedena v podjetju kadrovska-socialna služba, ki v skrbi za delovnega človeka ustvarja neposredne stike med zaposlenimi, sindikatom in upravo podjetja. Prvo, kar je kadrovska-socialna služba, je bil tečaj za 90 nekvalificiranih delavcev in delavcev, ki so te dni uspešno opravili izpite. Prav tako so v skrbi za človeka organizirali letovanje članov kolektiva v Barbatu na Rabu, kamor bo šlo v polletnih mesecih na letovanje 150 članov kolektiva in njihovih družinskih članov.

Razgovori z delovnimi ženami letos ob 8. marcu so v Pomurškem tisku rodili še en pomemben uspeh: v podjetju je bila uvedena topla malica, ki jo prejema 120 ljudi.

Poleg prizadevnosti članov kolektiva pri delu je v podjetju vsako leto bolj živahno tudi kulturno in družabno življenje. Pevski zbor, ki šteje okrog 30 članov, se pripravlja na posebno gostovanje po nekaterih krajih v Pomurju. Poleg tega je bil letos ustanovljen v podjetju tudi aktiv TVD Partizan, ki se že sedaj pridno pripravlja na letošnje tradicionalne Grafične igre v Kranju. Sindikat ima dobrega sodelavca tudi v klubu mladih proizvajalcev, ki se je vključil v republiško

Na dvorišču ČZP »Pomurski tisk«: vse pretesno!

Agrotehnika - servis v Ljutomeru se nenehno razvija POLEG REMONTA - ŠIRITEV PROIZVODNJE

Podjetje Agrotehnika-servis v Ljutomeru je bilo ustanovljeno z namenom, da bi vzdrževalo kmetijske stroje kmetijskih zadrug in gospodarstev, vendar je ta okvir kmalu prerastlo ter se začelo vse bolj usmerjati na proizvodnjo. Čeprav podjetje obstaja šele dobrih pet let, zaposluje že preko 100 ljudi. Tako so prvotno so izdelovali razne manjše kmetijske stroje, v zadnjih dveh letih pa izdelujejo predvsem traktorske in avtomobilske priklopnice ter podrahljače. S temi izdelki so se tako uveljavili, da zdaleka ne morejo zadostiti naročilom, ki so vsako leto večja. Lani so izdelali 82 prikolic, letos pa jih bodo naredili 300. Tako povečanje pa seveda terja tudi širitev proizvodnih prostorov. Zato

bodo še letos postavili novo montažno halo, pozneje pa zgradili novi oddelek za proizvodnjo. Vredno je omeniti, da podjetje posveča precej skrbi tudi svoji osnovni dejavnosti — vzdrževanju kmetijskih strojev. S širokim krogom zadrug in kmetijskih gospodarstev, delno tudi izven našega okraja, ima sklenjene pogodbe za vzdrževanje strojev. Ima tudi terenskega mehanika, ki opravi letno po 6 rednih pregledov ter manjša popravila, večje okvare pa popravljajo v delavnici.

Organizacije v podjetju se te dni pripravljajo na svečano proslavo 10-letnice delavskih svetov. Med drugimi organizacijami dela precej aktivno društvo Ljudske tehnike, ki je

letos organiziralo še drugi šoferski tečaj, skrbi pa tudi za izpopolnjevanje priučenihih delavcev in vajencev. Podjetje je društvo dalo avtomobil, ki koristno služi za praktični pouk. Tudi mladinska organizacija je precej živahna, pri svojem delu pa dobiva dovoljno pomoč organizacije Zveze komunistov. Tudi sindikalna podružnica dobro dela.

Lani so uvedli tople malice, katere dobiva preko polovica delavcev. Poskrbeli pa so tudi za oddih delavcev v okviru počitniške skupnosti. Podjetje se zadnje čase vse bolj zavzema za postopno gradnjo stanovanj. V podjetju pa z zadovoljstvom omenjajo, da so docela izpolnili tromesečni proizvodni plan, čeprav je bil precej obsežen.

30 parov, zdaj že 300 parov čevljev dnevno. Razumljivo pa je, da so imeli v začetku precej težav, saj so morali začeti vse znova. Vse čevljarje, pa čeprav je bilo med njimi precej mojstrov, so morali priučiti k strojnemu načinu proizvodnje čevljev. Poleg tega jih je bilo potrebno naučiti še takimiimovane proizvodnje čevljev »po tekočem traku«. Tudi z nekvalificiranimi delavci, ki jih je danes v tovarni že lepo število, je bilo prav tako. V ta namen je matično podjetje v Kranju poslalo v Turnišče svoj strokovni kader, ki je v šestih mesecih naučil turniške čevljarje in nekvalificirane delavce sodobne proizvodnje čevljev. Rezultati vsega tega so že vidni. Dnevna proizvodnja čevljev raste, delavci dosegajo norme, najbolj razveseljivo pa je dejstvo, da je kakovost čevljev iz dneva v dan boljša.

V »Planiki« imajo standardno proizvodnjo — izdelujejo samo ženske in otroške čevlje. Zanimivo je to, da so v tovarni zaposleni samo domačini, razen treh ali štirih ljudi, ki so prišli od drugod. K tovarni spadata tudi obrata v Murski Soboti in Lendavi. V Lendavi delajo vse vrste hišnih copat (dnevna proizvodnja 150 parov). Zaslужki delavcev so bili lani manjši kakor letos, to pa zaradi tega, ker še niso dose-

gali norm. Letos so pričeli z nagrajevanjem po enoti proizvoda, kar bo vsekakor vplivalo na proizvodnjo in storilnost dela, s tem v zvezi pa seveda tudi na povišanje osebnih prejemkov delavcev.

V »Planiki« zatrjujejo, da gredo njihovi proizvodi hitro v promet. Predvidevajo celo, da bodo že prihodnje leto lahko začeli z izvozom. V kratkem bo tovarna presenetila ženski svet z novo vrsto čevljev. V teh dneh bodo dali na trg zaenkrat še samo v Dalmaciji letne ženske čevlje, pri katerih bo gornji del pleten iz koruzne slame, kar bo novost za vso Jugoslavijo. Predvidevajo, da bodo s tem uspeli in da bodo prihodnje leto lahko dali na trg že večje količine teh čevljev.

Tovarna, ki je zgrajena po sodobnih higienskih in zdravstvenih zahtevah, ima tudi prostore, kjer delavci vsak dan dobivajo tople malice po 30 din. Zgradili so tudi ambulantno in osnovali za svoje delavce delavsko restavracijo. Razgibali so tudi kulturno-prosvetno in športno življenje ne samo v tovarni, temveč tudi na vasi. V ta namen so kupili televizijski aparat, televizijske programe pa lahko vsi ljudje brezplačno gledajo. Nameravajo pa še obnoviti nekaj stanovanj, urediti šahovsko sobo in knjižnico.

Proo tovarniško poslopje so paščani iz Turnišča in okolice pomagali graditi tudi s prostovoljnimi delom. Vsem je tovarna veliko pomenila: zaposlitev, prvi delavski kolektiv, ki bo pospešil tudi družbeni razvoj vasi... Zato niso nenavadni nasmejani obrazi delavk, ki so pripravljale malto za ometavanje poslopja, pri pomenu z direktorjem podjetja tov. Ivanom Potočnikom.

PO POTEH LENDAVSKE MEHANIKE LE SKUPNO PRIZADEVANJE USPEŠNO

Podjetje Mehanika v Lendavi se je v desetih letih razvilo v močan obrtni obrat, ki zaposluje že 168 ljudi. V tem obdobju je kolektiv vložil v razvoj podjetja precej truda, saj se je Mehanika razvila iz majhnega avtoprevozniskega podjetja, ki je le životarilo. V začetku so uredili manjši strojni obrat, nato pa še obrat za izdelavo kovinske galanterije. Pred dobrim letom pa so odprli še obrat za izdelavo plastičnih predmetov. Zanimivo je, da so večino strojev in opreme napravili doma.

V podjetju izdelujejo med drugim tudi šipke za dežnike. Te bodo letos začeli izdelovati po novejšem načinu, uvedli pa bodo še izdelavo paragonskih šipk, ki jih na tržišču primanjkuje. Med pomembnejšimi izdelki so tudi vrtni senčniki, katere izdelujejo v sodelovanju z nekaterimi drugimi podjetji. Po tem, da so letošnji tromesečni plan presegli za 38 odstotkov, lahko sodimo, da je podjetje v dobrih rokah.

Ceprav je podjetje zabeležilo izreden napredek, se še nenehno razvija. Za to ima tudi pogoje, saj je povpraševanje za izdelki iz leta v leto večje. Med najpomembnejšimi nalogami je širitev obrata kovinske galanterije in plastičnih izdelkov. S tem bodo proizvodnjo močno povečali, hkrati pa zaposlili več delavcev.

Tako kot za večino proizvodnje skrbijo tudi za zaposlene. Uredili so jedilnico za

tople malice, katere vozijo iz obrata družbene prehrane. Pravijo, da se uvedba malic čuti pri proizvodnji, pa tudi število obolenj se je znatno zmanjšalo. Poskrbeli so tudi za letovanje zaposlenih.

Lani so v podjetju med drugim ustanovili tudi mladinsko organizacijo, ki šteje čez 60 članov. Imajo pa tudi folklorno in dramsko skupino, ki se pripravljata na prvomajsko praznovanje v kolektivu, sodelovali pa bosta tudi na osrednji občinski proslavi. Podoben program pripravljajo tudi za volitve novega delavskega sveta.

V podjetju sodijo, da bodo morali organizirati tečaje za kvalifikacijo delavcev, saj je večina zaposlenih priučenihi. Potrebno pa je omeniti, da vzporedno z razvojem vzajajo tudi primerno število mladega kadra. Začeli so uvajati tudi

plačevanje po enoti proizvoda. Vse to pa je poleg razširitve obratov najlepše zagotovilo za še hitrejši razvoj in uspeh podjetja.

Krožne kolesarske dirke v Verzeju

Minulo nedeljo je privedel kolesarski klub »Prekmurje« iz Beltince s sodelovanjem TVD »Partizan« Verzeja krožne kolesarske dirke na 11 km dolgi progi Verzej — Bunčani — Hijaševci — Križevci — Verzej. Tekmovalci so prevozili po 4 kroge, torej skupno 44 km. Nastopilo je 15 kolesarjev, na cilj pa jih je prišlo 9. Start in cilj je bil v Verzeju.

Rezultati: 1. Ivan Ščanar 1:15,42, 2. Jani Sarotar 1:17,32, 3. Edo Berden 1:17,32. Povprečna hitrost na uro 33,29 km.

Slovenska conska liga

Triglav:Sobota 6:1 (2:0)

Spričo nezanesljive obrambe je moštvo Sobote izgubilo v Kranju s presenetljivo visokim rezultatom. Domači so pričakovali vsaj enakovredno borbo in niso bili pred tekmo preveč optimistično razpoloženi.

Značilno za minulo XVII. kolo SCL je, da je bila spričo ostre in burne igre prekinjena

Strelstvo si utira pot med mladino

V občini Murska Sobota se je v zadnjih letih strelstvo naglo razvijalo. Pred ustanovitvijo občinskega strelskega odbora 1. 1957 je bilo v občini vsega 10 strelskih društev s skupno 450 člani. Danes je število strelskih društev 24 s preko 1500 člani. Največ je med strelci pionirjev in mladine. Dalje so imele pred tremi leti strelske družine v sotoški občini okrog dvajset strelskih pušk, medtem ko malokalibrskih sploh ni. Danes anaša to število okrog 112 strelskih in 28 malokalibrskih pušk. Kako množičen je postal

strelski šport v sotoški občini, nam kaže tudi ta podatek. Samo lani je bilo na treningih in tekmovanjih uporabljenih 270.000 diablov kroglic, preko 24.000 nabojev za malokalibrske

Lani je na strelskem tekmovanju ob 1. maju zmagal Vlado Milošević in kdo bo letos?

sko puško, 18.000 tarč za strelsko in preko 1200 tarč za malokalibrsko puško. V prvih štirih mesecih le-

tošnjega leta so porabili več kot 120.000 diablov kroglic.

Za nadaljnji razvoj in razmah tega športa so vsi materialni pogoji, vrh vsega pa je v M. Soboti zelo primerno simsko strelišče za strelsko puško, za katerega ureditev so porabili 60.000 dinarjev. Prostore in denarna sredstva je zagotovil ObLO, člani občinskega strelskega odbora pa so prispevali veliko število prostovoljnih delovnih ur. Dalje je v mestu tudi strelišče za malokalibrsko puško, ki ga je lani zgradil okrajni strelski odbor. Občinski strelski odbor ima tudi dva kompleta prenosnega strelskega strelišča. Namestiti bi ga kazalo nekje na prometnem mestu, da bi služilo popularizaciji strelskega športa.

Občinski ljudski odbor tudi drugače gnojno podpira strelski šport, priznanje pa je treba dati še občinskemu strelskemu odboru, zlasti tovarišem Joletu Bediču, Francu Poredžu, Francu Vučiču in Joletu Benediku. Za letošnje leto ima občinski strelski odbor v načrtu vrsto tekmovanj. Ze v čast 1. maja in 15. obletnice osvoboditve bo meddruštvensko tekmovanje s malokalibrsko puško.

Pomurski derby v okviru MPL

NAFTA: GRAFIČAR 1:1 (0:1)

Za nedeljsko srečanje med gostujočim Grafičarjem in domačo Nafto je vladalo v Lendavi dokaj znanje zanimanje, saj sta se tokrat srečala domača rivala, ki tekmujeta v okviru Mariborske podzvezne lige.

Tekmo je vodil Kološa iz M. Sobote. Tekmeča sta se razšla s prijateljskim izkupičkom, kar je glede na prikazano igro tudi realno. Gole sta dala: v 7. minuti Kološa za goste in v 82. minuti Pinter za Nafto. V 72. minuti igre je Varga iz

domačega moštva streljal nekoliko dvomljivo dosojeno enajstmetrovko, ki pa jo je vratar gostov Ouček preprečil z lepo parado.

Začetek tekme je pripadal domačinom. Kmalu pa so gostje uredili svoje vrste in začeli nevarno oblegati naprotinikova vrata. In že se je ponudila gostom prva priložnost za gol: Varga je lepo streljal z glavo, vendar mimo vrat. Ze v 7. minuti pa je bil uspešen Kološa, ki je dosegel prvi gol: žogo je prišebno poslal z leve strani v desni kot mreže. To je bil lep gol! Domačini so se kajpak začeli pospešeno truditi, da bi izenačili; čeprav so bili tehnično nekoliko boljši, kar so gostje nadoknadili predvsem s požrvalnostjo, se jim to ni posrečilo. Nasprotno: grafičarji so imeli še eno stoodstotno priložnost za gol, vendar pa je ostala neizkoriščena.

V drugem polčasu so doma-

či postali še nevarnejši, toda obramba gostov z vratarjem Oučekom na čelu je požrvalno očistila. V 72. minuti je sodnik Kološa pokazal belo točko pred vrati gostov: enajstmetrovka! Streljal je Varga. Toda vratar Ouček se je kot mačka vrgel na ostro streljano žogo in jo ujel. Nevarnost je bila mimo, toda kar se ni tokrat posrečilo Vargi, se je pozneje Pinterju, ki je v 82. minuti po krivdi obrambe prodl pred vrata gostov, tik pred koncem tekme »premagal« Oučeka in — izenačil.

Žensko rokometno prvenstvo Pomurja

Na vrhu tablice spet ESS

Po tretjem kolu ženskega rokometnega prvenstva so nastopile spremembe samo pri vrhu tablice. Tako je ESS sopet prva in je zamenjala Učiteljšče. V ostalih tekmah ni bilo nobenih presenečenj. Tekma Grafičar : SAG je bila preločena.

ESS : Učiteljšče 6:5 (1:2)

Največ zanimanja je bilo prav za omenjeno tekmo, ki je zagotovila ESS, da ponovno preide v vodstvo. Rezultat ob koncu tekme je bil zelo tesen, kakor tudi ob polčasu. Tekma v celoti je bila dinamična. Le v tehničnem pogledu ni bila vedno na višini. Splošna karakteristika za to

tekmo pa je, da je bilo dosežkih na vsaj tekmi samo 11 zadetkov. Tudi na tej tekmi je bila najuspešnejša Marenčič, ki je dosegla od šestih kar štiri zadetke.

»Partizane (Belt.) : »Partizane (Krog) 5:1 (1:0)

Zaradi te tekme so gostovali igralke iz Kroga v Beltincih. Tretje plasirano moštvo na tablici je na tej tekmi premagalo svojega nasprotnika v drugem polčasu, kajti v prvem ni bila razlika tako velika in premoč tako jasna. Rezultat polčasa je bil samo 1:0 za Beltince.

V drugem polčasu se je stanje nekoliko spremenilo. V tem delu igre so domačinke uspele povečati število zadetkov na pet, s čemer je bila tekma tudi zaključena. S to tekmo si je Partizan Beltinci zagotovili tretje mesto s dvema točkama prednosti. Najboljša strelka na tej tekmi je bila Podžerec s petimi zadetki.

PSD »Mladost« : Ljutomer 1:3 (0:2)

V prijateljski rokometni tekmi je ekipa iz Ljutomer premagala pisarsko ekipo iz Murske Sobote s zelo tesnim rezultatom.

NOGOMET

G. Radgona : PSD »Mladost« 3:2 (1:0)

Otvoritveni miting v Mariboru

Minulo nedeljo je bil v Mariboru v organizaciji ZAK otvoritveni atletski miting, ki se ga je udeležilo precejšnje število atletov tudi iz Murske Sobote. Glede na dejstvo, da so nekateri atleti marljivo trenirali ves čas, je bilo pričakovati nekatere boljše rezultate, čeprav je bil omejen miting šele prvo letošnje tekmovanje po zimski sezoni. Ker je bil miting tudi uradno potrjen od Atletsko zveze Slovenije, se določeni rezultati, posebno najboljši, priznajo v pogledu doseženih norm za republiško prvenstvo ali pa državno.

Organizacija tekmovanja je bila povprečna, k temu pa lahko dodamo, da je bilo vreme zelo hladno, tako da bi ob toplejšem času gotovo bili doseženi boljši rezultati.

Pomembnost tega tekmovanja je bila ta, da je mladi Fomarič dosegel v teku na 3000 m novi državni mladinski rekord. Prav tako pa je na tem tekmovanju dosegel tudi Zuncac še samo dva svoja osebna rekorda, temveč rekorda Pomurja v metu krogle in metu diska. Oba rezultata sta v primerjavi s rezultati, ki so bili priznani na lanskem republiškem prvenstvu, mnogo boljše in upajamo, da se bodo njegovi rezultati še izboljšali v tej sezoni. Tudi Rousova je dosegla dober uspeh, ker so tekmovalke tekmovalce proti vetru. Sicer sama razvratitev na cilju ni bila povsem točna, kljub temu pa si deli drugo, tretje in četrto mesto s časom 8,4 sek. Vsi ostali tekmovalci pa so dosegli naslednje rezultate, če ne ločujemo skupino mlajših mladincev in starejših mladincev posebej.

Mladinci: Suvanje krogle: 1.

Oto Zuncac 14,17 m (nov rekord Pomurja); Met diska: 1. Oto Zuncac 41,17 m (nov rekord Pomurja) in 4. mesto Jože Logar 27,27 m; Met kopja: 3. mesto Ivan Gerič 30,22 m; Skok v daljino: Oto Zuncac tretje mesto 5,40; Skok v daljino 5. mesto Ludvik Zelko 4,84 m; Tek na 1000 metrov: 5. mesto Ivo Nemec 3:09,4 in tek na 300 m: 5. mesto Lojze Logar 43,6 sek.

Mladinke: Tek na 60 m: 2. do 4. mesto Majda Rous 8,4 sek.; Skok v višino: 5. mesto Slava Hajdinjak 1,25 m in 7. mesto Majda Rous 1,25 m; Suvanje krogle: 6. mesto Slava Stampar 7,97 m.

RADIJSKI PROGRAM

Nedelja

5.00 Praznična budnica; 6.15 Bedrih Smetana: Trije odlomki iz Prodanе neveste; 7.30 1. maj (radijski koledar in prireditve dneva); 6.40 Blaž Arnič: Klavirski naveda sveta, simfonična pesnitev — Drago Lorbec; 8.00 Smetana: Dalmacija; 7.15 Z našo pesmijo v prvomajsko praznovanje; 8.00 Prenos Prvomajske parade v Beogradu in Ljubljani; 11.00 Svoj prvomajski pozdrav vam sporočajo zbori cecilijanov, pionirjev in mladine RTV Ljubljana; 11.40 Jugoslavija v obeh svetih; 12.00 Čestitke in pozdravi delovnih kolektivov; 13.15 Obvestila in zabavna glasba; 13.30 Zapojmo pesem o pomladi a) Pomlad v narodni pesmi, b) Pomlad na otroškem igrišču, c) Veseli pomladni zvoki. Sodelujejo: Narodni ansambl in vokalni solisti Zlata Gasperšič, Ladko Korosec, otroški zbor RTV Ljubljana in zabavni instrumentalni ansambl; 14.15 RTV Beograd poslušalci: Anica Zubovica, Dušan Jakšić, Nada Knežević, Vera Pančič, Predrag Gorković, Djordje Marjanović, godalni ansambl RTV Beograd p. v. Ilje Genića in Plavi ansambl; 15.15 Dan v cvetju in zastavah (Mešan program množičnih pesmi in orkestralne glasbe); 16.00 Prenos finalne nogometne tekme za pokal maršala Trilja Partizan : Dinamo; 18.15 Za prijetno razpoloženje; 19.00 Obvestila; 19.05 Bojan Adamič: Naše ljubljanske meje; 20.00 Naša noćem; 20.30 Radijska igra: Ivan Cankar — Mitja Mejak; Zgodba o Simnu Sirotniku; 21.30 Marijan Kozina: Darnjava, simfonična pesnitev; 21.41 Praznovanje na deželi... (Polke in valčki Slavka Arsenika); 22.15 Prvomajski ples s našimi ansambli; 23.10 Radi zaplešete! — izvolite!

Ponedeljek

6.00—6.30 V kratkem ritmu s našimi pikantnimi godbami — 7.15 De-

RADIOTELEVIZIJA - LJUBLJANA

od 1. do 7. maja

lavec vsega sveta praznujejo... (mednarodne revolucionarne pesmi); 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva; 7.35 Pisan šopek melodij; 8.00 Za naše male poslušalce: a) Josip Kriškovič: Praznik lepih želja, b) Dobro jutro, dober dan... 8.50 Matineja za zabavo; 9.40 Koncert stare dubrovniške muzike; 10.30 Pred veliki majem; 11.00 Tovarišica, zapoj mi še enkrat... Spominj glasbenih umetnikov-partizanov; 11.45 Vilim Marković: Jubilejna uvertura; 12.00 V uru okrog sveta; 13.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 14.30 Ivo Petrič: Zgodba o Ferdinandu; 15.15 Prvomajsko čestitke in pozdravi delovnih kolektivov; 16.00 P. L. Calkovski: Labodje jezero; 17.00 Sportniki za Prvi maj; 18.00 Čez go-ro pomlad hiti... 18.30 Silvo Matelič: Srečno mati, ne bodite budil; 19.00 Obvestila; 19.05 George Gershwin — J. Heifetz: Suita iz opere Porgy and Bess za violino in klavir; 20.00 Pokazi, kaj znaš! (Posnetki javne TV oddaje z dne 28. 4. 1960); 21.30 V glasbenem paviljonu; 22.15 Lasti iz dnevnika mlade Metke; 22.45 Za vas igra Ljubljanski jazz ansambl 25.10 Zaplešite z nami; 23.45 Josip Slavenski: Kantata mladosti.

Torek

6.00 Vedri zvoki; 6.40 Nekaj domačih; 7.15 Janko Gregorc: Odlomki iz opere Melodije srca; 7.35 Narodne pesmi in plesi od Triglava do Vardarja; 8.00 Pomladanske ringaraje; 8.30 Mladi varadzijski pevci in tamburasi zagrebke Pivovarne; 9.20 Kresimir Baranović: Imbrek z nosom; 9.45 Mednarodne korčarice; 10.00 Antonin Dvorak: Rusalka; 11.30 Pol ure z zabavnim orkestrom Raphaela; 12.00 Majhen opoldanski koncert Slovenskega okteta; 12.30 Polica številka štiri... 13.15 Obvestila in zabavna glasba; 13.30 Krano Cipci: Jožeta hiliča; 14.10 Majhen glasbeni varieté; 15.15 Intermezzo s ansambliom Maurice Larcange; 15.50 Dva nizozemska

mojstra zabavne glasbe: Tom Erich in Johnny Meyer; 15.45 Ura za optimiste; 17.00 Iz delavnice naših umetnikov; 17.52 Na perutih lahke glasbe; 18.00 Béla Bartók: Romunski plesi; 18.08 Vladimir Lovce: Klavirski koncert; 18.40 Prodor socializma v svetu; 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba; 20.00 Nocoj je jasna, svetla noč; 20.30 Karel Hynek Macha: Maj; 21.00—23.00 Glasba z Elizejskih poljan; 23.10 Miroslav Miletič: Godalni kvartet št. 2; 23.35 Sprehod po evropski liriki; 23.45 Lepe melodije.

Sreda

8.05 Mladi talenti Srednje glasbene šole v Ljubljani pred mikrofonom; 8.30 Pol ure baletne muzike; 9.00 Jezikovni pogovori; 9.15 Radi bi vas zabavali; 10.10 Skladbe Franza Liszta; 10.40 Iz filmov in glasbenih revij; 11.00 Arje in dvospevi iz Puccinijevih oper; 11.50 Oddaja za cecilijane; a) Manica Kompanova pripoveduje... b) Cecilijani korakajo; 12.00 Trio Avgusta Stanka; 12.15 Kmetijski nasveti — Jože Kregar: Vrt v maju; 12.25 Pisani zvoki z Dravskega polja; 12.45 Pozdrav z Havajev; 13.15 Obvestila in zabavna glasba; 13.30 Zbor Branko Krstanović iz Beograda; 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — N. Vukosavljevič; Mladi piloti; 14.35 S popevkami po svetu; 15.15 Reklame in zabavna glasba; 15.40 Novost na knjižni polici — J. Cason: Kratke romani; 16.00 Koncert na željah; 17.10 Sestanek ob petih; 17.30 Zvočna ruleta; 18.00 Kulturna kronika; 18.10 Iz slovenske solistične glasbe od Novih akordov do danes; 18.45 Domače aktualnosti; 20.00 Camille Saint-Saens: Samson in Dalila; 22.15 Koktajl za zabavo; 23.10 Moderna olesna glasba; 23.35 Frank Martin: Mala koncertna simfonija.

Četrtek

8.05 Od tla in tam; 8.35 Poje Ljubljanski komorni zbor; 8.55 Radijska

šola za višjo stopnjo — Herman Skofič: Primič isče resnico; 9.25 Potpuri za zabavo; 10.10 Tri uverture; 10.40 Pet minut za novo pesmito; a) Marijana Požun: Maj; b) Pozdravi mladim risarjem; 11.00 Ali vam uga-ja; 11.35 Samospevi Josipa Hatzeja in Ivana Zajca; 12.00 Ansambel Srečka Dražila; 12.15 Kmetijski nasveti — inž. Zvone Pelikan: Sušenje in spravilo krme ni več odvisno od vremena; 12.25 Iz oper Vincenza Bellinija; 13.30 Pojo in igrajo Zadovoljni Kranjci; 13.50 Majhni zabavni ansambli; 14.15 W. A. Mozart: Koncert za rog in orkester; 14.20 Sport in športniki; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.15 Reklame in zabavna glasba; 15.40 S knjižnega trga; 16.00 Robert Schumann: Fantazija; 16.30 Popevke vs vrstijo; 17.30 Pesni zvoki velikih mest; 18.00 Turistična oddaja; 18.15 Spoznavajmo naše umetnike; 18.45 Radijska univerza — Božo Petek: Pol stoletja jugoslovanskega letalstva — I. del; 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba; 19.30 Radijski dnevniki; 20.00 Cerkve večer domačih pesmi in napevov; 20.45 Dunajski valčki; 21.00 Vrhnika — prečudni kraj; Literarni večer; 21.40 Komorni intermezzo; 22.15 Po svetu jazz; 23.10 Nočni koncert orkestra Slovenske filharmonije.

Petek

8.05 Jutranje glasbene popotovanja; 9.00 Naš podlistek — Saljapin: Strani iz mojega življenja — III.; 9.20 Iz operetnega sveta; 9.40 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe; 10.10 Obisk pri beograjskih opernih solistih; 10.35 Od valčka do rumbe; 10.40 Iz solistične glasbe slovenskih skladateljev; 11.50 Družina in dom; 11.45 Poje ženski zbor iz Podpeč 12.00 Orkester Ray Martin; 12.15 Kmetijski nasveti — inž. Milan Rovani: Izkušnje pri zatiranju plevelov; 12.25 Nekaj narodnih; 12.40 Veliki orkestri — znane melodije; 13.30 Instrumentalni odlomki iz slovenskih oper;

Drobne iz TVD „Partizan“

Mladina Pomurja se vestno pripravlja na festival telesne kulture. Obiskali smo nekatere šole in društva TVD »Partizane«. Ugotovili smo, da mladina v glavnem že obvlada vaje ter se pripravlja na samostojne nastope.

V Apačah se TVD »Partizane« vso vnaemo pripravljajo za I. festival telesne kulture Pomurja. Ne pozabljaja pa tudi na priprave za mnogoboj, atletiko in druge igre. Mladina gradi in ureja igrišče s prostovoljnimi delom. Uredili bodo steso za teke, skakališča in igrišče za roketmet. Lep pogled so pokazali tukaj v sodelovanju s JLA, katere pripadniki so društvo prostovoljno zgradili odbojškarsko igrišče. Tudi med vodniki najdemo tovariše iz enot JLA. Posebej bi pohvalili pripravljenost pionirjev, pionirk in mladink, ki vaje za festival že prav dobro obvladajo. Kaže in pripravljeni smo, da jim bodo sledili tudi člani, članice in mladinci.

V Stogovcih se priprave prav dobro napreduje. Mladina in pionirji se trudijo, da bi se za festival čim boljše pripravili. Tudi tu mislijo na ureditev telovadišča, ki je velika potreba v Stogovcih.

V Bučkovcih se mladina vnaeto pripravljala na festival. Pionirji vaje že obvladajo, mladinke in pionirke pa jim sledijo. Zal se tu mladinci in članice ne pripravljajo na festival. Pripravljajo pa vse potrebno za ureditev telovadišča, ki ga hosta uporabljala šola in »Partizane«.

Na Cenu je vse živo. Mladina in vse organizacije so a veliko vnaemo pripravljajo na krajevni prasniki, ki bo 8. maja. Na ta dan se bodo občinstvu predstavili domači telovadci. Priredili bodo telovadni nastop, na katerem bodo nastopili telovadci iz Ljutomer, Ruzkrižja, Križevca in Verzeja. Poleg vaj se festival bo na

sporedu odbojškarska tekma med Beltinci in Ljutomerom, a tudi nogometna tekma med Verzejem in Ljutomerom. Hkrati bo to občinsko prvenstvo za mladince. Za tekmovalce sta se že prijavili dve moštvi Ljutomer, iz Verzeja, Križevca in Crena pa po eno moštvo. Pohvaliti moramo tudi Cven, ki prireja akademije na Ruzkrižja in a tem pospele je telesno vzgojo.

O telesni vzgoji pri Gradu našnja leta ni bilo mnogo znanega. Pred kratkim so imeli redni letni občni zbor društva »Partizane«. Vse kaže, da bo nova uprava imela srečno roko. Za festival se skrbo pripravljaja vsa mladina. Začeli so tudi urejevati igrišče pri gradu.

V Ljutomeru je TVD »Partizane« priredilo minulo soboto in nedeljo akademije. Ta je zelo dobro uspeła, saj so bili a nje vsi oddelki že dvakrat napolnili dvorano, zadovoljni. Poleg domačih so se izkazali edilni gostje-telovadci na orodju in Celja. Ti so izvajali na vseh orodjih zelo težke prvine, saj so vsi telovadci prvega razreda. Akademije lahko ocenimo kot prvi uspeh nove društvene uprave.

Mladina pa se tudi tu skrbno pripravljaja na festival telesne kulture, saj so pri vseh oddelkih priprave zaključne obdobju.

V Rogasovcih se mladinci pripravljaja na proslavo Tedna mladosti. Priredili bodo razna tekmovanja v igrah in atletiki. Ob zaključku pa namenjajo prirediti telovadni nastop, kjer bodo že pokazali vaje za festival. Te vaje res vsi oddelki že denees dobro obvladajo. Zaradi pomoščkanja vodnikov in učiteljsva se je tu lotila zadeve mladina in dokazala, da je potrebno le veliko veselja in volje do dela. Sami so se našli vaje, pripravljajo pa se tudi na razna tekmovanja.

Od vsepovsod

LEDAVSKA MEHANIKA ZA 1. MAJ

Tudi pri Mehaniki v Lendavi so se na praznovanje 1. maja in 10. obletnice delavskega samoupravljanja dobro pripravili. Mladinski aktiv bo na proslavi 1. maja nastopil s kulturnimi točkami, strelska družina je v počastitev prvomajskih praznikov in jubilejne obletnice delavskega upravljanja tekmovala v streljanju, sindikalna podružnica pa je pripravila transparente in parole, s katerimi se bo kolektiv udeležil prvomajske povelje in proslave v Lendavi.

Mladinski aktiv iz Mehanike bo ob tej priložnosti organiziral prijateljsko srečanje z dobrovoljnimi mladino, popoldne 1. maja pa priredil izlet v Lendavske gorice. Tudi ostali člani kolektiva bodo prazniške skupinsko proslavljali v prosti naravi. Nekatere skupine se pripravljajo na bograt (znana pojedina v vinorodnih hribih) katerega zalijejo z vinsko kapljico.

V LEDAVSKI OBČINI 12 TISOČ ZAVAROVANCEV

V lendavski občini so razdelili zdravstvene izkaznice preko 12 tisoč kmečkih proizvajalcev. Ugotovljajo, da je z uvedbo tega zavarovanja zdravstvena služba nekoliko bolj obremenjena. V splošni ambulanti v Lendavi pravijo, da se je število pacientov iz vrst kmečkih proizvajalcev nekoliko povečalo, vendar pa dodajajo, da gre predvsem za lažje primere obolenj. Tako so imeli v tem mesecu že okrog 95 pacientov.

15 LET PIONIRKEGA ODREDA »KAREL DESTOVNIK-KAJUH«

V soboto je pionirski odred »Karel Destovnik-Kajuh« na osnovni šoli II v Murski Soboti svečano proslavil 15-letnico obstoja. Za to svečanost je Manko Golar iz Radgone pripravil krajšo igrice, udeležili pa sta se je tudi Kajuhova mati in mati Bojana Gabrijelečiča, katerega ime nosi drugi pionirski odred. Obema partizanskima materama so pionirji poklonili cvetje in darila.

VDOVA ROSLINKA NA VIDEMSKEM ODRU

Od Vidma so nam sporočili, da je tamkajšnja strelska družina »Jovo Jurkovič« v nedeljo uspelo odigrala trodejanko »Vdova Roslinka«. Igro je režiral Ivo Strukelj. Roslinko je dobro odigrala Terezija Stolinik, barantača Jakob Kreft, Janeza pa Anton Kosi. Tudi ostali igralci so pokazali precej sposobnosti. Z igro bodo gostovali še na Cerkevniku, v Juršincih, pri Tomažu in v Radgoni. Igro si je ogledalo

okrog 160 ljudi iz širše in ožje okolice. Pravijo pa, da bodo uprizorili še eno igro, verjetno »Pričarani ženine«.

V MELINCIIH ZA 1. MAJ

Mladinska organizacija v Melincih se vneto pripravlja na proslavo 1. maja. Priredili bodo kresovanje s pevskimi točkami in recitacijami. Podobni program pa pripravljajo tudi za Dan mladosti.

HODOS

Prosvetno društvo na Hodošu bo uprizorilo v nedeljo igro v madžarskem jeziku »Cigane«. Po igri bodo priredili veselico.

POVEJ SOSEDU,
da naj naroči pri
svojem poštarju

Pomurski vestnik

Mali OGIASI

RADIOAPARAT »Philips«, čevljar-
ski stroj »Singer« (celinder), bre-
jo kravo in koruzo prodam. Eli-
zabeta Prigl, Lutverci št. 1, pošta
Apače. M-473

HISO z gospodarskim poslojem,
delno zidano, krito z opeko, v do-
brem stanju za 350.000 din v Otov-
cih št. 81, prodam. Interesenti naj
se javijo v Stanjevičih št. 6, pošta
Petrovec. M-479

ENOOSNI TRAKTOR znamke »Jaba-
s« priključki prodam. Franc Hu-
ber, Gornji Slaveči 116, p. Ku-
zma. M-486

MOPED »Puch« kupim. Franc Hu-
ber, Gornji Slaveči, p. Kuzma. M-481

ENOSTANOVANJSKO HISO, priti-
lno, generalno popravljeno, vselj-
ivo, z 12 ari zemlje, 4 km iz cen-
tra Maribora ob betonski cesti,
prodam. Podrobnejše informacije:
Murska Sobota, Kopaljska ul. 5. M-482

HISO z gospodarskim poslojem
(električna napeljava) in 95 arov
zemlje, ugodno prodam. Alojz Za-
dravec, Strigova št. 1. M-491

Ob izgubi naše drage mame,
stare mame in tašče

ANE OZVATIC

roj. Vogrinčič, stare 88 let
se najpristrčneje zahvaljujemo
vsem, ki so jo spremili na nje-
no zadnjo pot, in vsem, ki so
darovali vence.

Zalujoče sorodstvo

D-494

Naši vojaki čestitajo in pozdravljajo

Iskrene čestitke k 1. maju —
prazniku delovnih ljudi pošil-
ljajo bralcem Pomurskega vest-
nika, kolektivom v podjetjih
in svojim domačim:

Stefan Kranjec, VP 8944 — Prišči-
na; Alojz Horvat, Turnišče, Franc
Krenos, Gor. Slaveči, Alojz Mencig-
er, Večeslavci, Herman Potočnik,
Dol. Slaveči, Franc Holsedl, Roga-
šovci, sedaj VP 5102/1 — Karlovac;
desetar Janez Kovač, VP 6109/1 —
Zenica; mornar Vinko Kocbek, VP
8920/4, — Denovci; Jože Jerebic, Me-
linci, Stefan Gruškovanjak, Crenso-
ci, Matija Jakšič, Dol. Bistrica, Edi
Kostrevec, Galušak pri Vidmu ob
Sčavnici, Maks Postrak in Franc
Bauman iz Bučkovec, ki služijo vo-
jaški rok v Aleksincu; Martin Hoz-
jan, VP 2935/11, Bihaci; Jože Balazic,
Mala Polana, Franc Gorenčer, Gor.
Lakoš, Stefan Kuhar, Tešanovci,
Emil Zavec, Sebeborci, Adolf Cigit,
Borejci, Ernest Kozic, Stanjerci,
Stefan Jug, Vanča ves, Mirko Ščap,
Petanjci, Jože Ščap, Dokležovje,
Vladimir Bukovec, Strožja vas, Franc
Morrin, Hrašnje-Mota, Stanko Zni-
darič, Kuršinci, Stanko Kukolj,
Krapje, Stanko Kolmanič, Bučevci,
vsi vojna pošta 7116/30 — Skopje;
gardisti: Ignac Tratnjek, Brezovica,
Stefan Peterka, Lipovci, Franc Ba-
lažic, Bratonce, Jože Bakan, Ganča-
ni, Stefan Olaj, Beltinci, Vinko Ko-
vač, Odranci, Ernest Bukvič, Lemer-
je, Jože Vogrinčič, Tešanovci, Anton
Gider, Rogašovci, Stefan Feršak,
Turnišče, Jože Horvat, Trnje, Adolf

Da boš varen na cesti

Ne vozite, če ste pili alkohol!

Naročnike »POMURSKEGA VESTNIKA« prosimo, da čim-
prej v celoti poravnajo naročnino za leto 1960.

Novim naročnikom pošiljamo časopis le po vplačilu naroč-
nine na naš tekoči račun pri KB 605-70

1-365

CESTITKA

Za uspešno opravljen stro-
kovni izpit inž. Mirku Lahu
čestitajo: mamica, Angela,
Marjanca, Zani in ostali.

Valjčni mlini Lendava prodajo
na

JAVNI LICITACIJI

celotno mlinsko opremo z
zgradbo in pogonskim strojem
v obratu Dolga vas.

Licitacija bo 5. maja 1960.
V kolikor se ne javi kupec, bo
naslednja licitacija 12. V. 1960.

Valjčni mlini Lendava

Splošno gradbeno podjetje

ZIDAR

Murska Sobota

čestita delovnim ljudem
in delovnim kolektivom
za praznik dela - 1. maj!

HISO z gospodarskim poslojem in
4 ha zemlje ob glavni cesti ter
večjo količino jabolčnika prodam.
Drago Tomažič, Trstenik 9, p. Be-
nedikt. M-492

OSEBNI AVTO »Opel Olympia« v
dobrem stanju, prodam. Naslov v
napravi lista. M-493

SADJEVEC, zelo dober, po 44 din za
liter, dostavlja na dom, če se zbe-
re kupcev za 4000 litrov. Vinar-
sko-sadlarska šola Srečina, p. Zg.
Kungota. M-489

ZAHVALA

Vsem sorodnikom, prijateljem in znanec sporočamo
žalostno vest, da nas je nepričakovano zapustil naš dragi
oče

IMRE GAL

posestnik iz Gančan

Vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti in da-
rovali cvetje, se iskreno zahvaljujemo.
Gančani, Maribor, Cankova 26. aprila 1960.

Zalujoči: žena Ana, sin Palko z družino, hči
Karolina Forjan z družino in hči Antonija Saković
z možem.

OBVESČA,

da posluje v sklopu SPLOSNE BOLNISNICE

specialistična okulistična ambulanta

in sicer vsak dan od 7. do 13. ure.

Trgovsko podjetje »GORICANKA« Salovci

razpisuje delovno mesto

POMOŽNEGA FINANČNEGA KNJIGOVODJE (kinje)

Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Nastop službe je
lahko takoj ali po dogovoru. Prošnje poslati na upravo pod-
jetja do 5. maja 1960.

Gradbeno obrtno podjetje »GRADITELJ« Beltinci

razpisuje prosto delovno mesto

GRADBENEGA TEHNIKA

Pogoji: uspešno opravljena srednja tehnična šola in
vsaj 2 leti prakse. Plača po tarifnem pravilniku podjetja ali
po dogovoru. Nastop službe možen takoj.

Upravni odbor »VODNE SKUPNOSTI« Murska Sobota

razpisuje mesto

MATERIALNEGA KNJIGOVODJE

Pogoji: nepopolna srednja šola in znanje strojepisja.
Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe 15. maja 1960.
Prošnje poslati na upravo do 5. maja 1960.

John Reed:

MAC - AMERIČAN

John Reed, ki se je rodil 22. oktobra 1887 in umrl 19. oktobra 1928,
je anan ameriški časnikar, pesnik in revolucionar. Njegova knjiga »Deset
dni, ki so pretresli svet« mu je prinesla svetovno slavo in priznanje enega
najresnejših kronistov oktohrske revolucije. Kot časnikar uglednih ame-
riških listov je bil John Reed v prvi svetovni vojni vzhodni Evropi in
slasti v Rusiji ter je prisostvoval oktohrskega dogodka leta 1917.

Zo kot študent je bil John Reed član naprednega študentskega kluba
socialistov, po prvi svetovni vojni pa je bil med voditelji ameriške komu-
nistične delavske stranke in urednik lista »Glas delavca«. Zgodba »Mac -
Američan« je iz Reedorve knjige »Hči revolucije«, v kateri so zbrane
avtorjeve impresije iz revolucije v Mehiki in v carski Rusiji.

Maca sem srečal v Mexiko Cityju zvečer pred Novim
letom. Bil je dih domovine, pravi, neponarejeni surov Ameri-
čan. Ko sva hitela iz hotela, da bi pri Che Leeju popila Tom-
and-Jerry, so počeni zvonovi v zvoniku stare španske kate-
drala dolgo zvonili za Silvestrovo polnočnico.

K velikim vratom katedrale so se s senčnih poti Plaze in
iz temnih ulic zbiral zdej vidne, zdej izginjajoče v temi,
molčeče in otožne podobe v črno zaviti žene, ki so prihajale
v cerkev. Iz katedrale je tekla reka bledorode svetlobe slabih
lojenk in čudni indijanski glasovi, ki so peli pesem; to pesem
sem slišal davno nekoč na Špankem.

Pri Che-Leeju sva srečala še dva Američana. Bila sta
izmed tistih, ki na vse odgovarjajo:

— Živim v tej deželi sedem let in poznam te ljudi.
— Mehiške ženske, — je rekel prvi, — so najbolj uma-
zane ženske na svetu. Umivajo se samo dvakrat na leto. A
kar se tiče njihove čednosti, je sploh ni. One se celo ne poro-
čijo. Preprosto vzamejo sivega, ki mu po naključju ugajajo.

— Imel sem neko lepo majhno Indijanko tam doli v
Torreonu, — je pričel drugi. — Kdo bi morda rekel, da to
ni pošteno. Toda zakaj? Njej sploh ni bilo mar, če jo bom
oženil ali ne. Jaz...

— Takšne so, — ga je prekinil drugi, — lahkožive. Ja,
takšne so. Jaz sem tu že sedem let...

In veš, — resno mi je pomolil prst pred obraz, — vse to
lahko poveš tudi kakemu mehiškemu debeluhu in on se ti
bo samo smejal. Takšni so, ti Mehičani, umazani dihurji.

— Nimajo nobenega ponosa, — se je nejevoljno vključil
v pogovor Mac.

— V resnici, — je nadaljeval prvi Američan, — zamisli
si, kaj bi se zgodilo, če bi rekel to nekemu Američanu! —
Mac je udaril s pestjo po mizi.

— Ameriška ženska, bog jo blagoslovi, — je rekel, — če
bi si upal kdo umazati čisto ime ameriške ženske pred mano,
mislim, da bi ga ubil. — Mac je zakrožil s pogledom po
omizju, a ker se nihče izmed nas ni bil spustil v to, da bi
mazal ugled in čast ženskega spola Združenih držav, je na-
daljeval: — Ona je čisti ideal in mi jo moramo držati in
varovati. Hotel bi slišati, da bi v moji prisotnosti nekdo slabo
govoril o kaki naši ženski!

Pili smo naše Tom-and-Jerryje s svečanimi izrazi pravič-
nikov iz reda viteзов Galahada.

— Reci, Mac, — se je nenadoma oglašil drugi, — se spo-
minjaš tistih dveh deklet, ki sva ju ti in jaz imela v Cansas
Cityju preteklo zimo?

— Ce se spominjam? — je zažarel Mac, — in tistega
strašnega precepa, v katerega si ti mislil, da si se ujel?

— Da, tega ne bom nikdar pozabil.

Oglasil se je prvi Američan. — Well, ti lahko obdržiš
svoje lepe senorite, katere koli hočeš, a meni daj samo eno
čisto ameriško dekle in jaz...

Medtem ko so se tako pogovarjali, sem opazoval Maca.
Bil je visok več kot šest čevljev, prava človeška zver v svoji
fantovski objestnosti. Imel je šele petindvajset let, a je videl
že mnogo vsega in bil to in ono. Zelezniški predelavec, nad-
zornik na plantaži v Georgiji, glavni mehanik v nekem me-
hiškem rudniku in namestnik šefa v Texasu. Doma je bil iz
Vermonta. Pri četrtim Tom-and-Jerryju je razkril svojo pre-
teklost.

— Ko sem prišel doli v Burlington, da bi delal na žagi,
sem bil otrok šestnajstih let. Moj brat je delal tam že eno leto
in me je vzel k sebi na stanovanje. Bil je tako rekoč velik
fant, štiri leta starejši od mene, toda nekoliko mehak. Vedno
je govoril, kako ni lopo, če se človek pretepa in bori in sploh
take stvari. Nikoli me ni udaril, celo tedaj ne, ko se je raz-
jezil name, ker je govoril, da sem manjši. Well, tam je bilo
v hiši tudi neko dekle, s katero je moj brat že dolgo imel
ljubezen. Tedaj mi je šinila v glavo neka prekleta misel, —
Mac se je zasmejal, — to je pri meni vedno tako. Nenadoma
nisem vedel za nič drugega, razen, da moram to dekle pre-
vzeti svojemu bratu. To sem storil dokaj hitro. Well, gentle-
man. In veste, kaj je napravilo to vražje dekle? Nekega dne,
ko jo je moj brat ljubil, je rekla:

— Prav tako ljubiš kot Mac! — On je takoj planil, da
bi me našel. Vse njegove miroljubne, protiborbene ideje so
izginile. Razumljivo, za pravega moškega take ideje niso
vredne piškavega boba. Bil je bled, da sem ga komaj spoznal,
ko me je našel in iz oči mu je gorel ogenj kot iz kakega
vulkana.

»Bodi preklet!« — je zavpil. — Kaj si storil z mojim
dekletom? — Bil je visok možki in za trenutek sem se pre-
strašil. Toda potem sem se spomnil, kako je mehak in sem
se pomiril.

»Ce je ne moreš držati, jo pusti,« sem zavpil prej, preden
sva se spoprijela. Bil je grd boj. Hotel me je ubiti, a jaz sem
prav tako poskušal ubiti njega. Oči mi je pokril velik črn
oblak in pobesnel sem in znorel. Vidite to uho? — Mac je
pokazal na štrcelj svojega ušesa. — To je storil on. Toda jaz
sem pogodil njega v oko, da z njim nikoli več ni videl. Skoro
sva nehala uporabljati pesti. Breala sva se, se davila in tolkla
z nogami. Pravijo, da je moj brat zatulil vsakih nekaj minut
kakor bik, a jaz sem odpiral usta in ves čas vrečal. Potem
sem ga udaril nekam, kjer najbolj boli in on je padel kakor
mrtev.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Po sklopu Zadrúžnega sveta KMETIJSKA ZADRUGA
Križevci v Prekmurju

razpisuje

JAVNO DRAŽBO

za razprodajo osnovnih sredstev, dne 11. maja 1960:

TOVORNI AVTOMOBIL »CHEVROLET«

TRAKTOR »MOLINO«

PREVOZNE ROČNE SKROPILNICE (4 kom.)

Ogled osnovnih sredstev možen vsak dan. Prednost ima
družbeni sektor.

Upravni odbor Trgovskega podjetja »Železo« Murska Sobota

razpisuje delovna mesta

3 TRGOVSKIH POMOČNIKOV

1 BLAGOVNEGA KNJIGOVODJE

Pogoj: za mesto knjigovodje končana ekonomska
srednja šola in nekaj prakse ali 3 leta samostojnega dela na
tem področju.

Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Pismene ponud-
be poslati na upravo podjetja do 30. aprila 1960.

DELOVNI KOLEKTIVI MURSKÉ SOBOTE

čestitajo in pozdravljajo ob 1. maju

Izvajamo vse nizke in visoke gradnje ter vsa v gradbeno stroko spadajoča dela.

„SOGRAD“

MURSKA SOBOTA

Delovnim kolektivom in vsem občanom čestitamo za velike delovne uspehe pri izgradnji socializma ter jim želimo srečno praznovanje 1. maja!

OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI SINDIKALNI SVET

Murska Sobota

V naših trgovinah boste dobro postreženi! Zato kupujte v poslovalnicah

Trgovskega podjetja

Merkur

MURSKA SOBOTA

KMETOVALCI! Ne pozabite: mleko najboljše izkoristite, če ga prodate

Tovarna mlečnega prahu
Murska Sobota

Najboljše in najhitrejšé Vam obleko sešije

Obrtno podjetje

Urarstvo

MURSKA SOBOTA

Titova 37

Opozarjamo vse prebivalstvo Pomurja, da prodajamo zlat in srebrn nakit, ure in naočnike vseh vrst najboljše kvalitete po zmernih cenah ter izvršujemo vsa popravila.

TRGOVSKO PODJETJE

TEHNOPROMET
MURSKA SOBOTA

seznanja potrošnike, da ima v prodajalnah v Murski Soboti veliko izbiro vseh domačih in tujih dvokoles s pripadajočimi rezervnimi deli, radijske in televizijske sprejemnike ter električne aparate za gospodinjstvo; nadalje ima veliko izbiro sodobnega pohištva za gospodinjstvo in pisarniško opremo.

V prodajalnah na podeželju pa podjetje nudi vso industrijsko mešano blago v veliki izbiri in solidnih cenah.
Delavske pozdrave vsem delovnim ljudem za 1. maj pošilja delovni kolektiv »TEHNOPROMET« M. Sobota

Ce se Vam pokvari radijski sprejemnik, ga prinesite v

RAFIMUS

finomehanično in radijsko delavnico

v MURSKI SOBOTI

Kvalitetne cementne izdelke dobite pri

Kamnosestvu

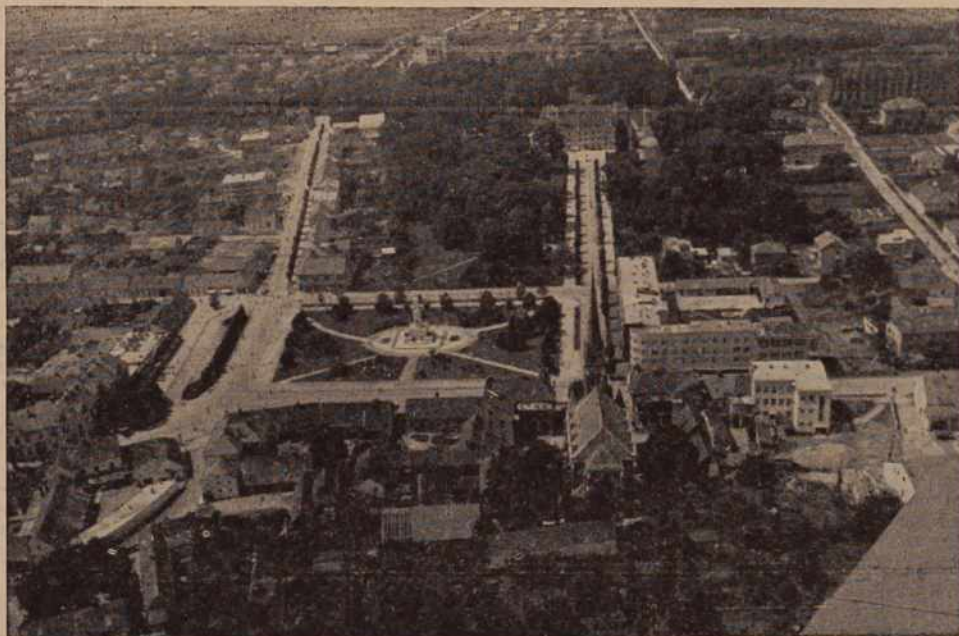
v MURSKI SOBOTI

Cevljarji in potrošniki! Nudimo Vam usnje in vse izdelke iz usnja!

Trgovsko podjetje

„USNJE“

MURSKA SOBOTA

Vsem prebivalcem Murske Sobote, občanom in delovnim ljudem Pomurja ob prazniku delavskega razreda naš pozdrav!

Pletarske izdelke vseh vrst, lesno galanterijo in rolete vam kvalitetno izdelata

„VRBA“

pletarstvo in lesna galanterija

v MURSKI SOBOTI

ZIVINOREJCI!

Ste že poskusili z našimi močnatimi krmili?

MLINSKO PODJETJE

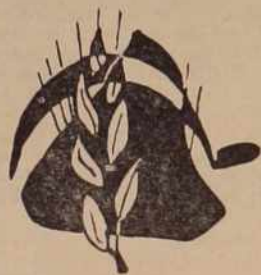
v MURSKI SOBOTI

Kmetijske zadruga in gospodarstva! Vaše stroje Vam dobro popravi

Agroservis

v MURSKI SOBOTI

KMETOVALCI! Le s strojem in dobrim gnojenjem lahko dosežemo višje donose. Ne pozabite! Pri tem Vam lahko pomaga le

Kmetijska zadruga
Murska Sobota

KADILCI! V naših poslovalnicah imamo veliko izbiro dobrih cigaret!

TOBAČNA TOVARNA
LJUBLJANA

SKLADIŠČE MURSKA SOBOTA

ODPADKE: krpe, železo, kosti, kovine, papir ugodno prodate pri

„ODPAD“

Podjetje za promet z odpadki Ljubljana,

odkupna postaja Murska Sobota

Srečen 1. maj vsem bolnikom in delovnim ljudem želi

KOLEKTIV

SPLOŠNE

BOLNICE

V MURSKI SOBOTI

TRGOVSKA PODJETJA!

Nudimo Vam: pestro zalogo manufakture, špecerije, železnine in galanterije. Oglejte si blago v naših skladiščih!

TRGOVSKO PODJETJE

POTROŠNIK

MURSKA SOBOTA

Ob prazniku delavskega razreda — 1. maju — delovnim ljudem Pomurja

naše čestitke in pozdrave!

Kmetijsko gospodarstvo
Rakičan

KOLEKTIV
KOMUNALNE BANKE
MURSKA SOBOTA

s podružnicami v Gor. Radgoni, Ljutomeru in Lendavi

želi delovnim kolekti-
vom in delovnim
ljudem Pomurja

ob delavskem
prazniku - 1. maju -
obilo uspehov

pri graditvi socializma.

Gozdne delavce, delovne ljudi in svoje
poslovne prijatelje

ob 1. maju - prazniku delavskega
razreda - pozdravlja

GOZDARSKA POSLOVNA ZVEZA
MURSKA SOBOTA

Gostinskim delavcem in vsem delovnim
ljudem Pomurja čestita ob 1. maju in jim želi
obilo delovnih uspehov

GOSTINSKA ZBORNICA
ZA OKRAJ MURSKA SOBOTA

Kmetijskim zadrugam, združnikom in delovnim
ljudem Pomurja čestita za

1. maj - praznik delavskega razreda

Zadružna hranilnica
in posojilnica
Murska Sobota

ter jim želi obilo uspehov pri graditvi socializma

TRGOVINSKA
ZBORNICA za okraj
MURSKA SOBOTA

čestita in pozdravlja za 1. maj
delavce v trgovinah in vse de-
lovne ljudi!

ZDRAVSTVENI
DOM
MURSKA SOBOTA

čestita delovnim ljudem za 1. maj
in jim želi v prihodnje obilo
delovnih uspehov!

Vsem, ki boste
1. maj
praznovali pri nas,
prebivalcem Slatina
Radenci in okolice
ter
delovnim kolektivom
Pomurja ob Prazniku
dela pozdrav in čestit-
ke delavcev podjetja
SLATINA RADENCI

Za praznik delavskega
razreda in vsem delovnim
ljudem Pomurja naše
čestitke in pozdrave!

ELEKTRO-MARIBOR
okolica
OBRAT MURSKA SOBOTA

Za delavski praznik
— 1. maj —
čestita vsem delovnim ljudem
Živinorejsko
veterinarski zavod
za Pomurje Murska Sobota

Ob 1. maju čestita in želi obilo
uspehov svojim potrošnikom in
delovnim ljudem

VARTEKS
prodajalna
MURSKA SOBOTA
ter jim priporoča veliko izbiro
gotovih oblek in plaščev.

LJUTOMERČANOM,
delovnim kolektivom in vsem občanom
ob 1. maju naš pozdrav!

Pozdravljajo:

Obrtno mesarsko podjetje „Simentalka“

Trgovina s steklom in barvami
„Steklo-barve“

Opekarna Ljutomer

Zdravstveni dom

ter se priporočajo:

Žica, industrija žičnih proizvodov

s postelnimi vložki, mrežami za gramoz in malto,
žičnimi ograjami v različnih oblikah, aluminijastimi
vrati, okviri za okna in tapetništvom

Elektrotehnično podjetje „Elektron“

z opravljanjem vseh, v našo stroko spadajočih del

Trgovsko podjetje „Železnina“

z bogato izbiro v poslovalnicah „Železnina“ in „Usnje“

Delovne ljudi Pomurja ob 1. maju
pozdravlja

Obrtno podjetje
OBRITNIK
MURSKA SOBOTA

Ob 1. maju čestita vsem svojim
gostom

Gostilna
GIDER
na Tišini

Med prazniki nas obiščite in se
boste prijetno počutili!

Agrotehnika servis Ljutomer

Izdelujemo:

traktorske prikolice
s priznano kvaliteto

Popravljamo:

kmetijske stroje,
orodja in motorna
vozila vseh vrst

Ob prazniku delavskega
razreda — 1. maju — de-
lovnim ljudem Pomurja naše
čestitke in pozdrave!

LJUTOMER

Za 1. maj čestitajo
delovni kolektivi Beltinec

Zadrušnikom beltinske občine in Pomurja, delavcem na kmetijskih gospodarstvih in v tovarnah ter vsem delovnim ljudem ob prazniku dela — 1. maju pozdravi in čestitke

ZADRUŠNIKOV

KMETIJSKE ZADRUGE BELTINCI

Naša zadruga nudi kmetovalcem semena, umetna gnojila, zaščitna sredstva in strojne usluge.

Srečno in veselo praznovanje 1. maja
ter veliko delovnih uspehov želi de-
lovnim kolektivom, zadrušnikom

Kolektiv
STROJNE PLETILNICE

BELTINCI

Kadar boste kupovali pletenine,
izberite naše kvalitetne izdelke!

Ob 1. maju delavcem vseh podjetij
v naši občini in Pomurju ter vsem
delovnim ljudem, pozdravi in čestit-
ke delavcev podjetja

Mlin in žaga
BELTINCI

Če hočete imeti dobro razžagan
les in kvalitetno moko, se poslu-
žite naših uslug!

Obrtna delavnica

Pečarstvo

BELTINCI

Se večjih uspehov pri graditvi so-
cializma želi ob 1. maju vsem obča-
nom in delovnim ljudem

Kadar Vam bo potrebno opraviti
v pečarstvo spadajoča dela in po-
praviti peči, se oglasite pri nas!

Mnogo še večjih uspehov pri gra-
diti socializma želi ob 1. maju vsem
delovnim ljudem

Obrtna delavnica

Sodarstvo

BELTINCI

Vinogradniki!
Pravočasno pogledajte, če Vam
niso potrebni novi sodi!

Ob delavskem prazniku naš delavski
pozdrav!

**Strojno ključavničarstvo
in kleparstvo**
BELTINCI

Kvalitetno opravljamo ključavni-
čarska in kleparska dela. Prepri-
čajte se!

Gradbene delavce in delovne
kolektive ob 1. maju pozdrav-
lja

Gradbeno-obrtno podjetje

GRADITELJ
BELTINCI

Ce mislite graditi, ne pozabite,
da Vam vsa gradbena dela
opravimo hitro in dobro!

Kmetijskim delavcem, zadruš-
nikom, kmetovalcem in vsem
delovnim ljudem Pomurja za
1. maj čestita in pozdravlja

**KMETIJSKO
GOSPODARSTVO**

BELTINCI

Za delavski praznik, 1. maj,
pozdravlja

Obrtno podjetje mizarstvo

JELKA
BELTINCI

Mizarska dela opravljamo
hitro in dobro!

Pozdrav in čestitke zadrušnikom in kmetovalcem Pomurja, prebival-
cem Petrovce in okolice ter vsem delovnim ljudem ob prazniku delav-
skega razreda — 1. maju!

Zadrušniki

Kmetijske zadruge
GORNJI PETROVCI

POTROŠNIKI!

Za pomlad in poletje
le našo lahko obutev!

Ob 1. maju prisrčne čestitke

vaščanom Turnišča in okolice

delavcev

PLANIKE

industrije obutve Kranj

OBRAT TURNIŠČE

Ob Prazniku dela naš pozdrav vsem
prebivalcem radgonske občine
in Pomurja

Delovnim ljudem občine Gornja Radgona
in delovnim kolektivom čestitamo ob 1. maju
in jim želimo še obilo delovnih uspehov

OBČINSKI ODBOR SZDL

OBČINSKI KOMITE ZKS

OBČINSKI SINDIKALNI SVET

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR

GORNJA RADGONA

Srečno in veselo praznovanje Prvega maja in obilo delovnih
uspehov vsem delovnim ljudem!

Trgovsko podjetje

»SLOGA«

s svojimi poslovalnicami

Kolektiv

Zdravstvenega doma

**Gornjeradgonsko
opekarniško podjetje**

GORNJA RADGONA

O naših kvalitetnih izdelkih in dobri postrežbi v trgovinah ter veliki izbiri
se prepričajte sami!

KMETIJSKA ZADRUGA

Trgovsko podjetje

»DOM«

Obrtno podjetje

MESOIZDELKI

GRADBENO PODJETJE

K prazniku dela - 1. maju

čestitamo in pošiljamo borbene pozdrave vsem delovnim ljudem

OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
LENDAVA

in delovni kolektivi

Opekarna Lendava in Dobrovnik
Tovarna dežnikov in pletenin
Gradbenik
Elektromlin
Kmetijsko gozdno gospodarstvo
Trgovsko podjetje „Center“ in „Preskrba“
Kmetijska zadruga Lendava, „Brazda“ Dobrovnik,
Hotiza — Polana in Gomilice
Mehanika
Plinarna
Mizarstvo
Klavnica
Pekarna
Valjni mlin Lendava in Genterovci
Kovaštvo in kolarstvo
Elektro—Radio
Čevljarstvo
Kino Lendava
Žaga Dobrovnik
Krojaštvo Polana
Gostinsko podjetje „Park“
Komunalna banka, podružnica Lendava

Trgovsko podjetje na veliko in malo „ŽELEZO“ Murska Sobota

POSLOVALNICE:

- »OPREMOTEHNA«: Zastopstvo tovarne TOMOS Koper, prodaja vse izdelke po tovarniški ceni.
Avto, elektro in tehnični material, kolesa, gume za avtomobile in kolesa, šivalne stroje, radio aparate vseh znamk, velika izbira pohištva, vse po najnižji dnevni ceni.
- »KOVINA« in »ZELEZO«: Velika zaloga železnine, posode, orodja in gradbenega materiala, kolesa in kolesarski deli, kemikalije, barve in laki, cene nizke, postrežba solidna.
- »KURIVO«: Vse vrste premoga kakor tudi drva dostavljamo na dom po regresni ceni.

Se priporoča in čestita odjemalcem za praznik dela — 1. maj!

KOLEKTIV

Delovnim ljudem Pomurja za 1. maj
čestitke in pozdrave!

PROIZVODNJA NAFTE
LENDAVA

Vaščanom Črnc, Apač in okolice ter delovnim ljudem Pomurja, delavcem na kmetijskih posestvih ter vsem ostalim pozdravo delavcev

Kmetijskega gospodarstva
ČRNCI - APAČE

in delavcev podjetja

MIZARSTVO IN ŽAGA
ČRNCI - APAČE

V naših delavnicah izdelujemo vse vrste pohištva, žagamo les — vse po primernih cenah!

Prebivalcem občine Petrovci-Šalovci, delovnim kolektivom, članom Socialistične zveze delovnih ljudi, sindikata, mladini in vsem delovnim ljudem čestitamo za 1. maj — praznik delavskega razreda!

OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI LJUDSKI ODBOR

PETROVCI-ŠALOVCI

Zavarovancem in njihovim svojcem ter vsem delovnim ljudem čestita za Praznik dela — praznik delovnih uspehov pri graditvi socializma

OKRAJNI ZAVOD
ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE
MURSKA SOBOTA

Mnogo delovnih uspehov vsem zadržnikom in delovnim ljudem Pomurja, kmetovalcem Cankove in okolice želijo ob 1. maju — prazniku delavskega razreda

ZADRUŽNIKI
KMETIJSKE ZADRUGE
CANKOVA

Za 1. maj — praznik delovnega ljudstva čestita vsem proizvajalcem na svojem delovnem območju, zadržnikom, prebivalcem Tišina in okolice ter vsem delovnim ljudem naše domovine

Kmetijska zadruga

Tišina

KMETOVALCI! Priporočamo Vam, da se poslužujete pomoči naših odsekov!

Prebivalcem
Puconec
in okolice
ter ostalim
občanom
ob 1. maju
naš delovni
pozdrav!

Razvoju našega gospodarstva pomagamo:

Opekarna Puconci

s kvalitetno opeko

PROIZVODNJA
KREMENČEVEGA
PESKA

PUCONCI

z dobrim kremenčevim peskom

Kmetijska zadruga Puconci

s povečanim hektarskim donosom

Gradbeno podjetje »GRADITELJ« Puconci

s solidno opravljenimi gradbenimi deli

Sergej Tatušin:

HLAČE NA DNU

Posedujem hlače, kar je popolnoma normalno. Hlače so lepe s širokimi nogavicami, izdelanimi po sovjetskem vzorcu. Na Zahodu bi me takoj spoznali po hlačah, slavili bi me ali preklinjali, pač glede na to, ali na napreden način ljubijo sovjetskega človeka ali pa ga reakcionarno sovražijo.

Toda jaz ne živim na kapitalističnem Zahodu, temveč v Rostovu. V tem je tudi oša nesreča. Prosim vas, ne razumite me napak, moje srce pripada Rostovu; Don teče močno in mirno, osaj del mladih tovarišic posejane prilačne oblike, podkpa pa je izorastla! Delati je treba povsod, poleg tega pa je delo častna obveznost. To, kar mi v Rostovu ne ugaja, je — kemična čistilnica. Namreč: sem lastnik še enih hlač, t. j. še sedaj bi jih imel, vendar jih v njihovem sedanjem stanju ne bi mogel nositi niti v Ljudski republiku Mongoliji, kjer je dokaj malo ljudi in kjer cela obleka deluje tako elegantno kot kapitalistični frak! Točno se spominjam teh hlač, ko so bile nove. Bile so sive barve, prav po mojem okusu. Ob nakupu v osrednjem mestnem magazinu so mi rekli:

»Za 1962 smo predvideli nabavo hlač rjave barve, tedaj boste lahko menjali svojo garderobo kakor kakšen gizdalni! Naši kitajski bratje nosijo na primer ose v modrem, zanje bi bile takšne, sive hlače prava ospešitev.«

To je zvenelo prepričljivo. Hlače so mi pošteno služile, dokler mi ni nekega dne Pavel Vasiljevič Pudokin ob proslavi Dneva sovjetske mornarice razlil nanje ogromno skodelo ukrajinske majoneze! To nič! Sicer pa je bil to morda tudi Ilija Aleksejevič Makarov, ne spominjam se več natančno, ker sem bil zaradi patriotičnega napuščenja nekoliko vinjen.

Ko sem se po treh dneh prebudil, sem oblekel svoje čiste hlače in pohitel v kemično čistilnico. Tam so jih strokovno pregledali in odkrili štiri madeže najtežje stopnje. Obljubili so, da jih bodo očistili v najkrajšem roku, do konca meseca, sedem ne tega, temveč naslednjega. Strinjali sem se in ko je potekel napovedani rok, sem stopil v čistilnico. Ko sem prišel v delavnico, je neka stranka obupano sklepala roke nad glavo, medtem ko se je neki bradati starec pravkar stegnil z osemi štirimi. »Da, človeško srce popušča v starosti,« sem pomislil in zahteval svoje hlače. Ko sem jih zagledal, sem izgubil zavest in zrušil natančno na starca, ki je že ležal na tleh. Toda pod moje težo je brž prišel k sebi. Hlače, zaradi katerih sem se onesvestil, so imele sedaj 11 madežev namesto doslejšnjih 4! Kar zadeva upadljivost, so bili novi madeži podobni eksplozivni podkopi bombe v neposredni bližini!

»Ničredneži, javno vas bom ožigosal, glas o vaši sramoti bo dospel vse do Kremļa,« sem vpil na ves glas. Na moje vpitje je prihitel poslovodja in oil roke. Ko sem ga podgoril napokrižnemu zasliševanju, je priznal, da je njegov kolektiv sicer na višini postavljenen mu naloge, toda tega, kako se deli obleke temeljito čistijo, pravzaprav ni vedel nihče! Krasno!

Tedaj sem predložil, naj pošlje čistilnica svojega najbistrejšega človeka v Moskvo o uk, nakar mi je poslovodja v znak hvalečnosti padel okrog vratu in obljudil, da bo kot najbistrejši sam odšel v Moskvo. Prosim me, naj spet pridem po šest in pol tednih, med tem časom pa bodo moje hlače podgorili novi, moskovski metodi čiščenja ter bodo za tem

predstavljale simbiozo čistoče in blisc!

Pomiril sem se s to obljubo in po dogovorjenem roku spet prišel v čistilnico. Poslovodja se očitno še ni bil vrnil iz Moskve, ker so na tleh ležali nezaveštni razni ljudje, pri blagajni pa so tovariši in tovarice preklinjali na ves glas. Vrnil sem se domov in po nadaljnjih treh tednih, potem ko sem najprej z namenom, da bi se opogumil, izpil na dušek polno čašo vodke, sem ponovno prišel v čistilnico. Podoba je bila, da se je moje duševno in telesno stanje medtem popravi, ker tokrat nisem omedlel. Hlače pa tudi niso imele več 11, temveč samo 7 madežev, vendar so bili tudi ti dokaj upadljivi!

Zahropel sem: »To je... čakajte malo... to pomeni 75% poslabšanje glede na štiri prvotne madeže!« Odgovorili so mi: »Vi gledate na stvar z napačne strani, tovariši! Pozabljate, da je bilo na hlačah že 11 madežev. Če jih je sedaj še 7, to pomeni izboljšanje za 44%. To pa je zares vredno pozornosti.« — »A tkanina?« sem zaupil, »če bi se šel igrat, slepe miši in bi si zavezal oči namesto z robcem s temi hlačami, bi videl odtod vse do Urals, toliko so postale hlače tanjšje!« — Odgovor se je glasil: »Oddaljajte se od predmeta, tovariši! Ne gre za tkanino, temveč madeže. Vrh tega pa se ne spodobi, da bi se tako star človek igral, slepe miši!«

Pomiril sem se z usodo. Kupil bom nove hlače. V mestnem osrednjem magazinu so mi dejali, da imajo v zalogi lepe sive hlače. Po osem tem se ne bi smel niti razburjati. Če se ti kaj pripeti s hlačami, tovariši, očni se v velikem loku kemične čistilnice in pojdi naravnost v osrednji mestni magazin, kjer boš dobil hlače po lastni izbiri!

Zamisel, ki morda ne bo ostala zgolj zamisel

Grozdje vrača zdravje

Zanimiva zamisel o bolnišnici, v kateri naj bi obolenja jeter in srca zdravili z — grozdem

Nekateri jugoslovanski zdravniki so prišli na zanimivo in koristno zamisel. Gre za to, da bi osnovali edinstveno bolnišnico v naši državi, v kateri bi se bolniki srčnih obolenj in bolezni jeter zdravili s pomočjo — svežega grozda! Zamisel baje ni nova, zanjo so vedeli in so jo bili ostvarili že pred več kot dva in več tisoč leti stari Egipčani, Grki, Rimljani in stari prebivalci Spanije. Grozdje je veke predstavljalo »živi serum« proti nekaterim boleznim. Pravijo, da so zlasti v nekaterih krajih Vojvodine izredni pogoji, da bi se ostvarila ta zamisel prvič v naši državi na sodobnejši način.

GOVORIJO STROKOVNJAKI

Velika so svojstva grozda. V 100 gramih tega sadja je 17 gramov sladkorja. Grozdje ima v sebi tudi kalcij, železo, znatne količine kalija itd. Strokovnjaki trdijo, da je sestav groznega soka malone isti kot vsebina materinega mleka. Liter groznega soka daje organizmu okrog 900 kalorij! Dobra hrana za utrjene in oslabele.

V naših krajih je sleherno jesen mnogo grozda, zato so pričujoči podatki toliko zanimivejši. Dolga bi bila lista vseh odkli, ki jih pripisujejo temu sadju. Posamezni nemški zdravniki, dalje strokovnjaki v Franciji in nekaterih drugih državah so resno proučevali možnost zdravljenja posameznih bolezni s pomočjo grozda in prišli so do dragocenih odkritij. Navzlic mnogim zdravilom sodobne medicine tuji strokovnjaki tudi danes smatrajo grozdje za najboljši »živi serum« v borbi proti nekaterim težjim obolenjem. Posebej ga priporočajo pri zdravljenju vnetja ledvic, za jačanje dela srca, proti obolenju jeter in za zdravljenje nekaterih drugih bolezni. Razumljivo je, da so tudi bolniki, ki bi jim grozdje še bolj škodovalo. To so tisti, ki imajo sladkorno bolezen, ledvične kamne in bolniki na urterijah (nekateri).

Upravičen je namen, da bi odprli posebno zdravilišče, kjer bi bilo grozdje osnovno zdravilo. Posamezni zdravniki opozarjajo na to, da so za tako bolnišnico najugodnejši pogoji v Vrhu. Bogato vinogradiško področje in ugodni podnebni pogoji v tem kraju popolnoma odgovarjajo taki zamisli.

KAJ LAHKO PRICAČUJEMO

Profesor dr. Dušan Borič, predstavnika Inštituta za proučevanje prehrane Ljudstva Srbske akademije znanosti v Beogradu je znani strokovnjak in popolnoma odobrava to koristno namero o otvoritvi posebnega »groznega zdravilišča« ter poudarja

veliki pomen teh težav. Vendar istočasno opozarja na neko drugo važno okolnost. — Da bi bila naša prehrana popolnoma dobra, — pravi profesor dr. Borič, — bi morali v svoji hrani uživati okrog 60 odst. ogljikovih hidratov. Da pa bi ta hrana bila izkoriščena v organizmu kot treba, nam je neobhoden vitamin »B-1«. Tudi grozdje skoraj sploh ne vsebuje tega vitamina. V 100 g grozda je morda samo 0,05 gramov vitamina »B-1«, to pa je premalo.

V pomanjkanju tega vitamina se izmenjava materij v organizmu ne opravi uspešno in ustvarjajo se določene škodljive sestavine, ki so vzrok nekaterim živčnim motnjam. Pomanjkanje tega vitamina po besedah strokovnjakov se neugodno odraža tudi v delu srčne mišice, pojavljajo pa se tudi druge težave. Pomeni, da bi se določena obolenja zdravila s pomočjo grozda, morala bi se upoštevati to važno dejstvo, in kot je rekel profesor dr. Borič, bi bilo treba poleg grozda, kot glavnega »zdravila« istočasno dajati bolnikom, pod strogim nadzorom zdravnikov, tudi drugo hrano, ki vsebuje vitamin »B-1«. Sicer bi lahko prišlo zgolj z uporabo grozda do resnih težav, zlasti pri srčnih bolnikih.

Kaže, da se nekateri zdravniki resno zavzemajo za to, da bi uresničili že v začetku omenjeno zamisel o takem zdravilišču. Svoje besede pa bodo morali sedaj spregovoriti tudi vinogradniki in predstavniki komun. Strokovnjaki trdijo, da bi s takim načinom zdravljenja lahko mnogo dosegli in da bi se tako zdravilišče v vsakem oziru splačalo, kot pravimo.

DROBNE ZANIMIVOSTI

ZA DVE DRŽAVI LESONITA

V gozdovih pod Snežnikom je vzklila tradicija slovenskega gozdarstva. Danes so tam poznani lesno-predelovalni kombinati, katerih proizvodnja predstavlja skoraj četrtino celotne jugoslovanske proizvodnje melaminskih plošč, furnirja itd. Ogledimo si malo te zanimive številke.

Lesi so izdelali približno 5400 kub. metrov furnirja, 6400 kub. metrov vezanin in panel plošč, 3000 kub. metrov melaminskih plošč in 3 milijone kvadratnih metrov lesomitnih plošč. Z drugimi besedami povedano: pod Snežnikom izdelajo v enem letu toliko lesonita, da bi lahko z njim prekrijali površino dveh takšnih držav, kakršna je Monako.

AVTOMATIZIRANO NAFTNO POLJE

V Uzbekistanu je začel obratovati prvi popolnoma avtomatizirani naftni revir na svetu. Z dispečerskega pulta je moč iz daljave upravljati črpanje nafte. Dispečer upravlja svoje delo s priškom na gumb. Delo na 150 do 200 vrtnah kontrolira en sam delavec.

TOVARNE NA PROSTEM

Znani sovjetski strokovnjak na področju avtomatizacije prof. Aleksander Lerner trdi, da bodo zaradi popolne avtomatizacije industrijske proizvodnje tovarniške zgradbe postopoma nepotrebne. Dragocene stroje bo lahko pred vsemi mahavostmi

vremena varovala preprosta streha in barva, ki ščiti kovino pred rjavenjem. Profesor je dejal, da to ni stvar oddaljene prihodnosti, morda že v Sovjetski zvezi obratuje na ta način že nekaj termoelektrarn.

SOL IN PREMOG

Ali moreta imeti dve stvari maj skupnega, kakor ga imata lahko premog in sol. In vendar imata v Sloveniji — v koprskem okraju — nekakšno daljno sorodstvo, četudi v čudnem kolenu. V tem okraju priznavajo namreč na leto prav toliko premoga kakor soli, od 24.000 do 26.000 ton.

MEHANIZIRANI JEZIKO-SLOVEC

V Sovjetski zvezi so izdelali tako popoln stroj za učenje tujih jezikov, da more sam poučevati, popravlja napake, svojih učencev in celo korigirati pismene naloge. Princip, na katerem je stroj zasnovan, je pa seveda še vedno uradna tajnost.

SLUH IN HRANA

Zolne so povsem uničile vremensko hišico neke sibirske meteorološke postaje, ker so v njej nepretrgno utakali razni instrumenti. To glas je tako podoben trkanju lesa v drevesnih deblih, da so se žolne zmotile. Hkrati je to tudi dokaz, da pripelje žolno do hrane sluh.

KRATKOVALOVNA POSTAJA V MOZGANIH

Žirafe, ki so jih imeli ljudje prej za neme živali, se vendarle sporazumevajo med seboj. Ti orjaki afriške stepe imajo svoj kratkovalovni oddajnik in sprejemnik. Angleški biologi so namreč odkrili, čemu služijo žirafji izrastki na glavi, kar so se zdaj zamenjali ugi. Vedeli so le, da ti »rožički« niso niti orožje za napad niti za obrambo. Zdaj vemo, da so prave pravečate antene sprejemnikov, ki so v velikih izredno zavijih notranjih ušesih žiraf. Središče te kratkovalovne postaje je možganska žila hipofiza.

PTICE IN NJIH JEZIK

Zvali se med seboj sporazumevajo s klicanjem. Vsak glas nekaj pomeni. Z njim izražajo živali strah, ljubezen, bolečino, previdnost in gostovost. Zanimiva pa je trditve zoologov, češ da se živali iste vrste iz različnih kontinentov med seboj ne morejo sporazumeti. V Evropi so posneli glasove ptic na magnetofonski trak in predvajali oddajo pticam v Ameriki. Ptice niso razumele »govorice« svojih prekoceanskih sorodnikov in so bile povsem ravnodušne in brezbržne.

CEBELE IN NOTE

Različno brenčanje čebel lahko posnemamo na magnetofonski trak in izrazimo z notami. Takšni poskusi pripeljejo do presenetljivih rezultatov. Mlade čebele, ki morajo prinesati hrano za svojo kratkoročno življenje, brnijo v As-duru. Čebele, ki se pripravljajo na rojenje, pa oddajajo zvok, ki je enak podrtanemu cisu ali celo fisu.

ZAJCI KOT LOVCI

Znano je, da zajci lovijo poljske miši. Marikdo bo menil, da je to lovska latinsčina ali zapoznela prvoprišča potegavščina, pa ni. Dokazano je namreč, da sicer plahi dolgočasi s prednjimi nogami pobije miš in se nasklada z njenim srecem, pljuti in krolja. Njegov bratranec, snežni zajec, pa je znano po tem, da tudi če ga imamo udomačenega, ne zavrta mesa, koščkov klobase in žulek.

Čebulček tulipana iz Carigrada potuje na svetovno razstavo cvetja v Rotterdam

Poštna kočija kot pred štirimi stoletji

Poštna kočija, ki pelje v spomin na podoben dogodek pred 400 leti čebulček tulipana iz Carigrada na svetovno razstavo cvetja v Rotterdam, je sredi minulega tedna potovala preko Varaždina in Ptuja skozi Maribor, nato pa je nadaljevala pot po Avstriji. S tem so domiselni Holandci s svojo kočijo zaključili nad 1500 km dolgo pot skozi našo državo.

Vasi ob cesti Varaždin-Maribor in Ptuj so pripravile kočiji prisrčen sprejem mladine in odraslih, žal pa se je marsikaj zgodilo drugače, kot je bilo po prvotnem načrtu predvideno. V Ptuj je zavladalo razočaranje, ko se je razvedelo, da je kočija že v Mariboru in da je bil načrt že v tork bistveno spremenjen, za spremembo pa je zvedelo premalo ljudi. Že dan pred napovedanim prihodom so si turistično in opeševalno društvo Ptuj, Pošta Ptuj, Filatelistično društvo in uprave šol precej prizadevale, da bi bil gostom iz Nizozemske v Ptuju čim lažje. Otroci so si priskrbeli z domačih vrtn in od vrtnarjev tulipanov v pozdrav odprtje iz Nizozemske na povratku iz Turčije čez Jugoslavijo. Iz Haloz, Slovenskih gorc, Dravskega in Ptujškega polja so se ljudje pripeljali v Ptuj z avtobusi in drugače, da bi videli kočijo in ljudi iz njenega spremstva itd. Sprememba načrta pa jih je po poročilih lokalnega lista močno razočarala.

Razočaranje v Ptuj

Tega dne zvečer se je razvedelo po Ptuj, da je kolona iz Nizozemske že v Bukovcih, kakih 8 km iz Ptuja proti Borju, kjer je prenočila in zgodaj jutraj nadaljevala pot proti Mariboru. Precej ljudi je pohitel v Bukovce takoj po razširjeni novici o kočiji v Bukovcih. V razgovoru z ljudmi iz odprave nikdo ni mogel prav zvedeti za točno uro nadaljevanja poti naslednjega dne jutraj, pač pa so pojasnili, da bodo odšli najpozneje do 4. ure jutraj. Ljudem iz odprave je bilo nerodno, da je moralo priti do spremembe načrta zaradi nereguliranih zamud. Dejali so, da bodo žal ostali ljudem dolžni opravičilo, da so jih morali razočarati in privoščiti kaj več časa za sprejem v Mariboru.

PRISRČEN SPREJEM V MARIBORU

Maribor je pripravil kočiji in njenemu spremstvu izredno prisrčen sprejem, saj so ljudje — kljub temu, da je bil čas prihoda karavane v zadnjem hipu spremenjen in da je precej deževalo — čakali že od sedme ure na mariborskih trgih in ulicah. Že pri Miklavžu pred Mariborom se je takoj po prihodu karavane zbralo številno prebivalstvo kraja, nad 20 osebnih avtomobilov pa je karavani prispelo naproti iz Maribora.

Na poti iz Miklavža v Maribor se je že na Tezmem pred Tovarno avtomobilov zbrala množica, zlasti mladine. Posebno slikovit pripor se je nudil osem, ko se je na Tezmem ko-

čiji priključilo devet konjenikov mariborskega Konjeniškega kluba na iskrih, čisto krutih jahalnih konjih, jahači pa so bili v narodnih nošah. Na dveh belih konjih sta jahal čelo ljubki jahači. Na mariborskih ulicah in trgih so stali nasmejani stari in mladi prebivalci Maribora ter s ploskanjem in mahanjem pozdravljali v nekdajno nošo oblečene kočijaže. Ko se je ob zvokih godbe pripeljala kočija na Trg svobode, je iz nje izstopil »konzule g. van Fleet-Bübeeg« (sicet predsednik neke holandske banke), ki so ga zastopniki mariborskega turističnega, filatelističnega in hortikulturnega društva prisrčno pozdravili ter mu v imenu Mariborčanov izročili prelepe šopke cvetja in spomenice mesta Maribora.

Mariborska pošta je — v veliko veselje filatelistom — prevzela poštno vrečo s 700 pismi, ki je prispela v kočiji iz Djevdjelije. Što, pisem mariborskih filatelstov pa potuje s kočijo še danes celo iz Carigrada v Rotterdam.

VELIK PODVIG

Ljudje, ki spremljajo nenavadno karavano — to so zastopniki holandskega prevoznisknega podjetja Von der Touw, kočijaši in novinarji — so vsi po vrsti Mariborčanom zagotavljali, da so jih ljudje v naši deželi od Djevdjelije do Maribora izredno prisrčno pozdravljali vzdolž vse poti. Tudi na cestah niso imeli posebnih težav, razen na odseku v delu Makedonije, kjer še ni zgrajena avtomobilska cesta. Edina nesreča, ki se jim je pripetila pri nas, je bil zlom osi v Skopju. Sicer pa so približno 2100 km dolgo pot od Carigrada do Maribora (in nato do avstrijske meje) opravili prav srečno.

V južnejših krajih je bilo severnjaskim Holandcem nekoliko vroče, so zatrjevali. Slovenija pa jih je sprejela z dežjem, ki pa so ga po lastnih izjavah kar vajeni. Proti Avstriji so hiteli, saj so se bali, da bi jim avstrijske alpske ceste, utegnile zavreti njihov vojni red, ki so ga vse do Maribora natančno upoštevali.

V Maribor so pa kočija in njeno spremstvo prispeli celo 6 ur pred predvidenim časom. Od avstrijske meje dalje je čakalo holandsko kočijo še približno 3400 km poti, ki pa se je podjetni prevozniki nič ne boje. Ljudje, kočija, avtomobil in konji — vsi so prispeli v Maribor v najlepšem redu in z upanjem, da bo tako tudi v prihodnje.

DESET MILIJONOV DINARJEV — ZA TULIPAN

Misel, da bi obnovili 400 let tar dogodek, so sprožili organizatorji letošnje cvečične razstave »Florade«. Vso skrb za prevoz so naložili že omenjenemu uglednemu holandskemu prevozniskemu podjetju in razen tega njegovi ljudje prav dobro poznajo kraje, skozi katere potuje kočija. Po lastni izjavi so opravili že prenekatere pot skozi našo državo s posebnimi hladilnimi vozovi. Zanimivo je, da ima družba — edina v

Holandiji — med svojimi »prevoznimi« sredstvi še okrog 30 konj. Na to pot so vzeli 10 čisto krutih delovnih konj, ki so se doslej prav dobro obnesli, le eden je zaradi pljučnice poginil v Carigradu. Konje menjavajo na vsakih 30 km. Medtem ko dvojica ali četvorica konj vleče kočijo, se druga petorica pelje v posebnem avtomobilu-hlevu v karavani.

Morda še koga zanima, kako je z ljudmi. Karavano spremljajo v avtomobilih, imajo celo poseben jedilni in spalni avtomobil. Potujejo v etapah po 70 km, šele tedaj posvetijo noč počitku. Vozni red imajo zelo točen — kot že rečeno. Na uro prevozijo okrog 10 km. Torej kar dvakrat več kakor opravi isto pot pešec. Kakor poročajo časniki, finansirajo karavano tri velika holandska cvečična podjetja. Skupni stroški tega spominkega prevoza tulipanova čebulčka iz Carigrada v Rotterdam bodo znašali 100 tisoč florenov ali 10 milijonov dinarjev.

HALO AMERIKA — TU EVROPA!

Pred sto leti so položili med Evropo in Ameriko na dno oceana prvi brzojavni kabel. Kabel so uporabili 23 dni, nato pa je zaradi predvidenih tehničnih težav prenehal delovati. 1865. leta so pričeli polagati drugi prekoceanski kabel. Ko so ga dve tretjini položili v morje, se je odtrgal in za večno osal na dnu. Uspešno so položili šele tretji kabel 1866. leta, šest let pozneje pa četrtega. Od tedaj so spustili v Atlantski ocean še skupno 30 kablov. Leta 1902 so položili tudi brzojavni

kabel v Tih ocean od Kanade do Avstralije.

Vse te zveze so bile brzojavne, medtem ko direktnega telefonskega prometa med Evropo in Ameriko tedaj še ni bilo. Prve radio — zveze so vzpostavili leta 1928, služile pa so izključno za telefonski promet. Do pred nekaj leti je bila to edina zveza med obema kontinentoma. Zaradi številnih motenj, ki so neizbežne pri radio — zvezah, pa niso nikoli zavrgli ideje o telefonski zvezi s pomočjo kablov. Uresničili so jo leta 1956. Polaganje tega 3.600 km dolge-

ga kablov smo lahko videli tudi v filmskih novicah v naših kinematografih. Kakor znano, gre za dva vzporedna kabla. Prvi služi za promet v eno, drugi pa v obratno smer.

Za polaganje telefonskih kablov so zgradili specialno ladjo »Monarch« z ustreznimi napravami in instrumenti. Na prej omenjenem kablov lahko teče istočasno 36 telefonskih razgovorov v vsaki smeri. Odkar je v prometu ta kabel, se je število razgovorov med Veliko Britanijo in ZDA povečalo za 55, s Kanado pa za 100 odstotkov.

B R E Z B E S E D

